

ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ภัทรวดี ชันธะมุล

มหาวิทยาลัย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING
ACADEMIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS OF
PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOL, GENERAL EDUCATION DEPARTMENT
UNDER OFFICE OF THE AREA GENERAL BUDDHIST EDUCATION 10

PATARAVADEE KANTAMOON

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2026

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อสารนิพนธ์	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ภทรวดี ชั้นระมุล
ชื่อนักศึกษา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช นีละโยธิน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิวัฒนสุนทร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช นีละโยธิน)

กรรมการ

(พระสุธีวรธรรม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(พระมหาศุภชัย สุภกิจโจ, รองศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิบูล ทาษา)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ภัทรวดี ชั้นระมุล
ชื่อนักศึกษา	ภัทรวดี ชั้นระมุล
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช นีละโยธิน

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทำนายประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 กลุ่มเป้าหมายคือ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 42 รูป 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 42 รูป/คน และ 3) หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการจำนวน 42 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 126 คน ประจำปีการศึกษา 2568 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2. ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

3. ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .439 – .589

4. ภาวะผู้นำเชิงวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X4) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X3) และ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.683 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ 0.467 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ปรับค่า (R²adj) เท่ากับ 0.454 มีค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ 1.268 และ ปัจจัยทั้ง 3 ด้านดังกล่าวร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารวิชาการ (\hat{Y}) ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 46.70 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.225 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.268 + 0.326X_4 + 0.205X_3 + 0.163X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.405Z_4 + 0.251Z_3 + 0.216Z_2$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ, ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ, บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ABSTRACT

Thematic Paper Topic	ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING ACADEMIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS OF PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOL, GENERAL EDUCATION DEPARTMENT UNDER OFFICE OF THE AREA GENERAL BUDDHIST EDUCATION 10
Student's Name	Pataravadee Kantamoon
Degree Sought	Master of Education
Program	Program in Educational Administration
Anno Domini	2026
Advisor	Assistant Professor Dr. Akkharadet Neelayothin

The purposes of this research were: 1) to examine the level of instructional leadership of school administrators in Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, under the Office of Phrapariyattidhamma Education Zone, General Education Division, Zone 10; 2) to examine the level of academic administration effectiveness of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, under the Office of Phrapariyattidhamma Education Zone, General Education Division, Zone 10; 3) to investigate the relationship between instructional leadership of school administrators and academic administration effectiveness of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, under the Office of Phrapariyattidhamma Education Zone, General Education Division, Zone 10; and 4) to construct a predictive equation for academic administration effectiveness of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, under the Office of Phrapariyattidhamma Education Zone, General Education Division, Zone 10. The target group consisted of 126 participants in the academic year 2025, comprising: 1) 42 school directors, 2) 42 deputy school directors, and 3) 42 heads of academic affairs. The research instruments consisted of two questionnaires: 1) an instructional leadership of school administrators questionnaire, and 2) an academic administration effectiveness questionnaire. Data were analyzed using frequency distribution, percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), Pearson's Product

Moment Correlation Coefficient, and Multiple Regression Analysis (Enter Method)

The findings were as follows: 1) The overall instructional leadership of school administrators was at a high level. The dimension with the highest mean was vision, mission, and goal setting, followed by supervision, monitoring, and evaluation of instruction, and learning atmosphere creation. The dimension with the lowest mean was curriculum administration and instructional management. 2) The overall academic administration effectiveness of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, was at a high level. The dimension with the highest mean was learning process development, followed by school curriculum development. The dimension with the lowest mean was measurement, evaluation, and credit transfer. 3) Instructional leadership of school administrators had a statistically significant positive relationship with academic administration effectiveness of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, at the .01 level of significance, with correlation coefficients ranging from .439 to .589. 4) The academic leadership factors that significantly affect the academic administration effectiveness of school administrators at the 0.05 statistical significance level consist of three factors: supervision, monitoring, and evaluation of instruction (X_4); learning atmosphere creation (X_3); and curriculum and instruction management (X_2). The multiple correlation coefficient (R) was 0.683, the coefficient of determination (R^2) was 0.467, and the adjusted coefficient of determination (R^2_{adj}) was 0.454. The constant of the raw score prediction equation was 1.268. Together, these three factors jointly predicted the academic administration effectiveness (\hat{Y}) of school administrators at 46.70%, with a standard error of estimate of 0.225. The prediction equations were constructed as follows

$$\hat{Y} = 1.268 + 0.326X_4 + 0.205X_3 + 0.163X_2 \quad \hat{Z} = 0.405Z_4 + 0.251Z_3 + 0.216Z_2$$

Keywords: Instructional Leadership, Academic Administration Effectiveness, School Administration, Phrapariyattidhamma School General Education Division

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาและเอาใจใส่เป็นอย่างดีจาก ผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ผู้วิจัยได้รับความเมตตาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล สุวรรณน้อย ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช นีละโยธิน อาจารย์ที่ปรึกษา พระสุธีวรธรรม, ผศ.ดร. พระพุทธิวิจิรเมธี, ผศ.ดร. พระมหาศุภชัย สุภกิจโจ, รศ.ดร. และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิบูล ทาชา ที่เมตตาให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ และแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง อีกทั้งให้ความกระจ่างในด้านวิชาการเพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ ดร.กฤษณา กิตติลาภ ดร.สุพัฒน์ ศรีกิ่งพาน และดร. คชา ปรานีตพลกรัง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขข้อบกพร่องของเรื่องมีอวิจัย พระครูสุวัชรชยาภิงค์ (พงษ์เดช) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมหาชัย พระอารามหลวง , รก.ผู้อำนวยการ สำนักงานวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์มหาสารคาม ที่เมตตาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือในทุกๆด้าน รวมถึงผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ พระวชิรรัตนรังษี (หลวงพ่อสมบุญ) ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 10 วัดหงส์รัตนารามราชวรวิหาร บิตามารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ภัทรวดี ชันธะมุล

มหาจุฬาราชวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	จ
ABSTRACT.....	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามวิจัย.....	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	7
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษา	44
2.3 บริบทข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา เขต 10	86
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	91
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	95
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	96
3.1 กลุ่มเป้าหมาย	96
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	96
3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	98
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	99

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	100
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	103
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	120
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	120
5.2 อภิปรายผล.....	125
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	129
บรรณานุกรม	130
ภาคผนวก.....	138
ภาคผนวก ก.....	139
แบบสอบถาม.....	139
ภาคผนวก ข.....	146
หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	146
ภาคผนวก ค.....	148
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	148
ภาคผนวก ง	150
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	150
ภาคผนวก จ.....	154
คำดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายชื่อ (IOC) ของแบบสอบถาม.....	154
ภาคผนวก ฉ.....	179
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย.....	179
ภาคผนวก ช.....	182
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	182
ภาคผนวก ซ.....	185
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป	185
ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์	199

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	27
ตารางที่ 2.2 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร	31
ตารางที่ 2.3 องค์ประกอบนิยามเชิงปฏิบัติการและสาระการวัดภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา	42
ตารางที่ 2.4 การวิเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารวิชาการ ในสถานศึกษา	67
ตารางที่ 2.5 แสดงการสังเคราะห์ประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาจากแนวคิดของ นักการศึกษา	72
ตารางที่ 2.6 องค์ประกอบนิยามเชิงปฏิบัติการและสาระการวัดประสิทธิผลการบริหารวิชาการใน สถานศึกษา	84
ตารางที่ 3.1 ความเชื่อมั่น (Reliability) รายด้านและทั้งฉบับ	99
ตารางที่ 4.1 แสดงการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน	104
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ในภาพรวม	105
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)	106
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2)	107
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3)	108
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	

เขต 10 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X ₄)	109
.....	109
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูล ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัด สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ในภาพรวม	110
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูล ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัด สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา.....	111
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูล ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัด สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	112
ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูล ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัด สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้.....	113
ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูล ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัด สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา.....	114
ตารางที่ 4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา เขต 10.....	115
ตารางที่ 4.13 แสดงผลการวิเคราะห์ความเป็นอิสระของตัวแปรพหุคูณ ค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor: VIF	116
ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับแก้ และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	117
ตารางที่ 4.15 แสดงผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะ ผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10.....	118

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	32
ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา.....	74
ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	95
ภาพที่ 5.1 องค์ความรู้จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัด สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10.....	128

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงในหลายมิติ ทั้งการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสังคมที่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับโลกที่ทวีความรุนแรงขึ้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาทุกระดับ ทำให้สถานศึกษาต้องปรับตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับความท้าทายดังกล่าว ในบริบทนี้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงวิชาการที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ดังที่ Leithwood, Harris และ Hopkins (2019) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษสำหรับการศึกษาในบริบทของพระพุทธศาสนา ซึ่งต้องการความสมดุลระหว่างการเรียนรู้พระธรรมวินัยที่เป็นหัวใจของการศึกษาพระพุทธศาสนากับการศึกษาแผนกสามัญศึกษาที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมสมัยใหม่ การบูรณาการทั้งสองด้านนี้อย่างกลมกลืนและมีประสิทธิภาพจึงเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพทั้งทางโลกและทางธรรม มีความรู้คู่คุณธรรม และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 เป็นหน่วยงานการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 42 โรงเรียน กระจายอยู่ในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครพนม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด และมหาสารคาม ครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางและหลากหลายบริบท มีผู้เรียนซึ่งเป็นพระภิกษุสามเณรรวมประมาณ 2,500 รูป โรงเรียนเหล่านี้มีพันธกิจหลักในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดทิศทางและมาตรฐานการจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษารายงานประจำปี 2566 ของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 (2566) พบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาและแก้ไข ปัญหาเหล่านี้

สามารถจำแนกได้เป็น 4 ด้านหลักที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านแรกคือ ปัญหา ด้านหลักสูตร พบว่าโรงเรียนจำนวนมากถึงร้อยละ 35.7 หรือคิดเป็น 15 แห่ง ยังไม่มีการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน หลักสูตรที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรกลางที่ไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ชุมชนที่แตกต่างกัน และ ความต้องการเฉพาะของการเป็นพระภิกษุสามเณร นอกจากนี้ การบูรณาการการเรียนรู้ พระพุทธศาสนากับวิชาสามัญยังขาดความชัดเจนและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ทั้งสองส่วนเข้าด้วยกันได้อย่างมีความหมาย ด้านที่สองคือ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน จากผลการประเมินคุณภาพภายในปีการศึกษา 2566 พบว่ามีโรงเรียนถึงร้อยละ 42.9 หรือ 18 แห่ง ที่มีผลการประเมินมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงและน่าเป็นห่วง สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือครูผู้สอนขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นแนวทางการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ครูส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิมที่เน้นการบรรยายและการท่องจำ ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ ครูยังขาดความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ทั้งที่เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านที่สามคือ ปัญหาด้านการนิเทศการสอน พบว่าระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร มีผู้บริหารถึงร้อยละ 52.4 หรือ 22 คน ที่ไม่มีการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การนิเทศที่เกิดขึ้นมักเป็นเพียงการตรวจเยี่ยมเชิงพิธีการ ไม่ได้เจาะลึกถึงคุณภาพการสอนที่แท้จริง และที่สำคัญคือขาดการให้ข้อมูลป้อนกลับที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสอนของครู ทำให้ครูไม่ทราบจุดแข็งและจุดที่ควรปรับปรุงของตนเอง และไม่สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านสุดท้ายคือ ปัญหาด้านการประเมินผล พบว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การประเมินส่วนใหญ่ยังเน้นการทดสอบ ความจำมากกว่าการประเมินความเข้าใจและทักษะการคิดระดับสูง นอกจากนี้ยังขาดการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผลการประเมินมักถูกใช้เพียงเพื่อการตัดสินผ่านหรือไม่ผ่าน โดยไม่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการสอนหรือออกแบบการช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล ปัญหาทั้งหมดเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยพบว่าผลสัมฤทธิ์ในหลายรายวิชาอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งเป็นสัญญาณเตือนที่ต้องเร่งแก้ไขอย่างเป็นระบบ

จากการวิเคราะห์รายงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในช่วงปีการศึกษา 2565-2567 อย่างละเอียดและเป็นระบบ พบข้อค้นพบที่น่าสนใจว่าโรงเรียนที่มีคะแนนประเมินด้านการบริหารวิชาการสูงมักเป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารแสดงภาวะผู้นำเชิงวิชาการที่ชัดเจนและเข้มแข็ง ผู้บริหารเหล่านี้มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์นั้นให้

ครูและบุคลากรเข้าใจและมีส่วนร่วม มีการนิเทศและติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์แก่ครู และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทั้งผู้เรียนและครู อย่างไรก็ตาม พบว่าโรงเรียนที่มีลักษณะดังกล่าวมีเพียง 10 แห่งเท่านั้น คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 23.8 ของโรงเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นตัวเลขที่ต่ำและสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารอย่างเร่งด่วน

หลักฐานเชิงประจักษ์จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศสนับสนุนความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการและคุณภาพการศึกษา สมชาย จันทรเจริญ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงถึง 0.78 และที่สำคัญคือภาวะผู้นำทางวิชาการสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ถึงร้อยละ 61 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่แข็งแกร่งของภาวะผู้นำทางวิชาการต่อความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ วิชัย วงศ์ใหญ่ (2563) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาอย่างละเอียด พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายทางการศึกษาที่ชัดเจน การบริหารหลักสูตรและการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนา และการนิเทศและประเมินผลการสอนอย่างเป็นระบบ องค์ประกอบทั้งสี่ด้านนี้มีความเชื่อมโยงกันและส่งผลร่วมกันต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ในระดับสากล Hallinger และ Heck (2018) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาโรงเรียนในหลายประเทศ พบว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะผ่านกลไกของการพัฒนาครูและการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ดีจะมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของครู สนับสนุนให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน นอกจากนี้ Robinson, Lloyd และ Rowe (2018) ได้ทำการวิเคราะห์ห่อภิมาณจากงานวิจัยจำนวนมากเพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำแบบต่างๆ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน พบข้อค้นพบที่น่าสนใจว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าภาวะผู้นำแบบอื่นๆ เช่น ภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลงหรือภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ถึง 3-4 เท่า ซึ่งเป็นหลักฐานที่ชัดเจนว่าการมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าและมีประสิทธิผลสูงในการยกระดับคุณภาพการศึกษา

แม้ว่างานวิจัยทั้งในและต่างประเทศจะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงวิชาการอย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดพบว่างานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่มีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทเฉพาะของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งมี

ลักษณะเฉพาะและความซับซ้อนที่แตกต่างจากโรงเรียนสามัญทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญ ความแตกต่างที่สำคัญประการแรกคือโรงเรียนพระปริยัติธรรมต้องบริหารจัดการทั้งการศึกษาพระปริยัติธรรมซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะทางพระพุทธศาสนาและการศึกษาสามัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปพร้อมกันอย่างกลมกลืน ผู้บริหารต้องสร้างสมดุลระหว่างสองระบบการศึกษาที่มีเป้าหมายและวิธีการที่แตกต่างกัน ประการที่สองคือผู้เรียนเป็นพระภิกษุสามเณรที่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาและวิถีชีวิตที่แตกต่างจากนักเรียนสามัญทั่วไป ต้องคำนึงถึงระเบียบวินัยของพระภิกษุสามเณรและพันธกิจในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาควบคู่ไปกับการศึกษาเล่าเรียน และประการที่สามคือโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรมากกว่าโรงเรียนสามัญทั่วไป เนื่องจากได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่จำกัดจากภาครัฐ ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุสามเณรที่มีความรู้ด้านพระพุทธศาสนาแต่อาจขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ และมีอัตราการหมุนเวียนของบุคลากรที่ค่อนข้างสูง

จากการวิเคราะห์ช่องว่างความรู้ที่มีอยู่ การวิจัยครั้งนี้จะเติมเต็มช่องว่างความรู้ที่สำคัญสามประการ ประการแรก ยังขาดความรู้เกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในบริบทเฉพาะของการศึกษาพระพุทธศาสนา ไม่ทราบถึงภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารในปัจจุบันอยู่ในระดับใด มีจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในด้านใดบ้าง และแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนสามัญทั่วไปอย่างไร ประการที่สอง ยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไม่ทราบว่าภาวะผู้นำเชิงวิชาการในบริบทเฉพาะนี้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารวิชาการหรือไม่ มีความสัมพันธ์ในทิศทางใดและแข็งแกร่งเพียงใด และองค์ประกอบใดของภาวะผู้นำเชิงวิชาการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลมากที่สุด ประการที่สาม ยังไม่มีแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดยเฉพาะ แนวทางการพัฒนาที่มีอยู่ส่วนใหญ่ออกแบบสำหรับผู้บริหารโรงเรียนสามัญทั่วไป อาจไม่เหมาะสมหรือไม่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรงในบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีความเฉพาะเจาะจง

ด้วยเหตุนี้ การวิจัยครั้งนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างครอบคลุมใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านแรกคือการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายทางการศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาโรงเรียน การศึกษาจะวิเคราะห์ว่าผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเพียงใด สามารถสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกับบุคลากรได้หรือไม่ และวิสัยทัศน์นั้นสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของโรงเรียนหรือไม่ ด้านที่สองคือการบริหารหลักสูตรและการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา การศึกษาจะสำรวจว่าผู้บริหารมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร กำกับดูแลคุณภาพการสอน และสนับสนุนครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

อย่างไร ด้านที่สามคือการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนา การศึกษาจะวิเคราะห์ว่าผู้บริหารสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพและจิตใจที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้อย่างไร ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งสำหรับครูและนักเรียนหรือไม่ และด้านสุดท้ายคือการนิเทศและประเมินผลการสอน การศึกษาจะตรวจสอบว่าผู้บริหารมีระบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพหรือไม่ ให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์แก่ครูอย่างไร และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาอย่างไรบ้าง

นอกจากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิชาการแล้ว การวิจัยนี้ยังมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการใน 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านแรกคือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะวิเคราะห์ว่าโรงเรียนมีหลักสูตรที่เหมาะสมและมีคุณภาพเพียงใด สอดคล้องกับมาตรฐานและความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ ด้านที่สองคือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งจะตรวจสอบว่าโรงเรียนมีระบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสม สามารถวัดความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้หรือไม่ และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบหรือไม่ ด้านที่สามคือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะศึกษาว่าครูมีการพัฒนาวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมหรือไม่ และด้านสุดท้ายคือการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะวิเคราะห์ว่าโรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพอย่างจริงจังหรือไม่

ผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์อย่างมากในหลายแง่มุม ประการแรกคือจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงวิชาการให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับบริบท แนวทางที่พัฒนาขึ้นจะคำนึงถึงความเฉพาะเจาะจงของการศึกษาพระพุทธศาสนา ข้อจำกัดและความท้าทายที่มีอยู่ และศักยภาพของผู้บริหารที่เป็นพระภิกษุซึ่งมีพื้นฐานความรู้ด้านพระพุทธศาสนาที่แข็งแกร่ง แนวทางดังกล่าวอาจประกอบด้วยโปรแกรมการฝึกอบรม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างผู้บริหาร และการให้คำปรึกษาแบบพี่เลี้ยง ประการที่สองคือจะช่วยในการกำหนดนโยบายการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง ผู้กำหนดนโยบายทั้งในระดับสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรมและมหาเถรสมาคมจะได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อใช้ในการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้บริหาร การจัดทำโปรแกรมพัฒนาผู้บริหาร การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน และการสร้างระบบกำกับติดตามที่เหมาะสม และประการสุดท้ายที่สำคัญที่สุดคือจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาพระพุทธศาสนาให้มีมาตรฐานสูงขึ้น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศในระยะยาว

ข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้จึงสะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 กำลังเผชิญกับความท้าทายอันซับซ้อนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งไม่เพียงแต่ต้องการการพัฒนาในระดับโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังต้องการการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการบริหารวิชาการให้บรรลุเป้าหมายคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การผลิตพระภิกษุสามเณรที่มีคุณภาพทั้งทางโลกและทางธรรม สามารถดำรงตนและเป็นประโยชน์แก่สังคมได้อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 เป็นการวิจัยที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ช่วยให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามารถผลิตพระภิกษุสามเณรที่มีคุณภาพทั้งทางโลกและทางธรรม มีความรู้ความสามารถที่จะดำรงตนในสังคมสมัยใหม่พร้อมทั้งเป็นผู้นำทางจิตใจของสังคม และสามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต การวิจัยนี้จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบัน

1.2 คำถามวิจัย

- 1.2.1 ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 อยู่ในระดับใด
- 1.2.2 ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 อยู่ในระดับใด
- 1.2.3 ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่
- 1.2.4 สมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

1.3.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

1.3.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10

1.3.4 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

1.4.2 ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีขอบเขตการวิจัยด้านประชากรศึกษา คือ กลุ่มเป้าหมาย

1.5.1 กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ของเขตด้านประชากรคือ กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายถึง บุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 42 รูป 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 42 รูป/คน และ 3) หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ จำนวน 42 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 126 คน ประจำปีการศึกษา 2568

1.5.2 ขอบเขตตัวแปร

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้ตัวแปรพยากรณ์ คือ ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

- 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
- 3) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้
- 4) ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้ตัวแปรเกณฑ์ คือ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในสถาน ศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขต การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีดังต่อไปนี้

1.6.1 ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถและ พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางด้านวิชาการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนของครูบริหารหลักสูตรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนและติด ตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมาย ทางวิชาการที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าหมายของโรงเรียน 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการสร้าง บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และ 4) ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียน การสอน

1.6.1.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดทิศทางและเป้าหมายทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจนโดยการมี ส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่าย สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจให้ ความสำคัญสูงสุดต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐาน การศึกษา พร้อมทั้งกำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ

1.6.1.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทั้งระบบ ตั้งแต่การ กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของโรงเรียน การบริหารจัดการและวางแผนงาน วิชาการร่วมกับครู การกำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานทาง

วิชาการ ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลาย ไปจนถึงการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมิน

1.6.1.3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและจิตใจที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของครู โดยการจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นให้มีกิจกรรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู สร้างแรงจูงใจและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพอย่างเป็นระบบ

1.6.1.4 ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาและบรรลุป้าหมายที่กำหนด โดยกำกับติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการไปปฏิบัติจริง นิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ให้คำปรึกษาและข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ ติดตามและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุป้าหมายและคุณภาพตามหลักสูตร

1.6.2 ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานด้านวิชาการที่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ มีจำนวน 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.6.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารจัดการหลักสูตร รวมถึงการจัดการเรียนการสอนครบทุกสาระวิชาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและกำหนดการวัดและการประเมินผล การนิเทศ ติดตาม ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสถานศึกษา

1.6.2.2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารจัดการ การจัดทำระเบียบการวัดผล ประเมินผลตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีความชัดเจน เหมาะสมกับรายวิชาที่ตนรับผิดชอบ การติดตามประเมินผลผู้เรียนและมีการปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผล การจัดทำระบบสารสนเทศการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มีการเทียบโอนความรู้และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษากำหนด

1.6.2.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้เต็มตามศักยภาพ พร้อมทั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.6.2. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในที่มีกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีกำหนดมาตรฐานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา

1.6.3 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรที่เป็นผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 42 รูป 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 42 รูป/คน และ 3) หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ จำนวน 42 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 126 คน ประจำปีการศึกษา 2568

1.6.4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด และมหาสารคาม สังกัดสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

1.6.5 โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีพื้นที่จังหวัดนครพนม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด และมหาสารคาม มีทั้งสิ้น 42 โรงเรียน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลวิจัยไปปรับใช้ในการทำงานให้เหมาะสม ส่งเสริมให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

1.7.2 สถานศึกษากำหนดแผนการพัฒนากุศลกรสายผู้บริหารและส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารเกิดการพัฒนภาวะผู้นำให้สอดคล้องกับการบริหารในปัจจุบัน

1.7.3 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เพื่อยกระดับ คุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ผู้วิจัยได้ ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ

2.1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ

2.1.3 แนวคิดทฤษฎีผู้นำและภาวะผู้นำ

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.4.1 ความหมายของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.4.2 บทบาทหน้าที่ของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.4.3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

2.2.1 ความหมายของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

2.2.3 ความหมายประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

2.2.4 องค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

2.3 บริบทข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ(Leadership)เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญต่อการบริหารและพัฒนาองค์กร นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้อย่างหลากหลาย โดยมีแนวคิด ดังนี้

Northouse (2016) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่าหมายถึงกระบวนการที่บุคคลหนึ่ง มีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคลเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันโดยภาวะผู้นำไม่ได้เป็นเพียงคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวบุคคลแต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบริบทของกลุ่มและองค์การ

Yukl (2010) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่าหมายถึงกระบวนการ ของการมีอิทธิพล ต่อผู้อื่นเพื่อทำความเข้าใจและมีความเห็นพ้องกันเกี่ยวกับสิ่งที่จำเป็นต้องทำและทำอย่างไรรวมถึงกระบวนการของการอำนวยความสะดวกให้แก่ความพยายามทั้งแบบบุคคลและแบบกลุ่มเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Bass and Bass (2008) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่าหมายถึงการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสองคนขึ้นไปซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างหรือการปรับโครงสร้างสถานการณ์ การรับรู้และความคาดหวังของสมาชิกโดยผู้นำเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและผลลัพธ์ของ ผู้ตาม

Burns (1978) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่าหมายถึงกระบวนการที่ผู้นำและผู้ตาม ช่วยกันยกระดับศีลธรรมแรงจูงใจและเป้าหมายซึ่งกันและกันโดยแบ่งออกเป็นภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงซึ่งทั้งสองแบบมีกลไกและผลลัพธ์ที่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญ

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2564) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า หมายถึง คุณสมบัติหรือความสามารถพิเศษของบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของผู้อื่นทำให้ผู้อื่นยินดีปฏิบัติตามและร่วมมือกัน ทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

อัจฉรา วงศ์โสธร(2562)ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่าหมายถึงกระบวนการที่บุคคลใช้อิทธิพลและความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานร่วมกันโดยมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผ่านการสร้างแรงบันดาลใจและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2562) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลในการกำหนดทิศทางสร้างความเข้าใจร่วมกันและกระตุ้นให้สมาชิกในองค์การทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

จินตนา บุญบงการ (2561) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่าหมายถึงความสามารถในการมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นยินดีปฏิบัติตามและมุ่งมั่นทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยอาศัยกลไกของแรงจูงใจและการสร้างแรงบันดาลใจ

ปิยะ โควินท์ทวีวัฒน์ (2560) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่าหมายถึงความสามารถในการโน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด โดยอาศัยอิทธิพลและความไว้วางใจจากผู้ตาม เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้ความสามารถ อิทธิพลและทักษะในการโน้มน้าวกระตุ้นและชี้นำให้ผู้อื่นหรือสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้โดยอาศัยการสร้างแรงบันดาลใจ การสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ตาม

2.1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ดังต่อไปนี้

Northouse (2016) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรเพราะเป็นตัวแปรที่เชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายขององค์กรและการปฏิบัติงานของสมาชิกภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพช่วยให้องค์กรสามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนรับมือกับความไม่แน่นอนและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรได้อย่างเต็มที่

Yukl (2010) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า องค์กรที่มีผู้นำที่มีภาวะผู้นำสูงจะมีความได้เปรียบในการแข่งขันเพราะผู้นำสามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้บุคลากรทำงานอย่างเป็นทีมได้ดีกว่าองค์กรที่ขาดภาวะผู้นำที่ดี

Bass (1985) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำโดยเฉพาะในรูปแบบการเปลี่ยนแปลง มีความสำคัญต่อองค์กรอย่างยิ่งเพราะสามารถยกระดับแรงจูงใจและประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรเกินกว่าที่คาดหวังไว้ได้ ส่งผลให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายในระดับที่สูงกว่าปกติ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2563) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดทิศทางและความสำเร็จขององค์กรผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งกระตุ้นให้บุคลากรทุ่มเทการทำงานอย่างเต็มศักยภาพและนำพาองค์กรให้ปรับตัวได้อย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก

นิภา แก้วศรีงาม (2563) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อสถานศึกษา ในด้านการขับเคลื่อนนโยบาย การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศ

การทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพของครูหากสถานศึกษาขาดผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีย่อมส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบปัญหาและขาดประสิทธิภาพ

ซูซีย์ สมิติไกร (2561) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่าภาวะผู้นำเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารองค์การเพราะผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถสร้างความผูกพันระหว่างองค์การและบุคลากรสร้างความไว้วางใจและทำให้บุคลากรมีความภักดีต่อองค์การซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลและความยั่งยืนขององค์การในระยะยาว

วันชัย มีชาติ (2561) ได้อธิบายความสำคัญของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดทิศทางองค์การ โดยผู้นำเป็นผู้สร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ชัดเจน 2) ด้านการสร้างแรงจูงใจ โดยผู้นำกระตุ้นให้บุคลากรทำงานอย่างมีพลังงานและความมุ่งมั่น และ 3) ด้านการสร้างการเปลี่ยนแปลง โดยผู้นำนำพาองค์การให้ปรับตัวและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารองค์การและสถานศึกษาเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดทิศทางสร้างแรงจูงใจและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถนำพาองค์การให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างวัฒนธรรมองค์การที่เข้มแข็งและทำให้บุคลากรมีความผูกพันและทุ่มเทในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ

2.1.3 แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ

2.1.3.1 ความหมายของผู้นำ

ผู้นำ (Leader) เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การหรือกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ นักวิชาการและนักการบริหารได้ให้ความหมายของผู้นำไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้ Yukl (2010) ได้ให้ความหมายของผู้นำว่าหมายถึงบุคคลที่มีความสามารถในการโน้มน้าวและชักจูงบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การโดยใช่วิธีการและทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

Burns (1978) ได้ให้ความหมายของผู้นำว่าหมายถึงบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่นในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยสามารถสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างเต็มศักยภาพ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2563) ได้ให้ความหมายของผู้นำว่าหมายถึงบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่นซึ่งได้รับการยอมรับจากสมาชิกในกลุ่มหรือองค์การมีความสามารถในการกำหนดทิศทางการตัดสินใจและการนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

สมเดช สีแสง (2561) ได้ให้ความหมายของผู้นำว่าหมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการนำและชี้แนะให้บุคคลอื่นปฏิบัติตาม โดยใช้ทักษะการสื่อสาร การจูงใจ และการสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ธีระ รุญเจริญ (2560) ให้ความหมายของผู้นำว่าหมายถึงบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการดำเนินงานมีความสามารถในการโน้มน้าวบุคคลในกลุ่มให้ทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การหรือกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มหรือองค์การมีความสามารถในการโน้มน้าวใจชี้แนะและกระตุ้นให้ผู้อื่นปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้

2.1.3.2 ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารองค์การ นักวิชาการได้ให้นิยามภาวะผู้นำในแง่มุมที่หลากหลาย ดังนี้

Northouse (2016) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหนึ่งมีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคลเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยภาวะ ผู้นำไม่ได้เป็นเพียงคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวบุคคล แต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบริบทของกลุ่มและองค์การ

Bass and Bass (2008) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองคนขึ้นไปซึ่งโดยทั่วไปเกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างหรือการปรับโครงสร้างสถานการณ์ การรับรู้ และความคาดหวังของสมาชิก

ธีระวุฒิ เอกะกุล (2564) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า หมายถึง คุณสมบัติหรือความสามารถพิเศษของบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของผู้อื่นทำให้ผู้อื่นยินดีปฏิบัติตามและร่วมมือกัน ทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2562) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลในการกำหนดทิศทาง สร้างความเข้าใจร่วมกันและกระตุ้นให้สมาชิกในองค์การทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

จินตนา บุญบงการ (2561) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า หมายถึงความสามารถในการมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นยินดีปฏิบัติงานและมุ่งมั่นทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การโดยอาศัยกลไกของแรงจูงใจและการสร้างแรงบันดาลใจ

ปิยะ โควินท์ทวีวัฒน์ (2560) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า หมายถึง ความสามารถในการโน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด โดยอาศัยอิทธิพลและความไว้วางใจจากผู้ตาม เพื่อให้องค์การสามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้ความสามารถและอิทธิพลในการโน้มน้าวกระตุ้นและชี้นำให้ผู้อื่นหรือสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ โดยอาศัยการสร้างแรงบันดาลใจ การสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ตาม

2.1.3.3 ทฤษฎีภาวะผู้นำ

ทฤษฎีภาวะผู้นำได้รับการพัฒนาและศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยนักวิชาการได้นำเสนอทฤษฎีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำในหลายมิติ ดังนี้

1) ทฤษฎีคุณลักษณะ (Trait Theory)

ทฤษฎีคุณลักษณะเป็นทฤษฎีภาวะผู้นำยุคแรกๆ ที่มุ่งศึกษาคุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการนำองค์การ Stogdill (1974) ได้ทำการวิจัยและพบว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพมักมีคุณลักษณะสำคัญ ได้แก่ ความฉลาด ความมั่นใจในตนเอง ความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะในการเข้าสังคมซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้นำสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างการยอมรับจากผู้ตาม

Kirkpatrick and Locke (1991) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยและระบุคุณลักษณะ สำคัญของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ 6 ประการ ได้แก่ (1) แรงขับหรือแรงจูงใจ (Drive) (2) ความปรารถนา ในการเป็นผู้นำ (Desire to lead) (3) ความซื่อสัตย์และความน่าเชื่อถือ (Honesty and integrity) (4) ความมั่นใจในตนเอง (Self-confidence) (5) ความสามารถทางสติปัญญา (Cognitive ability) และ (6) ความรู้ในงาน (Knowledge of business)

2) ทฤษฎีพฤติกรรม (Behavioral Theory)

ทฤษฎีพฤติกรรมมุ่งเน้นการศึกษาพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกในการบริหารงานและการปฏิสัมพันธ์กับผู้ตาม

University of Michigan (Likert, 1961) ได้ทำการวิจัยและจำแนกพฤติกรรมผู้นำ ออกเป็น 2 แบบ คือผู้นำที่มุ่งเน้นพนักงาน (Employee-centered leadership) ซึ่งให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงานและผู้นำที่มุ่งเน้นงาน (Job-centered leadership) ซึ่งเน้นการทำงานให้บรรลุเป้าหมายการผลิตเป็นหลัก

OhioStateUniversity (1945) ได้ทำการวิจัยและพบว่าพฤติกรรมของผู้นำสามารถจำแนกออกเป็น 2 มิติหลัก ได้แก่ พฤติกรรมมุ่งงาน (Initiating Structure) ซึ่งเน้นการกำหนดบทบาทหน้าที่ การวางแผนและการควบคุมการทำงานและพฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์ (Consideration) ซึ่งเน้นการสร้างควมไว้วางใจการเคารพซึ่งกันและกันและการแสดงความห่วงใยต่อความรู้สึกของผู้ตาม

3) ทฤษฎีสถานการณ์ (Situational/Contingency Theory) ทฤษฎีสถานการณ์มีแนวคิดที่ว่า รูปแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และบริบทที่แตกต่างกัน Fiedler (1967) ได้เสนอทฤษฎีสถานการณ์ (Contingency Theory) ที่ระบุว่าประสิทธิผลของภาวะผู้นำขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำกับสถานการณ์ โดยมีตัวแปรสถานการณ์ 3 ประการ ได้แก่ ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้นำและผู้ตาม โครงสร้างของงาน และอำนาจตามตำแหน่ง

Hersey and Blanchard (1977) ได้พัฒนาทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (Situational Leadership Theory) ที่เห็นว่าผู้นำควรปรับรูปแบบการนำให้สอดคล้องกับระดับความพร้อม (Readiness) ของผู้ตามโดยจำแนกรูปแบบภาวะผู้นำเป็น 4 แบบ ได้แก่ การบอก (Telling) การขาย (Selling) การมีส่วนร่วม (Participating) และการมอบหมาย (Delegating)

4) ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership Theory) Burns (1978) ได้เสนอแนวคิดเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นครั้งแรก โดยระบุว่า เป็นกระบวนการที่ผู้นำและผู้ตามช่วยกันยกระดับศีลธรรมและแรงจูงใจซึ่งกันและกัน ต่อมา Bass (1985) ได้พัฒนาแนวคิดนี้ต่อและระบอบุคคลประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4 ประการ ได้แก่ (1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence) (2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) (3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) และ (4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration)

ซูซีย์ สมิทธีไกร (2561) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นรูปแบบภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงองค์การและพัฒนาศักยภาพของผู้ตามโดยผู้นำจะสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกระตุ้นให้ผู้ตามคิดนอกกรอบและแสดงความห่วงใยต่อผู้ตามอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งส่งผลให้ผู้ตามมีแรงจูงใจในการทำงาน สูงขึ้น

5) ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership Theory)

Bass (1985) ได้อธิบายภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนว่าเป็นรูปแบบภาวะผู้นำที่อาศัยการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้นำและผู้ตามโดยผู้นำจะให้รางวัลเมื่อผู้ตามปฏิบัติตามได้บรรลุเป้าหมายและใช้การลงโทษหรือการแก้ไข เมื่อผู้ตามไม่สามารถทำงานได้ตามมาตรฐานที่

กำหนดภาวะผู้นำแบบนี้ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 ประการ คือ การให้รางวัลตามเงื่อนไข (Contingent Reward) และ การบริหารโดยยึดหลักข้อยกเว้น (Management by Exception)

อัจฉรา วงศ์โสธร (2562) กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนเป็นรูปแบบภาวะผู้นำที่เน้นการบริหารจัดการโดยอาศัยระบบรางวัลและการลงโทษเป็นแรงจูงใจหลักในการให้ผู้นำนำปฏิบัติ งานซึ่งเหมาะสมกับองค์การที่ต้องการความมั่นคงและการทำงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ทฤษฎีภาวะผู้นำได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ทฤษฎีคุณลักษณะที่มุ่งเน้นคุณสมบัติของตัวผู้นำทฤษฎีพฤติกรรมที่ศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกของผู้นำ ทฤษฎีสถานการณ์ที่เน้นความสำคัญของบริบทและสถานการณ์ในการเลือกรูปแบบการนำไปจนถึงทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและแบบแลกเปลี่ยน ซึ่งล้วนแต่เป็นแนวทางสำคัญในการทำความเข้าใจ และพัฒนาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในบริบทขององค์กรต่าง ๆ

2.1.3.4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำ

รูปแบบภาวะผู้นำ (Leadership Styles) หมายถึง วิธีการและแนวทางที่ผู้นำนำมาใช้ในการบริหารงานและการปฏิสัมพันธ์กับผู้ตามนักวิชาการได้จำแนกรูปแบบภาวะผู้นำไว้หลายลักษณะ ดังนี้

Blake and Mouton (1964) ได้พัฒนาตารางการบริหาร (Managerial Grid) ที่จำแนก รูปแบบภาวะผู้นำตามสองมิติ คือ ความห่วงใยต่องาน (Concern for Production) และความห่วงใยต่อคน (Concern for People) โดยมีรูปแบบที่สำคัญ ได้แก่

- 1) ผู้นำแบบมุ่งงานสูง-มุ่งคนต่ำ (9,1) เน้นประสิทธิภาพการผลิตสูงสุดโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้ตาม
- 2) ผู้นำแบบมุ่งคนสูง-มุ่งงานต่ำ (1,9) เน้นความสัมพันธ์ที่ดี และบรรยากาศการทำงานที่ผ่อนคลายโดยไม่เน้นผลงาน
- 3) ผู้นำแบบสมดุล (5,5) พยายามสร้างสมดุลระหว่างงานและคน
- 4) ผู้นำแบบอุดมคติ (9,9) ให้ความสำคัญทั้งงานและคนในระดับสูงสุดซึ่งเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

Lewin, Lippitt and White (1939) ได้จำแนกรูปแบบภาวะผู้นำออกเป็น 3 แบบ ได้แก่

1) ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic Leadership) คือ ผู้นำที่มีอำนาจในการตัดสินใจเองทั้งหมด กำหนดนโยบายและวิธีการทำงานเพียงคนเดียว โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2) ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leadership) คือ ผู้นำที่เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน และการกำหนดนโยบาย โดยผู้นำทำหน้าที่ เป็นผู้อำนวยการความสะดวกและสนับสนุน

3) ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire Leadership) คือ ผู้นำที่ให้อิสระแก่ผู้ตามในการตัดสินใจและปฏิบัติงานด้วยตนเอง โดยผู้นำมีบทบาทน้อยมาก ในการชี้แนะหรือควบคุม

วันชัยมีชาติ (2561)ได้จำแนกรูปแบบภาวะผู้นำในบริบทการบริหารการศึกษาออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

1) ภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน (Task-oriented Leadership) เน้นการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนด

2) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์ (Relationship-oriented Leadership) เน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการสนับสนุนผู้ตามด้านจิตใจ

3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership) เน้นการเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

4) ภาวะผู้นำแบบมุ่งพัฒนา (Development-oriented Leadership) เน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้ตามให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า รูปแบบภาวะผู้นำมีหลายลักษณะ ที่แตกต่างกันตามบริบทและสถานการณ์ผู้นำที่มีประสิทธิภาพควรมีความยืดหยุ่นในการปรับรูปแบบการนำให้เหมาะสมกับสถานการณ์บริบทขององค์การและความพร้อมของผู้ตามโดยรูปแบบภาวะผู้นำที่เน้นทั้งมิติของงานและมิติของความสัมพันธ์ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถือเป็นรูปแบบที่สามารถนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

2.1.3.5 คุณสมบัติของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพควรมีคุณสมบัติและทักษะที่จำเป็นในการบริหารองค์การให้ประสบความสำเร็จ นักวิชาการได้นำเสนอคุณสมบัติดังกล่าวไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

Goleman (2000) ได้เสนอแนวคิดเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) การจัดการตนเอง (Self-regulation)

การมีแรงจูงใจจากภายใน (Motivation) การเอาใจใส่ผู้อื่น (Empathy) และทักษะทางสังคม (Social skills)

Katz (1955) ได้ระบุทักษะสำคัญ 3 ประการของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1) ทักษะทางเทคนิค (Technical Skills) คือ ความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการ และเครื่องมือ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเฉพาะทาง

2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) คือ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการจูงใจให้ผู้อื่นทำงาน

3) ทักษะทางความคิด (Conceptual Skills) คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มองภาพรวม และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ขององค์การ

พิมพ์ใจ ใจเย็น (2564) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติ คัญของผู้นำในสถานศึกษาว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องมีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครูและบุคลากร มีความเป็นนักวิชาการที่มีความรู้ลึกซึ้งในด้านการศึกษาศาสตร์สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้รวมทั้งสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาทางวิชาชีพของบุคลากรได้อย่างต่อเนื่อง

นิภา แก้วศรีงาม (2563) ได้ระบุคุณสมบัติของผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์การได้อย่างชัดเจน 2) มีความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการ ที่หลากหลาย 3) มีทักษะในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรทุกระดับ 4) มีความเป็นธรรม โปร่งใส และยึดมั่นในหลักคุณธรรม 5) มีความสามารถในการแก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า คุณสมบัติของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยหลายด้านทั้งทักษะทางเทคนิคทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทักษะทางความคิดรวมทั้งความฉลาดทางอารมณ์และคุณธรรมจริยธรรมผู้นำที่มีคุณสมบัติครบถ้วนจะสามารถบริหารองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ตาม และนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างยั่งยืน

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.4.1 ความหมายของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของภาวะผู้นำเชิงวิชาการ

ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ (Academic Leadership หรือ Instructional Leadership) เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในบริบทของการบริหารสถานศึกษาเนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาการของโรงเรียน นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Hallinger (2005) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง รูปแบบการนำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก โดยผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้การนิเทศการสอนและการติดตามประเมินผลผู้เรียนเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิผลสูงสุด

Hallinger และ Murphy (1985) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่าหมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดพันธกิจของโรงเรียนการบริหารโปรแกรมการเรียนการสอนและการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวกซึ่งทั้งสามด้านนี้ล้วนมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

พิมพ์ใจ ใจเย็น (2564) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการชี้แนะส่งเสริมและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพสูงโดยครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรการนิเทศการสอนการกำหนดมาตรฐานทางวิชาการและการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน

นิภา แก้วศรีงาม (2563) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการกำหนดทิศทางด้านวิชาการ การสนับสนุนการพัฒนาครู การดูแลติดตามผลการจัดการเรียนการสอนและการสร้างสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2561) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง พฤติกรรมและกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตรการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายการนิเทศและประเมินผลการสอนของครู ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา

เรวัต แสงสุริยงค์ (2560) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง ความสามารถในการนำด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกผ่านการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนการสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการหมายถึง ความสามารถและพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางด้านวิชาการส่งเสริมและพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนของครูบริหารหลักสูตรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายทางวิชาการที่กำหนดไว้

2.1.4.2 บทบาทหน้าที่ของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดคุณภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษานักวิชาการหลายท่านได้กำหนดบทบาทหน้าที่ดังกล่าวไว้ดังนี้

พิมพ์ใจ ใจเย็น (2564) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการว่าผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการมีบทบาทสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1) การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทของชุมชน

2) การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

3) การนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

4) การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา

5) การประเมินและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างเป็นระบบ

นิภา แก้วศรีงาม (2563) ได้กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานทางวิชาการที่ชัดเจน การจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ การสร้างระบบการนิเทศและประเมินผลการสอนที่มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2561) ได้ระบุบทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินบทบาทใน 4 ด้านหลัก ได้แก่

1) ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารต้องกำหนดหลักสูตรที่ีเหมาะสม ส่งเสริมการจัดทำแผนการสอน และติดตามการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านการพัฒนาครู ผู้บริหารต้องส่งเสริมการพัฒนาทักษะวิชาชีพของครู ผ่านการอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3) ด้านการนิเทศการสอน ผู้บริหารต้องสังเกตการสอนให้ข้อมูลป้อนกลับ ที่สร้างสรรค์และช่วยให้ครูพัฒนาการสอนของตนเอง

4) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้บริหารต้องกำกับดูแลการประเมินผล ให้มีความยุติธรรมหลากหลายและสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้

เรวัต แสงสุริยงค์ (2560) ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการมีบทบาทสำคัญในการสร้างชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการสอนของครูโดยผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกัน แบ่งปันประสบการณ์ และร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

Hallinger (2005) ได้อธิบายบทบาทของผู้นำทางวิชาการว่า ประกอบด้วย 3 มิติหลัก ได้แก่

1) การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน (Defining the School Mission) ซึ่งรวมถึงการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนการสื่อสารเป้าหมายให้ชัดเจนและการสร้างความเข้าใจร่วมกันในหมู่บุคลากร

2) การบริหารโปรแกรมการเรียนการสอน (Managing the Instructional Program) ซึ่งรวมถึงการดูแลและประเมินผลการสอนการประสานงานด้านหลักสูตรและการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

3) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก (Promoting a Positive Learning Climate) ซึ่งรวมถึงการคุ้มครองเวลาเรียน การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพการสร้างมาตรฐานทางวิชาการ และการให้รางวัลแก่การเรียนรู้

Hallinger และ Murphy (1985) ได้นำเสนอกรอบการวิเคราะห์พฤติกรรม การบริหารการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษา (Instructional Management Behavior) ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน และ 11 หน้าที่ย่อย ได้แก่

ด้านที่ 1 การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และ 2) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน

ด้านที่ 2 การบริหารโปรแกรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย 3) การดูแลและประเมิน ผลการสอน 4) การประสานงานด้านหลักสูตร และ 5) การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

ด้านที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก ประกอบด้วย 6) การคุ้มครองเวลาเรียน 7) การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ 8) การรักษามาตรฐานทางวิชาการ 9) การให้รางวัลแก่ครูที่มีผลงานดี 10) การส่งเสริมและสนับสนุน นักเรียน และ 11) การบูรณาการกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้

Leithwood และ Jantzi (2000) ได้กล่าว ถึงบทบาทของผู้นำทางวิชาการในมิติของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่สร้างวิสัยทัศน์ทางวิชาการร่วมกัน พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรออกแบบระบบสนับสนุนการเรียนรู้ขององค์การและสร้างความร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาครอบคลุมหลายด้าน ได้แก่ การกำหนดพันธกิจและเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนการบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนการนิเทศกำกับและติดตามผลการสอนของครูการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้เชิงบวกและการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยบทบาทเหล่านี้ล้วนส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.1.4.3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ได้มีนักวิชาการทางการบริหารการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้หลากหลายแนวคิดซึ่งสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

Weber (1996) ภาวะผู้นำทางวิชาการควรมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน (Defining school mission) 2) การจัดการหลักสูตรการสอน (Managing curriculum and instruction) 3) การส่งเสริมการเรียนรู้ (Promoting positive learning climate) 4) การจัดการปรับปรุงหลักสูตรและการสอน (Observing and improving instruction) 5) การประเมินผลโปรแกรมการสอน (Assessing the instructional program)

Krug (1992) กล่าวว่า พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ 5 องค์ประกอบ ซึ่งถือว่าเป็นครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล ดังนี้ 1) การกำหนดพันธกิจ (Defining Mission) 2) การบริหารหลักสูตรและการสอน (Managing Curriculum and Instruction) 3) การนิเทศการสอน (Supervising Teaching) 4) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring Student Progress) 5) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน (Promoting Instructional Climate)

วิสุต แสนกล้า (2566) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึงการที่ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษาและเรียนรู้ของผู้เรียนใส่ใจต่อพฤติกรรมของครูที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมที่มีผลต่อความก้าวหน้าของผู้เรียนส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอนใน

ห้องเรียนและ การเรียนรู้ของนักเรียนผ่านกระบวนการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน ใน 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ทางวิชาการ 2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 5) ด้านการนิเทศ

สุกัญญา เทพินทร์ (2566) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ องค์ประกอบ ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) การมีความรอบรู้ในวิชาการ 2) การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น 4) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนาวิชาชีพครู

อรุณพล ประเสริฐสังข์ (2566) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน 2) การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ 3) การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร 4) การบริหาร หลักสูตรและการสอน 5) การนิเทศการศึกษา

อิงอร บัวขจร (2566) ได้ให้ความหมาย เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้ 1) การบริหารและการจัดการหลักสูตร 2) ทักษะการสื่อสารความเข้าใจวิสัยทัศน์และพันธกิจ 3) การสร้างและส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 4) การจัดให้มีระบบนิเวศงานวิชาการ 5) ส่งเสริม และสนับสนุน ในการพัฒนาครู

จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) ได้ให้ความหมายรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการที่มี องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การส่งเสริม บรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน

ปรีชญา รูปด้า (2565) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้ 1) ส่งเสริมบรรยากาศทาง 2) นิเทศและติดตามดูแลความก้าวหน้าด้านวิชาการ 3) พัฒนา หลักสูตรและการสอน 4) ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ 5) มีวิสัยทัศน์ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

เริงฤทธิ คำหมู (2565) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ องค์ประกอบภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจและเป้าหมายของโรงเรียน 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ 4) ด้านกำกับนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

วรรณภา ไทยประยูร (2564) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำของ ผู้บริหาร ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความคิดอย่างสร้างสรรค์ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน 4) ด้านการมีบารมี 5) ด้านการสร้างแรงจูงใจ

สรรเพชญ ไตรรงค์ (2564) ได้ให้ความหมายแนวคิดองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้ 1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ 4) การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ชลนิชา ศิลาพงศ์ (2564) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการดังนี้ 1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) การพัฒนาครูและบุคลากรด้านวิชาการ 4) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 5) การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่นักวิชาการจำแนกไว้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบ ดังตาราง 2.1

ตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

Weber (1996)	Krug (1992)	วิสูตร แสงกล้า (2566)	ศุภัญญา เทพินทร์ (2566)	อรุณพล ประเสริฐสังข์ (2566)	ดิเรก บัวขจร (2566)	จิรวัฒน์ เสาวคนธ์ (2565)	ปรัชญา รุบัติ (2565)	เรืองฤทธิ์ คำหมู่ (2565)	วรรณภา ไทยประยูร (2564)	สรุประพนธ์ ไตรยงค์ (2564)	ชลนิชา ศิลพงษ์ (2564)	การสังเคราะห์ ของผู้วิจัย
	ส่งเสริม บรรยากาศ การเรียน การสอน	สร้าง บรรยากาศ การเรียนรู้	จัด บรรยากาศ ที่ส่งเสริม การเรียนรู้	สร้าง บรรยากาศ ส่งเสริมการ เรียนรู้	สร้าง ส่งเสริม บรรยากาศ ทางวิชาการ	ส่งเสริม บรรยากาศ	ส่งเสริม บรรยากาศ ทางวิชาการ	สร้าง บรรยากาศ แห่งการ เรียนรู้		จัด บรรยากาศ ที่ส่งเสริม ทางวิชาการ	สร้าง บรรยากาศ แห่งการ เรียนรู้	1. การสร้างบรรยากาศ แห่งการเรียนรู้
ประเมินผล โปรแกรม การสอน	นิเทศการ สอน	นิเทศการ สอน	นิเทศการ สอน	นิเทศการ สอน			นิเทศและ ติดตามดูแล ความก้าวหน้า ด้านวิชาการ	นิเทศ ติดตาม ประเมินผล การจัดการ เรียนการ สอน				2. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการ จัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 2.1 ต่อ

Weber (1996)	Krug (1992)	วิสูตร แสงกล้า (2566)	ศุภัญญา เทพินทร์ (2566)	อรุณพล ประเสริฐสูงส์ (2566)	อิงอร บำขจร (2566)	จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565)	ปรัชญา รูปดำ (2565)	เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565)	วรรณภา ไทยประยูร (2564)	สรเทพชญ ไตรรงค์ (2564)	ชลนิชา ศิลภาพงศ์ (2564)	การสังเคราะห์ ของผู้วิจัย
กำหนด พันธกิจ	กำหนด พันธกิจ	กำหนด วิสัยทัศน์ ทางวิชาการ	กำหนด เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ของ โรงเรียน	กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ของ โรงเรียน	ทักษะการ สื่อสาร ความเข้าใจ วิสัยทัศน์ และพันธกิจ	กำหนด ภารกิจของ โรงเรียน	มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เปลี่ยนแปลง	กำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ของ โรงเรียน	วิสัยทัศน์			3. การกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของ โรงเรียน
จัดการ หลักสูตร การสอน	บริหาร หลักสูตร และการ สอน	บริหาร หลักสูตร และการ สอน	มีความรอบ รู้ในวิชาการ	บริหาร หลักสูตร และการ สอน	บริหารและ การจัดการ หลักสูตร	จัดการเรียน การสอน	พัฒนา หลักสูตร และการ สอน	พัฒนา หลักสูตร และการ สอน			พัฒนา หลักสูตร	4. การบริหาร หลักสูตรและการ จัดการเรียน การสอน
การส่งเสริม การเรียนรู้											การพัฒนา คุณภาพ ผู้เรียน	5. การพัฒนา คุณภาพผู้เรียน

ตารางที่ 2.1 ต่อ

Weber (1996)	Krug (1992)	วิสูตร แสนกล้า (2566)	ศุภัญญา เทพินทร์ (2566)	อรุณพล ประเสริฐสังข์ (2566)	อิงอร บัวขจร (2566)	จิรพรรณ เสาวคนธ์ (2565)	ปริญญ์ รุบตา (2565)	เรืองฤทธิ์ คำหมู่ (2565)	วรรณภา ไทยประยูร (2564)	สรเพชญ์ ไตรยงค์ (2564)	ชลนิชา ศิลาพงศ์ (2564)	การสังเคราะห์ ของผู้วิจัย
			การพัฒนา วิชาชีพครู	การพัฒนา คุณภาพครู และ บุคลากร	ส่งเสริมและ สนับสนุน ในการ พัฒนาครู						การพัฒนา ครูและ บุคลากร ด้านวิชาการ	6. การพัฒนาครูและ บุคลากรด้าน วิชาการ
จัดการ ปรับปรุง หลักสูตร และการ สอน		การพัฒนา หลักสูตร สถานศึกษา								การจัดทำ แผนพัฒนา คุณภาพ การศึกษา ของ สถานศึกษา	การจัดทำ แผนพัฒนา คุณภาพ การศึกษา	7. การจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา
												8. การส่งเสริมให้มี การพัฒนาวิชาชีพ

ตารางที่ 2.1 ต่อ

Weber (1996)	Krug (1992)	วิสุต แสนกล้า (2566)	สุกัญญา เทพินทร์ (2566)	อรุณพล ประเสริฐสังข์ (2566)	อิงอร บำบจร (2566)	จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565)	ปรัชญา รูปดำ (2565)	เรืองฤทธิ์ คำหมู่ (2565)	วรรณภา ไทยประยูร (2564)	สรเพชญ ไตรรงค์ (2564)	ชลนิชา ศิลภาพงศ์ (2564)	การสังเคราะห์ ของผู้วิจัย
										การประเมิน คุณภาพ การศึกษา ของ สถานศึกษา		9. การประเมิน คุณภาพ การศึกษาของ สถานศึกษา
					การจัดให้มี ระบบนิเวศ งานวิชาการ							10. การพัฒนา วิชาการ
												11. การส่งเสริม การวิจัยในชั้น เรียน
												12. การบริหาร จัดการ

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและการจัดการหมวดหมู่ค่าที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักการศึกษาหลากหลายท่านมาสังเคราะห์ เพื่อกำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร

องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร	แหล่งข้อมูล												
	Weber (1996)	Krug (1992)	วิสูตร แสงกล้า (2566)	สุกัญญา เทพินทร์ (2566)	อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566)	อิงอร บัวขจร (2566)	จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565)	ปรีชญา รูปต่ำ (2565)	เริงฤทธิ์ คำหู่ (2565)	วรรณภา ไทยประยูร (2564)	สรเพชญ ไตรรงค์ (2564)	ชลนิชา ศิลาพงศ์ (2564)	ความถี่
1.การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	10
2.การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			10
3.การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	10
4.การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓					7
5.การพัฒนาครูและบุคลากรด้านวิชาการ				✓	✓	✓						✓	4
6.การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	✓		✓								✓	✓	4
7.การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	✓											✓	2
8.การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา											✓		1
9.การพัฒนาวิชาการ						✓							1
11.การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ													

จากตาราง 2.2 พบว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษา คือ Krug (1992) Weber (1996) วิสูตร แสงกล้า (2566) สุกัญญา เทพินทร์ (2566) อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) อิงอร บัวขจร (2566) จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) ปรีชญา รูปต่ำ (2565) เริงฤทธิ์ คำหู่ (2565) วรรณภา ไทยประยูร (2564) สรเพชญ ไตรรงค์ (2564) และ ชลนิชา ศิลาพงศ์ (2564) โดยผู้วิจัยได้เลือกความถี่ตั้งแต่ 7 ขึ้นไป จึงสรุปเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาได้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน 2) การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน 3) การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ 4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ดังภาพที่ 2.1

องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

จากภาพที่ 2.1 จะเห็นได้ว่าการสังเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านผู้วิจัยได้เลือกความถี่ตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป จึงสรุปได้ว่าภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญและเป็นภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี จากนักการศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยนักวิจัยและนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการมีทิศทางที่ชัดเจน ซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศที่นำพาทุกคนในองค์กรไปสู่จุดหมายเดียวกัน หัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน นั่นคือ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนไว้ ดังนี้

Weber (1996) ภาวะผู้นำทางวิชาการควรมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน (Defining school mission) 2) การจัดการหลักสูตรการสอน (Managing curriculum and instruction) 3) การส่งเสริมการเรียนรู้ (Promoting positive learning climate) 4) การจัดการปรับปรุง หลักสูตรและการสอน (Observing and improving instruction) 5) การประเมินผลโปรแกรมการสอน (Assessing the instructional program)

Krug (1992) ทักษะการสื่อสารความเข้าใจวิสัยทัศน์และพันธกิจ พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล ซึ่งถือว่าครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล จะต้องมีการ กำหนดพันธกิจ (Defining Mission) งานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผลแสดงให้เห็นว่า จุดประสงค์ที่ระบุไว้ชัดเจนแล้วนั้น จะต้องสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าใจแจ่มแจ้ง การจัดทำ กรอบเป้าหมาย จุดประสงค์ และพันธกิจนั้นจะต้องไม่ประมาณการสูงเกินไปจุดประสงค์ที่ระบุชัดเจน ต้องเป็นไปตามสภาพการณ์ในช่วงเวลาหรือช่วงวิกฤติด้วยการปฏิบัติโดยไม่มีพันธกิจที่ระบุชัดเจน นั้น ก็เหมือนกับการออกเดินทางที่ไม่มีจุดหมายในใจ

วิสูตร แสนกล้า (2566) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าใจสภาพแวดล้อมและบริบทของสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่เป็นไปได้และสอดคล้องกับเป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษาสามารถกำหนดกรอบที่จะนำไปสู่ทิศทางการวางแผนและเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจนกำหนดวิสัยทัศน์ของงานวิชาการสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษากำหนดการดำเนินงานและสร้างความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรมีความเชื่อมั่นในการสนับสนุนให้บุคลากรทำงานเป็นทีม

สุกัญญา เทพินทร์ (2566) การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดเป้าหมายหรือความคาดหวังในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวและวางแผนปฏิบัติวิธีการอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่เป้าหมายนั้น

อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดทิศทางการจัดการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมโดยวิธีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนกำหนดนโยบายการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการมากกว่าด้านอื่นสร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาการประมวลผลความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน

อิงอร บัวขจร (2566) ทักษะการสื่อสารความเข้าใจวิสัยทัศน์และพันธกิจ หมายถึง พฤติกรรม การแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถของผู้บริหารศึกษาที่แสดงออกต่อครู นักเรียนผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงสื่อสารความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจรวมทั้งเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนเพื่อทราบแนวทางปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย

จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดเป้าหมายกรอบขอบเขตของงานโดยโดยการนำวิธีการต่างๆมาใช้ของผู้บริหารและสร้างความเข้าใจในภารกิจให้

ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบร่วมกันได้แก่ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนและด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน

ปรัชญา รูปคำ (2565) วิสัยทัศน์ทันต่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ภาพองค์การในอนาคตซึ่งได้มาจากปัญหาความคิดมีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับเป้าหมายและพาและหน้าที่ขององค์การสามารถทำกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนสภาพที่อยู่ในปัจจุบันสร้างทีมงานการริเริ่มการเปลี่ยนแปลงพัฒนาวิสัยทัศน์และกลยุทธ์สร้างแผนการเปลี่ยนแปลงระยะยาวด้วยวิธีการใหม่และให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมการทำงานใหม่

เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565) การกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจและเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายทิศทางและภารกิจในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูและบุคลากรทางการศึกษาการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษาการให้ความสำคัญสูงสุดต่อการเรียนรู้สร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการมุ่งการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษามุ่งเป้าหมายไปทีละขั้นทีละตอนการเรียนเป็นหลักกำกับติดตามประเมินผลความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา

วรรณภา ไทยประยูร (2564) วิสัยทัศน์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่สามารถกำหนดแผนกลยุทธ์วิเคราะห์ทิศทางเป้าหมายของโรงเรียนรู้จักวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับข่าวสารมาพิจารณาอย่างรอบคอบมีเหตุผลระตือหรืออื่นสามารถสื่อสารให้ บุคลากร ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจต่อวิสัยทัศน์รวมถึงร่วมกันตัดสินใจวางแผนปรับปรุงพัฒนาวิสัยทัศน์เพื่อสถานศึกษาและปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดทิศทางและเป้าหมายทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจนโดยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่าย สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ให้ความสำคัญสูงสุดต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้งกำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ

2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การศึกษาคือรากฐานสำคัญที่จะพาสังคมก้าวไปข้างหน้า และหัวใจของการศึกษาที่มีคุณภาพก็คือหลักสูตรที่ดีและการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

Weber (1996) ภาวะผู้นำทางวิชาการควรมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน (Defining school mission) 2) การจัดการหลักสูตรการสอน (Managing curriculum and instruction) 3) การส่งเสริมการเรียนรู้ (Promoting positive learning climate) 4) การจัดการปรับปรุงหลักสูตรและการสอน (Observing and improving instruction) 5) การประเมินผลโปรแกรมการสอน (Assessing the instructional program)

Krug (1992) การบริหารและการจัดการหลักสูตร พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งถือว่าครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลการบริหารหลักสูตรและการสอน (Managing Curriculum and Instruction) การสอนถือว่าการบริการเบื้องต้นของโรงเรียน ดังนั้น อย่างน้อยที่สุดผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรู้ ขอบข่ายของรายวิชาที่สอนและรู้ความจำเป็นที่ต้องสอนรายวิชานั้น ๆ การมีพื้นฐานความรู้กว้าง ๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำพาผู้อื่นดำเนินการ ตามพันธกิจของโรงเรียนได้ก็ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น ผู้บริหารโรงเรียนสามารถให้ข้อมูลสารสนเทศและทิศทางการเกี่ยวกับวิธีสอน และผู้บริหารควรใส่ใจ และสนับสนุน การพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง

วิสูตร แสนกล้า (2566) การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการทำงานร่วมกับบุคลากรในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้แก่บุคลากรนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษามีการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

สุกัญญา เทพินทร์ (2566) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้นอย่างเป็นระบบรวมถึงการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ

อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง การบริหารจัดการการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการสอนแบบเดิมให้ดีขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและท้องถิ่นให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียนและชุมชนผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุดการวิเคราะห์หลักสูตรการกำหนด มุ่งหมายของหลักสูตรการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรการกำหนดวัดผลและประเมินผลและการนำหลักสูตรไปใช้ในการประเมิน

อิงอร บัวจจร (2566) การบริหารและการจัดการหลักสูตร หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของ ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำกับครูในการดำเนินการจัดสร้างหลักสูตร ให้ความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับหลักสูตรที่นำมาใช้ เลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสม การวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตร และการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร

จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้การสอนของครูได้แก่ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้าน การประสานงานด้านการใช้หลักสูตรและด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

ปรัชญา รูปคำ (2565) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน หมายถึง การจัดการบริหารหลักสูตร และการเรียนการสอนมีการวางแผนตรวจสอบหลักสูตรสนับสนุนและส่งเสริมหลักสูตรปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม ประสานงานการนำหลักสูตรไปใช้และมีการติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรดำเนินการให้ความช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อให้การการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เริงฤทธิ คำหมู่ (2565) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรทั้งระบบ การกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษาปรับปรุงการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ในการประเมินผลหลักสูตรกำกับติดตามและประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนการวางแผนการดำเนินงานวิชาการกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกำกับติดตามการจัด การ เรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการการใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลาย สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งพัฒนาและ เติมเต็มความรู้ทักษะความต้องการของผู้เรียน

ชลนิชา ศิลาพงศ์ (2564) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการต่างๆของสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถทางวิชาการ สอดคล้องกับหลักสูตรการสอนทรัพยากรมาตรฐานการประเมินผลและการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการ ศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้มีความทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยตลอดจนพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลในสังคมประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร หลักสูตรสถานศึกษาและกรอบสาระ การเรียนรู้ที่พัฒนาโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและ ภูมิภาคตลอดจนข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชนและท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางของ กระทรวงศึกษาธิการและกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นมีการบริหารจัดการ

หลักสูตรสถานศึกษาการบูรณาการภายในและระหว่างการเรียนรู้การบูรณาการเฉพาะเรื่องตาม ลักษณะสาระการเรียนรู้การบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีของผู้เรียน ประเมินผลการใช้หลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและท้องถิ่นเกิดผลดีแก่ ผู้เรียนและผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างสูงสุด

สรุปได้ว่า ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทั้งระบบ ตั้งแต่การ กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของโรงเรียน การบริหารจัดการและวางแผนงาน วิชาการร่วมกับครู การกำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานทาง วิชาการ การส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลาย ไปจนถึงการทบทวนและปรับปรุง หลักสูตรอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมิน

3) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

การเรียนรู้ที่แท้จริงไม่ได้เกิดขึ้นเพียงจากการถ่ายทอดความรู้ แต่เกิดจากบรรยากาศที่เอื้อให้ ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย มีแรงบันดาลใจ และกล้าที่จะตั้งคำถาม การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้จึง เป็นรากฐานสำคัญที่ผู้สอนและสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ เพราะเมื่อบรรยากาศเหมาะสม การ เรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างเป็นธรรมชาติและยั่งยืน ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศแห่ง การเรียนรู้ ดังนี้

Krug (1992) พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำทาง วิชาการที่เกี่ยวข้อง กับการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน (Promoting Instructional Climate) เมื่อเป็น บรรยากาศที่แสดงว่าเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ บรรลุผลสำเร็จได้ จึง เป็นการยากที่จะไม่เรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนรับผิดชอบการสร้างบรรยากาศ การศึกษาทุกระดับและ เป็นบรรยากาศที่จะช่วยดึงพลังงานของนักเรียนและครูออกมามีหลายวิธีการที่ จะทำให้เกิดผลได้ เช่น การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบ การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียน เป็นสำคัญ และให้เป็นที่ เข้าใจโดยทั่วกันว่า สิ่งที่ดีว่าสุดยอด คือ การที่แต่ละคนได้ทำในส่วนของ ตนเองให้ดีที่สุด ทั้งนี้เป็น เพราะว่ามีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดมีความคาดหวังอย่างมากกับนักเรียน

วิสุต แสนกล้า (2566) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุตาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรมีการปรับปรุงอาคารสถานที่และสร้างสิ่งแวดล้อม ด้าน วิชาการอย่างเป็นระบบและมีระเบียบมีการส่งเสริมให้รักษาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนและสถานที่ ภายในโรงเรียนให้น่าดูน่าอยู่น่าเรียน

สุกัญญา เทพินทร์ (2566) การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุลักษณะอันพึงประสงค์มี การปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบันส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรมในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษาประกอบด้วยการสร้างแรงจูงใจการสร้างขวัญและกำลังใจการส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้และพัฒนาตนเองการให้ความมั่นคงและปลอดภัยการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้

อรุณพล ประเสริฐสังข์ (2566) การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุลักษณะอันพึงประสงค์มีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบันส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรมในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษาประกอบด้วยการสร้างแรงจูงใจการสร้างขวัญและกำลังใจการส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้และพัฒนาตนเองการให้ความมั่นคงและปลอดภัยการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้

อิงอร บัวขจร (2566) การสร้างและส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการส่งเสริมสนับสนุนและจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างบรรยากาศเชิงบวกแห่งการเรียนรู้ให้กับนักเรียนอย่างเหมาะสม

จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน หมายถึง การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาให้อุ้ต่อการจัดการเรียน การสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนได้แก่ด้านการควบคุมการใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐาน ด้านวิชาการและด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

ปรีชญา รูปด้า (2565) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง การส่งเสริมบรรยากาศที่อู่ต่อการเรียนการสอนสร้างสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบมีการจัดและอำนวยความสะดวกให้นักเรียนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียนมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่อบอุ่นสบายใจสร้างความมั่นใจจัดสถานที่เรียนให้มีบรรยากาศที่ลดความรู้สึกเครียดตลอดจนการให้ขวัญกำลังใจแก่ครูและนักเรียน

เริงฤทธิ คำหมู่ (2565) การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนการเอื้อให้มีทรัพยากรและการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายกระตุ้นให้การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนผลงานการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน

การสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งการเรียนรู้การสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้แก่ครูและผู้เรียนและใช้ข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติการสอนของครู

สรพรเพชญ ไตรรงค์ (2564) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ หมายถึง การจัดสภาพบรรยากาศการส่งเสริมวัฒนธรรมและกำลังใจในการจัดการเรียนรู้เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดและสะท้อนผลงานการสร้างสรรคและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจและกำลังใจให้ผู้เรียน

ชลนิชา ศิลาพงศ์ (2564) การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมสำคัญในการปฏิบัติงานและเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาระหว่างบุคลากรต่อ บุคคลในสถานศึกษา และส่งผลไปถึงความรู้สึกของครูในสถานศึกษาบรรยากาศขององค์การบริหารราชการที่ดียังทำให้การทำงานของบุคลากรบรรลุจุดหมายสำคัญสำคัญที่ต้องการ สิ่งสำคัญที่สุด ส่งผลให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาคือการสร้างสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาหลัก การจัดการอาคารสถานที่ และการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมประกอบด้วย การแบ่งสัดส่วนพื้นที่ของกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาอย่างชัดเจนมีการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ส่งเสริมบรรยากาศการเรียน การสอนเมื่อบรรยากาศของบรรยากาศที่ดีแสดงว่าเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จได้

สรุปได้ว่า ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและจิตใจที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของครู โดยการจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นให้มีกิจกรรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู สร้างแรงจูงใจและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพอย่างเป็นระบบ

4) ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

การนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน จึงถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง กระบวนการดังกล่าวมิใช่เพียงการตรวจสอบหรือควบคุม หากแต่เป็นการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น การทำความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับ

ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงการนิเทศ กำกับติดตาม และ ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

Weber (1996) ภาวะผู้นำทางวิชาการควรมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดพันธกิจของ โรงเรียน (Defining school mission) 2) การจัดการหลักสูตรการสอน (Managing curriculum and instruction) 3) การส่งเสริมการเรียนรู้ (Promoting positive learning climate) 4) การ จัดการปรับปรุงหลักสูตรและการสอน (Observing and improving instruction) 5) การประเมินผล โปรแกรมการสอน (Assessing the instructional program)

Krug (1992) กล่าวว่า พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่ มี ประสิทธิภาพ โดยจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ 5 องค์ประกอบ ซึ่งถือว่าครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) การกำหนดพันธกิจ (Defining Mission) 2) การบริหาร หลักสูตร และการสอน (Managing Curriculum and Instruction) 3) การนิเทศการสอน (Supervising Teaching) 4) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring Student Progress) 5) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน (Promoting Instructional Climate)

วิสูตร แสนกล้า (2566) การนิเทศ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการ นิเทศด้านการจัดการเรียนรู้ของครูดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนโดยการเยี่ยมชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกงบประมาณวัสดุอุปกรณ์สำหรับครูในการจัดการเรียนรู้มีการ ประเมินประเมินตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้ความช่วยเหลือ ในด้านการจัดการเรียนรู้ให้ครูได้ใช้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาให้คำปรึกษาแนะนำครูในการ พัฒนาการเรียนรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียนและส่งเสริมการเผยแพร่ผลงาน ของครูและนักเรียนอย่างมี

สุกัญญา เทพินทร์ (2566) การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือการจัดการศึกษาทั้งระบบเพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและยกระดับ คุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้อง ร่วมพึงยอมรับเคารพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกันเพื่อคุณคุณภาพของผู้เรียนเป็น เป้าหมายสูงสุด

อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) การนิเทศการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อ ร่วมมือในการนิเทศภายในมีการนิเทศติดตามดูแลส่งเสริมประเมินผลและสนับสนุนการจัดการเรียน การสอนของครูอย่างใกล้ชิดส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่คุณครูสามารถให้คำปรึกษาและ

นำชี้แนะแหล่งวิทยาการที่เหมาะสมให้แก่ครูผู้สอนมีการจัดประชุมอบรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีโอกาสนในการพัฒนางานการเรียนการสอน

ปรัชญา รูปตำ (2565) นิเทศและติดตามดูแลความก้าวหน้าด้านวิชาการ หมายถึง การสร้างความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศการจัดการเรียนการสอนมีการวางแผนนิเทศการจัดการเรียนการสอนการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนและประเมินผล การนิเทศการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือแก่ครูให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ติดตามดูแลการปฏิบัติการสอนของครูให้ข้อมูลย้อนกลับและตรวจสอบและติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565) ด้านกำกับนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ นำการนิเทศกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาให้คำปรึกษา เสนอแนะให้การช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนบริการการร่วมมือในการปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูทางด้านนิเทศและการประเมินติดตามและการประเมินผลคุณภาพผู้เรียนและนำผลการประเมินผลไปใช้กำหนดแนวทางการพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรและคุณภาพมาตรฐานตามที่กำหนด ไว้

สรุปได้ว่า ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยกำกับติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการไปปฏิบัติจริง นิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ให้คำปรึกษาและข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ ติดตามและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายและคุณภาพตามหลักสูตร

ตารางที่ 2.3 องค์ประกอบนิยามเชิงปฏิบัติการและสาระการวัดภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	สาระการวัด
1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดทิศทางและเป้าหมายทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจนโดยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่าย สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ให้มีความสำคัญสูงสุดต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้งกำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ	1.มีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างมีส่วนร่วม 2.มีการสร้างความเข้าใจร่วมกับวิสัยทัศน์ 3.มีการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ 4.มีการมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน 5.มีการกำกับติดตามและประเมินความก้าวหน้า
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทั้งระบบ ตั้งแต่การกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของโรงเรียน การบริหารจัดการและวางแผนงานวิชาการร่วมกับครู การกำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ การส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลาย ไปจนถึงการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมิน	1.มีความรู้ความสามารถในการกำหนดหลักสูตร 2.มีการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ 3.มีการวางแผนและจัดโครงสร้างงานวิชาการ 4. มีการกำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง 5. มีการส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลายเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะตามความต้องการของผู้เรียน

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	สาระการวัด
		6. มีการส่งเสริมให้มีการ ทบทวนและปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมิน
3. ด้านการสร้างบรรยากาศ แห่งการเรียนรู้	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม และสนับสนุนการจัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และจิตใจที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพของครู โดยการจัดหาทรัพยากรและ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นให้มีกิจกรรมทาง วิชาการอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู สร้าง แรงจูงใจและสร้างบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพ อย่างเป็นระบบ	1.มีการจัดหาทรัพยากรและ แหล่งเรียนรู้ 2.มีการส่งเสริมกิจกรรมทาง วิชาการ 3.มีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างครู 4.มีการสร้างแรงจูงใจและ กำลังใจครู 5.มีการสร้างบรรยากาศเอื้อ ต่อการพัฒนาวิชาชีพ
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการ จัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ นำในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการ เรียนการสอนให้เป็นไปตาม หลักสูตรสถานศึกษาและบรรลุ เป้าหมายที่กำหนด โดยกำกับ ติดตามให้ครูนำแผนงาน วิชาการไปปฏิบัติจริง นิเทศ การจัดการเรียนการสอนอย่าง จริงจัง ให้คำปรึกษาและข้อมูล ย้อนกลับที่สร้างสรรค์ ติดตาม	1.มีการกำกับติดตามการนำ แผนงานไปปฏิบัติ 2.มีการนิเทศและกำกับ การจัดการเรียนการสอน 3.จัดให้มีการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือครู 4.มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อพัฒนาการสอน

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	สาระการวัด
	และประเมินผลคุณภาพผู้เรียน	5.มีการติดตามประเมินผล
	อย่างต่อเนื่อง และนำไป	และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
	พัฒนาการเรียนการสอนให้	6.มีการนิเทศและ
	บรรลุเป้าหมายและคุณภาพ	ประเมินผลให้บรรลุเป้าหมาย
	ตามหลักสูตร	

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

2.2.1 ความหมายของการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการในสถานศึกษานั้น ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาได้มีนักวิชาการทางการบริหารการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการในสถานศึกษาไว้หลากหลายแนวคิดซึ่งสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

นิตติยา ไชยพิเดช (2568) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญและเป็นภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 5) การวางแผนงานด้านวิชาการ

เริงฤทธิ์ คำห่ม (2565) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ทักษะเจตคติคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษาและให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจที่สถานศึกษากำหนดไว้

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) ได้ให้ความหมายว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงสุดเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนตามภารกิจของสถานศึกษารวมถึงกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีสังคมโดยผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายต้อ

ร่วมมือกันดำเนินการและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อมาตรฐานและคุณภาพทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

ปีวิณา บุทธิจักร์ (2564) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการหรือการดำเนินการ กิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การประเมินผลการสอนโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

สรพรเพชญ ไตรรงค์ (2564) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึงการดำเนินการกิจกรรมทางการศึกษาทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงสุดเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนตามภารกิจของสถานศึกษารวมถึงกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยผู้บริหาร สถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันดำเนินการและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อมาตรฐานและคุณภาพทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

พระจรัสชัย ปณญาวิโร (2563) สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหาร งานเกี่ยวกับกิจกรรมทั้งหมดและการดำเนินงานทุกอย่างของผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจในเนื้อหาสาระและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

ไทพนา ป้อมหิน (2562) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพให้นักเรียนเป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถมีทักษะชีวิตถือเป็นภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษา นำพาให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและเข้าใจขอบเขตของ การบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2562) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาหมายถึง ความร่วมมือกันของบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาโดยกระทำกิจกรรมหรือดำเนินงานให้การศึกษาหรือฝึกอบรมคนทุกช่วงวัยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ระบบการดำเนินงานเทคนิคการดำเนินงานและปัจจัยทางการบริหารไว้อย่างชัดเจนโดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะ

พรนภา บุราณรมย์ (2560) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาหมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารในการใช้ศาสตร์และศิลป์

บริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารวิชาการด้านการบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคล
ด้านการบริหารงานทั่วไปที่จะส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อผู้บังคับบัญชาและผู้เรียน

สาลิตา เรียนทัพ (2560) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ทางแนวปฏิบัติ งานด้วยการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนการวัดผลประเมินผลให้ดีขึ้นพร้อมกับก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์มีความรู้ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและก่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การบริหารวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การวัดผลประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไปจนถึงการใช้เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

การบริหารวิชาการในสถานศึกษานั้น ได้มีนักวิชาการทางการบริหารการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารวิชาการไว้หลากหลายแนวคิดซึ่งสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

นิตติยา ไชยพิเดช (2568) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญและเป็นภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

พระจรัสชัย ปณญาวชิโร (2563) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ปัจจัยที่จะทำให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารควรมีการเปิดโอกาสให้มีความอิสระในงาน งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญต่อการบริหาร การศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียนงาน การเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

วรรณกร โชมขุนทด (2562) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญ อย่างยิ่งในการบริหารโรงเรียนเพราะเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาโดยตรงเนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนและแสดงให้เห็นผลของ

การจัดการศึกษาส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนตลอดจนโรงเรียนเป็นที่ยอมรับจากชุมชนและสังคม

เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญ ของการบริหารสถานศึกษา เป็นงานหลักที่มีความสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาจะต้องร่วมกันปฏิบัติตามภารกิจเพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนบุคลากรอื่นที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการคือหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในองค์กรต้องให้ความสำคัญ ตระหนักถึงภารกิจที่จะต้องทำให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

เศรษฐพงศ์ นันภิวงค์ (2563) ได้กล่าวว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญมากในทุกโรงเรียนซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนต้องร่วมมือกับครูและบุคลากรในโรงเรียนในการพัฒนาการปรับปรุงการแก้ไขในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้งานวิชาการบังเกิดประสิทธิผลสูงสุด

สาธิตา เรียนทัพ (2560) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานั้น เป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษาเป็นหน้าที่ เป็นหัวใจสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องร่วมกันปฏิบัติตามภารกิจสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ดั่งนั้นก็ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการว่าจะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพมีความรู้มีจริยธรรมและมีคุณสมบัติตามที่ต้องการเพื่อให้นักเรียนได้นำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมและยังเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จความรู้ความเข้าใจความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำขององค์กรด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เพราะเป็นงานที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยครอบคลุมทุกด้านตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ไปจนถึงการใช้สื่อและเทคโนโลยี ทั้งนี้ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีความรู้ความสามารถ และต้องร่วมมือกับครูและบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม และมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.2.3 ความหมายประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

การบริหารวิชาการในสถานศึกษานั้น ได้มีนักวิชาการทางการบริหารการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาไว้หลากหลายแนวคิดซึ่งสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

เริงฤทธิ์ คำหู่ (2565) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ผลลัพธ์ของการดำเนินงานบริหารงานวิชาการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรรเพชญ ไตรรงค์ (2564) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการหมายถึง ผลสำเร็จในการปฏิบัติงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงานทางวิชาการตามขอบข่ายงานทั้ง 17 งานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดำเนินงานด้านวิชาการบรรลุผลสำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ ของการบริหารงานวิชาการหมายถึง สภาพความสำเร็จที่ปรากฏอยู่จริงในโรงเรียนซึ่งเป็นผลมาจากความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางและสิ่งที่คาดหวัง ให้เกิดขึ้นที่โรงเรียนได้อย่างครอบคลุมอย่างเป็นระบบชัดเจนอย่างริเริ่มสร้างสรรค์และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาจนเกิดความพึงพอใจส่งผลต่อโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในโรงเรียนเพื่อเกิดสำเร็จในตัวผู้เรียนทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นมีเจตคติที่ดีสามารถปรับตัวแก้ปัญหาและบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

พระจรัสชัย ปญญาวิโร (2563) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ คือ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการดำเนินงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 13 ภาระงานที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพราะ วัตถุประสงค์หลักของการจัดการศึกษาคือการให้ได้ซึ่งทรัพยากรบุคคลของชาติ เพื่อให้มีคุณภาพเก่งดี มีสุขสามารถพัฒนาประเทศชาติร่วมกันให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

วรรณกร โขมขุนทด (2562) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของการบริหาร งานวิชาการ หมายถึงการมีความเชื่อเป็นทิศทางเดียวกันต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยต้องทำงานอย่างทุ่มเทพยายามอย่างมากเพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพตลอดจนการวางแผนการ กำหนดเป้าหมาย การกำหนดกิจกรรมความมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับ การบริหารหลักสูตรและการสอนและ ต้องอาศัยความเป็นผู้นำของผู้บริหารและคณะครูโดยการจัดทรัพยากรที่เพียงพอมีบรรยากาศ การเรียนรู้การยอมรับนับถือความไว้วางใจซึ่งกันและกันด้วยความเข้าใจเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ

สมรรถนะชัย เรืองตังญาณ (2562) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของ การบริหารงานวิชาการหมายถึง ความสำเร็จในการดำเนินงานโดยผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามระดับ การบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์การเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

ประสงค์อย่างคุ้มค่าเหมาะสมโดยมีการตรวจสอบและวัดผลผลิตที่เกิดขึ้นจริงที่กำหนดไว้ล่วงหน้าว่าได้ก่อให้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์เพียงใดเป็นความสำเร็จในการบริหารของผู้บริหาร อันเนื่องมาจากความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียนและครูในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงพัฒนานักเรียนให้มีทิศทางบวกทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และแก้ปัญหาภายในโรงเรียนจนทำให้นักเรียนในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้ระบุไว้ว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนว่าเป็นสภาพความสำเร็จที่ปรากฏอยู่จริงในโรงเรียนซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารวิชาที่สามารถใช้ความคิด ความสนใจ และแรงจูงใจในการบริหารจัดการต่างๆ เกี่ยวกับงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการซึ่งจำแนกเป็น 17 ด้าน ได้แก่

1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำสาราการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา เพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผล และปรับปรุง

2) การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยว การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมและความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้สื่อ การเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาการเรียน การสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยนักเรียนพิการ ได้โอกาสและมีความสามารถพิเศษ

4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรเป็นของตนเองโดยจัดให้มีการวิจัย และพัฒนาหลักสูตร ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่

สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จัดให้มีวิชาต่างๆครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ การนำหลักสูตรไปปฏิบัติเกิดผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีการตรวจสอบประเมินผลติดตามการนำหลักสูตรไปใช้

5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

6) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน ตลอดจนจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย กระบวนการวิจัยรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ มุมหนังสือในห้องเรียนห้องดนตรี ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องพยาบาล ห้องศูนย์วิชาการ สวนสุขภาพ ส่วนหนังสือ เป็นต้น

9) การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอน การดำเนินนิเทศงานวิชาการพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศทางวิชาการ โดยจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่อง

10) การแนะแนว หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการดูแลกำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผน

สถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา จัดทำระบบบริหารและสารสนเทศ ประเมินคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อรับรองการประเมินคุณภาพภายนอก จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปีและ และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และเลือกสรรภูมิปัญญา วิทยาการต่างๆ พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง การสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการการศึกษา

15) การจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องรับรู้และนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ตรวจสอบ และประเมินผล และนำไปแก้ไขปรับปรุง

16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับคัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหนังสือเรียน ตรวจ พิจารณา หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงานใบความรู้คุณภาพ หนังสือเรียนเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ใหม่ ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพ พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และชุมชนมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหาผลิตใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาหมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานด้านวิชาการที่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.2.4 องค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

การบริหารวิชาการในสถานศึกษานั้น ได้มีนักวิชาการทางการบริหารการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาไว้หลากหลายแนวคิดซึ่งสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

Sergiovanni and Co-worker (2009) กล่าวว่า การบริหารวิชาการประกอบด้วยองค์ประกอบหลายด้าน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อสำคัญ ดังนี้

1) การวางแผนและพัฒนา (Planning and Development) หมายถึง การกำหนดนโยบายและเป้าหมายทางการศึกษา รวมถึงการพัฒนาแผนงานและกลยุทธ์ในการบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น การวางแผนทางการศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการของนักเรียนและสังคม รวมถึงการประเมินและปรับปรุงแผนงานอย่างต่อเนื่อง

2) การจัดทำหลักสูตรและการเรียนการสอน (Curriculum and Instruction) หมายถึง การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้มั่นใจได้ว่านักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

3) การประเมินและวิจัยทางการศึกษา (Assessment and Educational Research) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษา

4) การจัดการทรัพยากร (Resource Management) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอน เช่น งบประมาณ, วัสดุอุปกรณ์, และบุคลากรเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

5) การบริหารบุคลากร (Personnel Administration) หมายถึง การสรรหา การพัฒนาและการดูแลบุคลากรทางการศึกษา เช่น ครู, ผู้บริหาร, และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้มั่นใจได้ว่ามีบุคลากรที่มีคุณภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน

6) การบริหารการบริการทางวิชาการ (Academic Services Administration) หมายถึง การให้บริการต่างๆ ที่สนับสนุน การเรียนรู้และพัฒนาักเรียน เช่น การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ, และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

Kimbrough and Nunnery (1998) กล่าวไว้ว่า ขอบข่ายของ การบริหารงานวิชาการได้กำหนดไว้ ดังนี้

1) งานด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ผู้บริหารต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประเภทต่างๆ เพื่อดำเนินการจัด หลักสูตรประเภทต่างๆ ดำเนินการจัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรตลอดจนคู่มือการใช้หลักสูตรให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู

2) งานการเรียนการสอน (การแปลหลักสูตรไปสู่การสอน) ได้แก่ การจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอน ตลอดจนปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดให้มีการอบรมสัทธิติ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์กับเพื่อนครูหรือผู้ทรงคุณวุฒิอื่นๆ เกี่ยวกับวิธีการสอนแบบใหม่

3) งานประเมินผล ครอบคลุมถึงการจัดให้มีการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการตรวจสอบการทำสมุดประจำชั้นและสมุดประจำตัว นักเรียนของครูทุกคนให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

4) งานการจัดซื้อสนับสนุนโปรแกรมการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดหาสื่อการเรียน การสอนงานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานด้านการวางแผนการกำหนดวิธี การดำเนินงาน ตลอดจนการส่งเสริมการสอน

Gorton (1983) ได้กำหนดการบริหารงานวิชาการ ออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1) การกำหนดวัตถุประสงค์ คือ วิเคราะห์ บริบท เพื่อกำหนดเป้าหมายระยะสั้น-ยาว ในการสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จของวัตถุประสงค์

2) การจัดรูปแบบการเรียนการสอน คือ การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมในการ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อจัดทำแผนการสอนและมีการประเมินผลการสอน

3) การพัฒนาหลักสูตร คือ การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุงเนื้อหา โดยมีการทดลองใช้และประเมินผล

4) การจัดการเรียนการสอน คือ การจัดชั้นเรียนจัดทำตารางสอนในการดำเนินการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนได้

5) การบริการ สื่อการสอน คือ มีการผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอนไว้ให้บริการ อีกทั้งมีการประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้

6) การวัดและประเมินผล คือ การสร้างเครื่องมือวัดมีการดำเนินการวัด วิเคราะห์ และรายงานผล

7) การนิเทศการศึกษา คือ เริ่มตั้งแต่การวางแผน ดำเนินการ ติดตามผล และพัฒนาระบบการนิเทศ

Miller (1965) ได้กำหนดการบริหารงานวิชาการ ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1) การจัดโปรแกรมการเรียน คือ การวางแผนการจัดการเรียนการสอนตลอดปี การศึกษา การกำหนดรายวิชาและเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียน การจัดตารางเรียน ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและการกำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2) การปฏิบัติตามโปรแกรม คือ การดำเนินการสอนตามแผนที่วางไว้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายใช้สื่อและเทคโนโลยีประกอบการสอน และหมายรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่ เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

3) การติดตามการเรียนการสอน คือ มีการติดตามการสอนของครูการประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนและดำเนินการการวิจัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

4) การจัดบริการการสอน คือ มีการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนให้บริการ ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ การจัดบริการแนะแนวการศึกษาและสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครู

เริงฤทธิ คำหมู (2565) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาได้ให้ความหมายไว้ว่าประสิทธิผลของการบริหารวิชาการ หมายถึง ผลลัพธ์ของการดำเนินงานบริหารวิชาการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีจำนวน 7 ด้าน ได้แก่

1) การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารจัดการหลักสูตรการส่งเสริมให้มีหลักสูตรสถานศึกษาการจัดการเรียนการสอนครบทุกสาระ วิชาการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและกำหนดการวัดและประเมินผล การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้หมายถึง ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเต็มศักยภาพ มีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป

3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหมายถึง ผลของการ

ดำเนินงานของสถานศึกษาในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การวางแผนการจัดการและผลิตสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้การส่งเสริมให้ครูผู้สอนผลิตสื่อการเรียนรู้ และการใช้สื่อการเรียนรู้การนิเทศติดตามและประเมินผลพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้ ผู้เรียนได้รับความรู้ตามจุดมุ่งหมาย

4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาหมายถึง ผลของการดำเนินงาน สถานศึกษาในการบริหารจัดการคุณภาพงานวิชาการการศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ไขปัญหาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยและผลการวิจัยมาใช้ตลอดจนการ เผยแพร่ผลงานการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และคุณภาพการศึกษา

5) การนิเทศการศึกษา หมายถึง ผลของการดำเนินงานการนิเทศภายใน ของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบมีระบบการนิเทศภายในที่เน้นการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน นิเทศภายใน

6) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง ดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารจัดการการวัดผลประเมินผลส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจการวัดประเมินผลการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูจัดแผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาการติดตาม ประเมินผลผู้เรียนและมีการปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผลจัดทำระบบสารสนเทศการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนมีการเทียบโอนความรู้และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น

7) การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาหมายถึง ผลของการดำเนินงาน ของสถานศึกษาในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาการติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา การจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในการส่งเสริมให้ครูประเมินการปฏิบัติงานของตนเองและนำผลการประเมินมาใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

กิตติชัย อัจหาญ (2565) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการ มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่

1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมของ สถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ เป้าหมาย และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดย การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเตรียมความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรเข้ารับการ อบรมพัฒนาพัฒนาหลักสูตร การทำเอกสารคู่มือครูในการจัดหลักสูตรควรดำเนินการส่งเสริมการทำ

วิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการดำเนินการติดตาม และประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ มีการติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตาม ความเหมาะสม โดยประเมินหลักสูตรก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้หลักสูตร รวมถึงส่งเสริมการวิจัย หลักสูตร เพื่อนำผลมาประเมินและปรับปรุงพัฒนาต่อไป

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงาน วิชาการที่ เกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการ ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การจัดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การส่งเสริม พัฒนาการของผู้เรียน การจัดเตรียมสื่อเทคโนโลยีแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา การพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ทักษะและคุณธรรม มีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมา ปรับปรุง แนวทาง การจัดการเรียนการสอนต่อไป

3) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ ติความผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้าน ต่าง ๆ ของผู้เรียนตาม มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดของหลักสูตร เน้นการประเมินตามสภาพจริง ส่งเสริมให้ครูดำเนินการ วัดผล และประเมินผลเพื่อสนองตอบต่อตัวชี้วัดการเรียนรู้ นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และตัดสินผลการเรียน สถานศึกษาต้อง มีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และให้ผลการประเมินที่ตรง ตามความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

4) การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอน ย่อมพบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ มากมายที่คอยขัดขวาง ส่งผล ให้การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาขาด ประสิทธิภาพ ดังนั้น การนิเทศการศึกษา จะเป็นกระบวนการที่คอยให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาหารือ ร่วมคิดร่วมสร้าง ร่วมแก้ปัญหา ส่งเสริม ให้กำลังใจ แสวงหาแนวทางร่วมกัน ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอน ทั้งนี้การนิเทศศึกษามี เป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจนเต็มศักยภาพ

5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการ บริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในการใช้สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ วางแผนการจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยี การศึกษามีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อ เป็นแหล่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษา พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาห้องสมุด

ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน ตลอดจนนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหาสื่อ ผลิตสื่อ และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

ชลนิชา ศีลาพงษ์ (2564) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ได้ให้ความหมายไว้ว่าประสิทธิผลของการบริหาร วิชาการหมายถึง สภาพความสำเร็จที่ปรากฏอยู่จริงในโรงเรียนซึ่งเป็นผลมาจากความสามารถในการ บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางและสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นที่โรงเรียน ได้อย่าง ครอบคลุม อย่างเป็นระบบชัดเจน อย่างริเริ่มสร้างสรรค์ และมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพัฒนา จน เกิดความพึงพอใจ ส่งผลต่อโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัดในโรงเรียนเพื่อเกิดสำเร็จในตัวผู้เรียน ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น มีเจตคติที่ดีสามารถ ปรับตัวแก้ไขปัญหาและบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของ สถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการ มีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเตรียมความพร้อมความรู้ความเข้าใจแก่บุคคลเข้ารับการอบรม พัฒนาหลักสูตร การทำเอกสารคู่มือครูใน การจัดหลักสูตรควรดำเนินการส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับ หลักสูตรโรงเรียนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการดำเนินการติดตามและประเมินการนำ หลักสูตรไปใช้ มีการติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม โดย ประเมินหลักสูตรก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้หลักสูตร รวมถึงส่งเสริมการวิจัยหลักสูตร เพื่อ นำมาประเมินและปรับปรุงพัฒนาต่อไป

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่ เกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการ ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดเนื้อหากิจกรรมการ เรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน การจัดเตรียมสื่อเทคโนโลยีแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และ นอกสถานศึกษา การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะและคุณธรรมมีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อ นำมาปรับปรุงแนวทางการแก้ไขการเรียนการสอนต่อไป

3) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมการตรวจสอบ ความสำเร็จผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียน

ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตร เน้นการประเมินตามสภาพจริง ส่งเสริมให้ครู ดำเนินการวัดผล และประเมินผลเพื่อ สนองตอบต่อตัวชี้วัดการเรียนรู้ นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และตัดสินใจผลการเรียน สถานศึกษาต้องมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ เพื่อให้ การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และให้ผล การประเมินที่ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

4) การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอน ย่อมพบปัญหาอุปสรรคต่างๆ มากมายที่คอยขัดขวาง ส่งผล ให้การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น การนิเทศการศึกษา จะเป็นกระบวนการที่คอยให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาหารือ ร่วมคิดร่วมสร้าง ร่วมแก้ไขปัญหา ส่งเสริม ให้กำลังใจ แสวงหาแนวทางร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ทั้งนี้การนิเทศศึกษามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจนเต็มศักยภาพ

5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงาน วิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในการใช้สื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มุ่งเน้นการ พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้อรรถประโยชน์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะ หาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ วางแผนการจัดหาและพัฒนา สื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีการศึกษา มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการ เพื่อเป็นแหล่ง การเรียนรู้ของสถานศึกษา พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน ตลอดจนนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหาสื่อ ผลิตสื่อ และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปวีณา บุทธิจักร์ (2564) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ความสำเร็จของการดำเนินงานซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหาร วิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพซึ่งมีขอบข่ายงานวิชาการที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำแนกเป็น 17 งานดังนี้

1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นแก่การพัฒนาสาระ หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการ พัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น รวมทั้งมีการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตร ท้องถิ่น และประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น

2) การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารจัดการรวบรวม ข้อมูลระเบียบและแนวทางปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานวิชาการจัดทำและวางแผนงานวิชาการที่เป็นลายลักษณ์อักษร จัดวางตัวบุคคลให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบพร้อมทั้งประเมินแผนงานวิชาการ และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการ

3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการจัดการเรียน การสอนในโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การ จัดครูเข้าสอนแทน การจัดแบบเรียน การจัดซ่อมเสริมและการจัดห้องสมุด

4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตร ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นไปตาม กรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ การจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการเผชิญหน้าสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ จริง

6) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ ในการจัดทำเอกสารหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและการประเมินผลของสถานศึกษาและ อนุมัติผลการเรียนและจัดให้ซ่อมเสริมกรณีที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน การพัฒนาเครื่องมือใน การวัดและประเมินผล จัดทำระบบสารสนเทศด้านการวัดประเมินผลและการเทียบผลการเรียนเพื่อใช้ ในการอ้างอิง

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยการ หาเหตุผลในการตอบปัญหาและเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนในการ พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้้อย่างหลากหลาย ทั้งในและภายนอก สถานศึกษาจัดข้อมูลแหล่งเรียนรู้จากท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

9) การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนในการนิเทศการศึกษาให้มี คุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

10) การแนะแนว หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนในการแนะแนวจัดระบบงาน โครงสร้างองค์กรแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบช่วยเหลือ นักเรียน

11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษา จัดระบบ บริหารและสารสนเทศจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษา ประเมินภายในสถานศึกษา จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี(SAR) และ สรุปรายงานประจำปี

12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง ความสำเร็จของ โรงเรียนในการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับปัญหาและสภาพความต้องการ

13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนและ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน

14) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงาน สถาน ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนในการส่งเสริมและ สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา ตลอดจนและเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ โรงเรียนเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของ โรงเรียนในการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อใช้ใน การจัดการเรียนการสอน

17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียน ในการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

พระจรัสชัย ปณณวชิโร (2563) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล การบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่ม 10 สังกัด สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ ซึ่งมี 13 ภาระงาน ดังนี้

1) การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นและการวางแผนงานวิชาการ หมายถึง การ ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตั้งแต่การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การวิเคราะห์ หลักสูตรของสถานศึกษา การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา และมีการ ดำเนินการอย่างมีระบบแบบแผนเพื่อให้ได้มาซึ่งแผนงานในการดำเนินงานวิชาการ โดยรวบรวมข้อมูล กำกับดูแลนิเทศติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัด ประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ

2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ในทุก กลุ่มสาระทุกช่วงชั้นโดยอาศัยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา การสื่อสารการเรียนการสอน เพื่อการเรียนรู้พัฒนาห้องสมุดเพื่อความสะดวกต่อการศึกษา

3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเพื่อการศึกษาของตนเอง โดยจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทัน กับการเปลี่ยนแปลงของ เศรษฐกิจโลก โดยจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมโลก จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์แบบทั้งจิตใจ และสติปัญญาและมีความรู้คู่คุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่าง มีความสุข และจัดทำเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจตามความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการและการเผชิญ สถานการณ์ต่างๆ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยได้รับการเรียนรู้ผ่าน ประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น หลักการอ่านและเป็นผู้ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4) การวัดการประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การ กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนของสถานศึกษาโดย สอดคล้องกับนโยบายของระดับประเทศ ทำเอกสารหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบของการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา และมีการประเมินผลการเรียนรู้ในทุกช่วงชั้นจัดให้มีการซ่อมแซมกรณี ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการค้นหาความรู้และแนวทางปฏิบัติที่นำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือสามารถนำเอาผลที่ค้นพบมาแก้ไข การเรียนรู้หรือตัดสินใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการวิจัยเป็น กระบวนการเชิงระบบ ที่ใช้การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งโดยทั่วไปจะเริ่มต้น จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบแนวคิด ออกแบบวางแผน และการสร้างเครื่องมือ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจนถึงขั้นการสรุปและรายงานผล โดยมีแนวทาง ในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือศึกษาวิเคราะห์วิจัยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย

6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การวัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงและสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วย ตนเองกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

7) การนิเทศการศึกษาและการแนะแนว หมายถึง กระบวนการนิเทศภายในเพื่อ พัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของบุคลากรรายบุคคลเพื่อให้มีคุณภาพและเกิดความเชื่อมั่นและถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและครู และจัดระบบงานและโครงสร้างขององค์กร เน้น แนวดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนให้ชัดเจน ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่อง ของจิตวิทยาและการแนะแนวการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อสามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ และเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

8) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึงการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ระดับชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรับรองการประเมินภายนอก และการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและสรุปรายงานประจำปี

9) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการและการประสานความร่วมมือใน การพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงข่าวสารทางการศึกษาระหว่างโรงเรียน กับชุมชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจในความสำคัญของการศึกษาและเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของตน ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียว ระหว่างบ้านโรงเรียน และชุมชน โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษาและวัฒนธรรม และ เป็นตัวนำในการนำความเจริญมาสู่ชุมชนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน กับสถาบันอื่นในโรงเรียนในชุมชน และเป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจาก ชุมชน โดยมีแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน และการระดมทรัพยากรทาง

การศึกษารวมทั้งวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการพัฒนานักเรียนทางด้านต่างๆ รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

10) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การสร้างความรู้ความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น

11) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์จากการตรวจสอบทำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายได้รับและถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

12) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง การคัดเลือกหนังสือใบความรู้เพื่อประกอบการเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

13) การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การพัฒนาบุคลากร พัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและบริบทของชุมชน

ศศิกรณ ศรีเขาล้าน (2562) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้แก่

1) การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดให้มีหลักสูตรสถานศึกษาหรือพัฒนาหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นโดยมีการจัดทำรวบรวมและตรวจสอบการเรียนของทุกรายวิชาให้ตรงกับโครงสร้างของหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจุดหมายและหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทำหน้าที่นี้เทศกำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2) การวัดผลประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบความรู้ความสามารถคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบการวัดและประเมินผลมีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนที่มีคุณภาพและหลากหลายมีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างเหมาะสมมีเอกสารผลการประเมินและมีการพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผล

3) การประกันคุณภาพ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการและดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาที่สามารถบริการผู้เรียนและผู้รับบริการได้อย่างมีคุณภาพ โดยสถานศึกษามีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาการติดตามและการตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐาน

การศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดสำหรับการประกันคุณภาพ ภายในมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา บุคลากรภายใน สถานศึกษาได้ร่วมจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ จัดทำ และดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

4) การวิจัยทางการศึกษา หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ไขปัญหาปรับปรุงและ พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนโดยสถานศึกษามีการวิเคราะห์วิจัย และนำ ผลวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา พัฒนาความรู้ความสามารถด้านการวิจัยแก่ครูและบุคลากรและเผยแพร่ผลงานการแก้ไขปัญหาจาก ผลงานการวิจัย

ธีรธนพัชร ร้อยตาพันธุ์ (2560) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ มีจำนวน 7 ด้าน ได้แก่

1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของ สถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการ มีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเตรียมความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรเข้ารับการ อบรมพัฒนาพัฒนาหลักสูตร การทำเอกสารคู่มือครูในการจัดหลักสูตรควรดำเนินการส่งเสริมการทำ วิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการดำเนินการติดตามและ ประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ มีการติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความ เหมาะสมโดยประเมินหลักสูตรก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้หลักสูตร รวมถึงส่งเสริมการวิจัย หลักสูตร เพื่อนำผลมาประเมินและปรับปรุงพัฒนาต่อไป

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่ เกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการ ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดเนื้อหากิจกรรมการ เรียนการสอน การส่งเสริม พัฒนาการของผู้เรียน การจัดเตรียมสื่อเทคโนโลยีแหล่งเรียนรู้ทั้งในและ นอกสถานศึกษาการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะและคุณธรรมมีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อ นำมา ปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนการสอนต่อไป

3) การวัดผล และประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบการวัดผลของ สถานศึกษา กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้อง

กับมาตรฐานการศึกษา และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

4) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในการใช้สื่อการเรียนรู้ มุ่งเน้นการ พัฒนาการศึกษาที่ให้อรรถประโยชน์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นวางแผนการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้

5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และคิดหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษาเพื่อที่จะตอบคำถามที่ได้กำหนดไว้

6) การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอน ย่อมพบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ มากมายที่คอยขัดขวาง ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา ขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น การนิเทศการศึกษาจะเป็นกระบวนการที่คอยให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาหารือ ร่วมคิดร่วมสร้าง ร่วมแก้ปัญหา ส่งเสริมให้กำลังใจ แสวงหาแนวทางร่วมกัน ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอน ทั้งนี้การนิเทศ การศึกษามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจนเต็มศักยภาพ

7) ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การบริหารเชิงบูรณาการแบบมีส่วนร่วมของครูอย่างมีระบบแบบแผน จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของ สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น ๆ หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น ๆ

พรนภา บุราณรมย์ (2560) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับแนวคิดของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาบุคลากรในโรงเรียน ที่ทำงานร่วมกันทำให้สถานศึกษามีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางของนักเรียนสูงขึ้น ถือเป็นผลที่ได้จากกระบวนการที่ทำงานร่วมกัน ตามองค์ประกอบหลักของการบริหารงานวิชาการ จำนวน 4 องค์ประกอบดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคม 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การที่ทำให้ผู้เรียนเป็นคนมีความรู้เป็นคนฉลาด เป็นคนเก่งและเป็นคนดี และจะส่งผลให้เขาเป็นคนมีความสุข ด้วยการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเต็มศักยภาพ

3) การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการที่จัดทำเพื่อช่วยให้การสอนของครุมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 4) การประกันคุณภาพภายในการศึกษา หมายถึง การประเมิน คุณคุณภาพการจัด การศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาที่กระทรวง ศึกษาธิการประกาศกำหนดสำหรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดย บุคลากรของสถานศึกษานั้น หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลของการบริหารวิชาการใน สถานศึกษา ของนักวิชาการที่ กล่าวมาข้างต้น ผลการวิจัยพบว่าองค์ ประกอบของประสิทธิผลของ การบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่นักวิชาการจำแนกไว้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยได้นำมา สังเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบ ดังตาราง 2.4

ตารางที่ 2.4 การวิเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

Sergiovanni and Co-worker (2009)	Kimbrough and Nunnery (1998)	Gorton (1983)	Miller (1965)	เริงฤทธิ์ คำหุ่ญ (2565)	กิตติชัย อาจหาญ (2565)	ชลินชา ศิลภาพงษ์ (2564)	ปวีณา บุทธิจักษ์ (2564)	พระจักร์สิทธิ์ ปณญาวชิโร (2563)	ศศิกรณ ศรีเขาล้าน (2562)	ธีรธนพัชร ร้อยตาพันธุ์ (2560)	พรมภา ปุราณรัมย์ (2560)	การสังเคราะห์ของผู้วิจัย
การออกแบบและการพัฒนาหลักสูตร	การจัดการหลักสูตร	การพัฒนาหลักสูตร	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	การพัฒนาหลักสูตร	การออกแบบและการพัฒนาหลักสูตร	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	การบริหารหลักสูตร	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
การประเมินผล การเรียนรู้ ของนักเรียน	จัดให้มีการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดผล	การวัดและประเมินผล	การประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน	วัดการประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	วัดการประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	วัดการประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	วัดการประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	วัดการประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	การวัดผลประเมินผล		การวัดผลและประเมินผล	2. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
การสนับสนุน การเรียนรู้ และพัฒนา นักเรียน			จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการสอน	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้		การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

Sergiovanni and Co-worker (2009)	Kimbrough and Nunnery (1998)	Gorton (1983)	Miller (1965)	เริงฤทธิ์ คำทัญ (2565)	กิตติชัย อางหาญ (2565)	ชลนิชา ศีลาพงษ์ (2564)	ปริญา บุทธิจักร (2564)	พระวิรัชชัย บณญวารสิโร (2563)	ศศิกรณ ศรีเขาล้าน (2562)	สรันพัชร ร้อยดาพันธุ์ (2560)	พรนภา บุราณรัมย์ (2560)	การสังเคราะห์ของผู้วิจัย
				การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อ การศึกษา	การพัฒนา และใช้สื่อ เทคโนโลยี เพื่อ การศึกษา	การพัฒนา และใช้สื่อ เทคโนโลยี การศึกษา	การพัฒนา และใช้สื่อ เทคโนโลยี เพื่อ การศึกษา			การพัฒนา และใช้สื่อ เทคโนโลยี เพื่อ การศึกษา		4. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
การส่งเสริม การวิจัยทาง การศึกษา				การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา			การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ใน สถานศึกษา	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ใน สถานศึกษา	การวิจัยทาง การศึกษา	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ใน สถานศึกษา		5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาใน สถานศึกษา
			การติดตาม การสอน ของครู	การนิเทศก ารศึกษา	การนิเทศ การศึกษา		การนิเทศ การศึกษา			การนิเทศ การศึกษา	การนิเทศ ภายใน	6. การนิเทศ การศึกษา

Sergiovanni and Co-worker (2009)	Kimbrough and Nunnery (1998)	Gorton (1983)	Miller (1965)	เรืองฤทธิ์ คำพูนู (2565)	กิตติชัย อากาญญ (2565)	ชลินชา ศีลาพงษ์ (2564)	ปรีญา บุทธิจักร (2564)	พระจรัสชัย บลัญการจิโร (2563)	ศศิการ์ณ ศรีเขตาลัย (2562)	ธีรธนพัชร ร้อยดาพันธ์ (2560)	พรนภา บูราณรัมย์ (2560)	การสังเคราะห์ของผู้วิจัย
การจัดการเรียนการสอน		การจัดการเรียนการสอน	การวางแผนการจัดการเรียนการสอน				การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา				7. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
การวางแผนทางการศึกษา		จัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอน	การวางแผนจัดการเรียนการสอน				การวางแผนงานด้านวิชาการ	การวางแผนงานวิชาการ				8. การวางแผนงานด้านวิชาการ
การบริหารจัดการทรัพยากร			การจัดการวัสดุอุปกรณ์การสอนและแหล่งเรียนรู้				การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้				9. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
ประกันคุณภาพและการมาตรฐานการศึกษา	ประกันคุณภาพและการมาตรฐานการศึกษา			ประกันคุณภาพและการมาตรฐานการศึกษา			ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	ประกันคุณภาพ	การประกันคุณภาพ	การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	การประกันคุณภาพการศึกษา	10. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

Sergiovanni and Co-worker (2009)	Kimbrough and Nunnery (1998)	Gorton (1983)	Miller (1965)	เริงฤทธิ์ คำหภูมิ (2565)	กิตติชัย อากทัญญ (2565)	ชลนิชา ศีลาพงษ์ (2564)	ปริญา บุทธิจักร (2564)	พระจรัสชัย ปณญาวโร (2563)	ศศิกรณ ศรีเตาถ่าน (2562)	ธีรธนพัชร ร้อยดาพันธ์ (2560)	พรนภา บุราณรัมย์ (2560)	การสังเคราะห์ของผู้วิจัย
	การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น						การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น				11. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
			การแนะแนว				การแนะแนว					12. การแนะแนว
							การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	การส่งเสริมชุมชน				13. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
							ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น				14. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

Sergiovanni and Co-worker (2009)	Kimbrough and Nunnery (1998)	Gorton (1983)	Miller (1965)	เริงฤทธิ์ คำทัญ (2565)	กิตติชัย อางหาญ (2565)	ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564)	ปริมา บุทธิจักร (2564)	พระวีรชัย บณญวารสิโร (2563)	ศศิกรณ ศรีเชาถ่าน (2562)	สรันพัชร ร้อยดาพันธุ์ (2560)	พรนภา บุราณรัมย์ (2560)	การสังเคราะห์ของผู้วิจัย
							ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา				15. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
							การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา				16. การจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา
							การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา				17. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการจัดการหมวดหมู่ค่าที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักการศึกษาหลากหลายท่านมาสังเคราะห์ เพื่อกำหนดองค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 แสดงการสังเคราะห์ประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาจากแนวคิดของนักการศึกษา

องค์ประกอบของประสิทธิผล การบริหารวิชาการ ในสถานศึกษา	Sergiovanni and Co-worker (2009)	Kimbrough and Nunery (1998)	Gorton (1983)	Miller (1965)	เรืองฤทธิ์ คำพัญญ์ (2565)	กิตติชัย อางจหาญ (2565)	ชลนิชา ศิลภาพงษ์ (2564)	ปวีณา นุพิธิจักร (2564)	พระจรัสชัย ปณญาวชิโร (2563)	ศศิกรณ ศรีเขาล้าน (2562)	ธีรธเนศ ร้อยตาพันธุ์ (2560)	พรนภา ปุราณรัมย์ (2560)	ความถี่
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11
2. การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
3. การพัฒนาระบบการเรียนรู้อ	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	9
4. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา		✓		✓				✓	✓	✓	✓	✓	8
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓		6
6. การนิเทศการศึกษา				✓	✓	✓		✓			✓	✓	6
7. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	✓		✓	✓			✓	✓					5
8. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓		✓	✓			✓	✓					5
9. การวางแผนงานด้านวิชาการ	✓		✓	✓			✓	✓					5
10. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	✓			✓			✓	✓					4
11. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น		✓					✓	✓					3

ตารางต่อ 2.5 ต่อ

องค์ประกอบของประสิทธิผล การบริหารวิชาการ ในสถานศึกษา	Sergiovanni and Co-worker (2009)	Kimbrough and Nunnery (1998)	Gorton (1983)	Miller (1965)	เริงฤทธิ คำหมู่ (2565)	กิตติชัย อาจหาญ (2565)	ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564)	ปวีณา บุทธิจักร์ (2564)	พระจรัสชัย ชาญวารุโร (2563)	ศศิกรณ ศรีเขาล้าน (2562)	ธีรธนพัชร ร้อยดาพันธ์ (2560)	พรนภา นุราณรมย์ (2560)	ความถี่
12. การแนะแนว				✓				✓					2
13. การส่งเสริมชุมชนให้มีความ เข้มแข็งทางวิชาการ								✓	✓				2
14. การประสานความร่วมมือใน การพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น								✓	✓				2
15. การส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการแก่ สถาบันอื่นที่จัด การศึกษา								✓	✓				2
16. การจัดทำระเบียบและ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงาน วิชาการของสถานศึกษา								✓	✓				2
17. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา								✓	✓				2

จากตารางที่ 2.5 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักการศึกษา คือ Sergiovanni and Co-worker (2009), Kimbrough and Nunnery (1998), Gorton (1983), Miller (1965), ธีรธนพัชร ร้อยดาพันธ์ (2560), พระจรัสชัย ชาญวารุโร (2563), ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564), ปวีณา บุทธิจักร์ (2564), เริงฤทธิ คำหมู่ (2565), กิตติชัย อาจหาญ (2565) โดยผู้วิจัยได้เลือกความถี่ตั้งแต่ 7 ขึ้นไป จึงสรุปเป็นองค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาได้ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 2) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ดังภาพที่ 2.2

องค์ประกอบของประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี จากนักการศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยนักวิจัยและนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบของประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการนำหลักสูตรมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

Sergiovanni and Co-worker (2009) กล่าวว่าไว้ว่า การจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน (Curriculum and Instruction Management) หมายถึง การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การจัดการการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้มั่นใจได้ว่านักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

Kimbrough and Nunnery (1998) กล่าวว่าไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง งานด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ผู้บริหารต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประเภทต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดหลักสูตรประเภทต่างๆ ดำเนินการจัดหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรตลอดจน คู่มือการใช้หลักสูตรให้เพียงพอสำหรับ การปฏิบัติงานของครู

Gorton (1983) กล่าวว่าไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุงเนื้อหา โดยมีการทดลองใช้และประเมินผล

เริงฤทธิ คำหมู่ (2565) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารจัดการหลักสูตร การส่งเสริมให้มีหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน ครบทุกสาระวิชา การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและกำหนดการวัดและประเมินผล การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษา

กิตติชัย อัจฉาญ (2565) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเตรียมความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาพัฒนาหลักสูตร การทำเอกสารคู่มือครูในการจัดหลักสูตร ควรดำเนินการส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการดำเนินการติดตาม และประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ มีการติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตาม ความเหมาะสม โดยประเมินหลักสูตรก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้หลักสูตร รวมถึงส่งเสริมการวิจัยหลักสูตร เพื่อนำผลมาประเมินและปรับปรุงพัฒนาต่อไป

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการสถานศึกษา ครอบคลุมตั้งแต่การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง การเตรียมความพร้อมบุคลากร การจัดทำเอกสารคู่มือครู และการส่งเสริมการวิจัยหลักสูตร พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรในทุกระยะ ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการใช้ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

ปวีณา บุทธิจักร (2564) ได้เสนอแนวความคิดไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระจรัสชัย ปญญาชิโร (2563) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเพื่อการศึกษาของตนเอง โดยจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของ เศรษฐกิจโลก โดยจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมโลก จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งจิตใจ และสติปัญญาและมีความรู้คู่คุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และจัดทำเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจตาม

ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ และการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยได้รับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น หลักการอ่านและเป็นผู้ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

ศศิกรณ์ ศรีเขาล้าน (2562) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึงการจัดให้มีหลักสูตรสถานศึกษาหรือพัฒนาหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นโดยมีการจัดทรวบรวมและตรวจสอบการเรียนของทุกรายวิชาให้ตรงกับโครงสร้างของหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจุดหมายและหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ทำหน้าที่นิเทศ กำกับติดตามและ ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ธีรธนพัชร ร้อยตาพันธ์ (2560) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเตรียมความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาพัฒนาหลักสูตร การทำเอกสารคู่มือครูในการจัดหลักสูตร ควรดำเนินการส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการดำเนินการติดตามและประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ มีการติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสมโดยประเมินหลักสูตรก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้หลักสูตร รวมถึงส่งเสริมการวิจัยหลักสูตร เพื่อนำผลมาประเมินและปรับปรุงพัฒนาต่อไป

พรนภา บุราณรมย์ (2560) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดการหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารจัดการหลักสูตร รวมถึงการจัดการเรียนการสอนครบทุกสาระวิชาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและกำหนดการวัดและการประเมินผล การนิเทศ ติดตาม ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสถานศึกษา

2) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผลและประเมินผล ถือเป็นกระบวนการที่ครูใช้เป็นเครื่องมือและวิธีการต่างๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และตีความเพื่อตัดสินคุณภาพหรือระดับความสำเร็จของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีผู้ให้ความหมายการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ดังต่อไปนี้

Sergiovanni and Co-worker (2009) กล่าวว่า การประเมินและวิจัยทางการศึกษา (Assessment and Educational Research) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษา

Kimbrough and Nunnery (1998) ได้กล่าวไว้ว่า งานประเมินผล ครอบคลุมถึงการจัดให้มีการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการตรวจสอบการทำสมุดประจำชั้นและสมุดประจำตัว นักเรียนของครูทุกคนให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

Gorton (1983) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินผล คือ การสร้างเครื่องมือวัดมีการดำเนินการวัด วิเคราะห์และรายงานผล

เริงฤทธิ์ คำห่ม (2565) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง ดำเนินงาน ของสถานศึกษา ในการบริหาร จัดการการวัดผล ประเมินผล ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ การวัด ประเมินผลการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดแผนการวัด และประเมินผล แต่ละรายวิชา การติดตามประเมินผล ผู้เรียนและมีการปรับปรุงวิธีการวัดผล ประเมินผล การจัดทำระบบสารสนเทศ การวัดผล และประเมินผล การเรียนการสอน มีการเทียบโอนความรู้ และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น

กิตติชัย อัจหาญ (2565) กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ ตีความผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้าน ต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดของหลักสูตร เน้นการประเมินตามสภาพจริง ส่งเสริมให้ครู ดำเนิน การวัดผล และประเมินผลเพื่อสนองตอบต่อตัวชี้วัดการเรียนรู้ นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และตัดสินผลการเรียน สถานศึกษาต้องมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบเพื่อให้การ

ดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และให้ผลการประเมินที่ตรงตามความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

ชลนิชา ศีลาพงษ์ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ และตีความผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงเพื่อสะท้อนความรู้และความสามารถที่แท้จริง พร้อมนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และตัดสินผลการเรียน ทั้งนี้สถานศึกษาต้องมีระบบการจัดการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อให้การวัดและประเมินผลเป็นไปอย่างถูกต้องและเที่ยงตรง

ปวีณา บุทธิจักร (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง ความสำเร็จในการจัดทำเอกสารหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและการประเมินผลของสถานศึกษาและอนุมัติผลการเรียนและจัดให้ช่อมเสริมกรณีให้ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล จัดทำระบบสารสนเทศด้านการวัดประเมินผล และการเทียบผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง

พระจรัสชัย ปณญาวิโร (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดการประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนของสถานศึกษาโดยสอดคล้องกับนโยบายของระดับประเทศ ทำเอกสารหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบของการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา และมีการประเมินผลการเรียนรู้ในทุกช่วงชั้นจัดให้มีการช่อมแซมกรณีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ศศิกรณ ศรีเขาล้าน (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผลประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบความรู้ความสามารถคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบการวัดและประเมินผลมีการใช้เครื่องมือวัด และ ประเมินผล การเรียนที่มีคุณภาพและหลากหลายมีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีเอกสารผล การประเมินและมีการพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผล

ธีรธนพัชร ร้อยดาพันธุ์ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผล และประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบการวัดผลของสถานศึกษา กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารจัดการการจัดทำระเบียบการ

วัดผลประเมินผลตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีความชัดเจน เหมาะสมกับรายวิชาที่ตนรับผิดชอบ การติดตามประเมินผลผู้เรียนและมีการปรับปรุงวิธีการวัดผล ประเมินผล การจัดทำระบบสารสนเทศการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มีการเทียบโอน ความรู้และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตามแนวทางที่ กระทรวงศึกษากำหนด

3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยครูและบุคลากรทางการศึกษาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้ง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

Sergiovanni and Co-worker (2009) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การให้บริการต่างๆ ที่สนับสนุน การเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน เช่น การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ, และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

Miller (1965) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการสอนตาม แผนที่ย่างไว้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายใช้สื่อและเทคโนโลยีประกอบการสอน และหมาย รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่ เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

เริงฤทธิ คำหมู่ (2565) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ผลของ กาดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เต็มศักยภาพมีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียน การสอนครั้งต่อไป

กิตติชัย อัจหาญ (2565) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการด้านการออกแบบแผนการจัดการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล โดยจัด กิจกรรมที่เน้นประสบการณ์จริงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด การปฏิบัติ และการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

ควบคู่กับการพัฒนาเนื้อหา สื่อ และแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม พร้อมทั้งประเมินผลเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน การจัดเตรียมสื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกสถานศึกษา การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม มีการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางการแก้ไขการเรียนการสอนต่อไป

ปวีณา บุทธิจักร (2564) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญหน้าสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

พระจรัสชัย ปญญาวิโร (2563) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเพื่อการศึกษาของตนเอง โดยจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของ เศรษฐกิจโลก โดยจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของ เศรษฐกิจและสังคมโลก จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งจิตใจ และสติปัญญา และมีความรู้ คุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และจัดทำเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจตามความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ และการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยได้รับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น หลักการอ่าน และเป็นผู้ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

ธีรชนพัชร ร้อยตาพันธุ์ (2560) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การส่งเสริม พัฒนาการของผู้เรียน การจัดเตรียมสื่อ

เทคโนโลยีแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะและคุณธรรมมี การประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมา ปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนการสอนต่อไป

พรนภา บุราณรมย์ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การที่ทำให้ผู้เรียนเป็นคนมีความรู้เป็นคนฉลาด เป็นคนเก่งและเป็นคนดี และจะส่งผลให้เขาเป็นคนมีความสุข ด้วยการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ได้ด้วยตนเองเต็มศักยภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูในการ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้เต็มตามศักยภาพ พร้อมทั้งมีการประเมินผลการ ดำเนินงาน อย่างต่อเนื่องเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการ ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายใน การกำหนดมาตรฐาน จัดทำระบบติดตามประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจ ว่าการจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดและสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเต็ม ศักยภาพ โดยมีผู้ให้ความหมายดังนี้

Kimbrough and Nunnery (1998) กล่าวว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา หมายถึง การจัดให้มีการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการตรวจสอบการทำสมุดประจำชั้นและ สมุดประจำตัว นักเรียนของครูทุกคนให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

Miller (1965) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา คือ มีการติดตามการสอนของครูการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การวิเคราะห์ปัญหาและ อุปสรรคในการเรียนการสอนและดำเนินการการวิจัยเพื่อปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพ

เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565) ได้กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การติดตามและการตรวจสอบ คุณภาพและมาตรฐาน

การศึกษาการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาการกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา การจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายใน การส่งเสริมให้ครูประเมินการปฏิบัติงานของตนเองและนำผลการประเมินมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพ

ปวีณา บุทธิจักร์ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในมาตรฐาน การศึกษา จัดระบบบริหารและสารสนเทศจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ประเมินภายในสถานศึกษา จัดทำรายงานคุณภาพ การศึกษาประจำปี(SAR) และสรุปรายงานประจำปี

พระจรัสชัย ปญญาชีโร (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึงการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อรับรองการประเมินภายนอกและการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและสรุปรายงาน ประจำปี

ศศิกรณ ศรีเขาล้าน (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพ หมายถึงกระบวนการ การบริหารจัดการและดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาที่สามารถบริการผู้เรียน และผู้รับบริการ ได้อย่างมีคุณภาพ โดยสถานศึกษามีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาการติดตามและ การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศ กำหนด สำหรับการประกันคุณภาพภายในมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาศูนย์กลางภายในสถานศึกษาได้ร่วมจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายใน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจัดทำและดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบประเมินผล และรายงาน ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผน กลยุทธ์ของสถานศึกษา

ธีรชนพัชร ร้อยตาพันธ์ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า ด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา หมายถึง การบริหารเชิงบูรณาการแบบมีส่วนร่วมของครูอย่างมีระบบแบบแผน จัดระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของ สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกระทำ โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น ๆ หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น ๆ

พรนภา บุราณรมย์ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพภายในการศึกษา หมายถึง การ ประเมินคุณภาพการจัดการ การศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน

การศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวง ศึกษาธิการประกาศกำหนดสำหรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในที่มีกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีกำหนดมาตรฐานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา

ตารางที่ 2. 6 องค์ประกอบนิยามเชิงปฏิบัติการและสาระการวัดประสิทธิผลการบริหารวิชาการใน
สถานสถานศึกษา

ประสิทธิผล การบริหาร วิชาการในสถาน สถานศึกษา	นิยามปฏิบัติการ	สาระการวัด
1. ด้านการ พัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา	ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการ บริหารจัดการหลักสูตร รวมถึงการจัดการ เรียนการสอนครบทุกสาระวิชาตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและ กำหนดการวัดและการประเมินผล การ นิเทศ ติดตาม ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดย มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ และบริบทของสถานศึกษา	1. มีความสอดคล้องของหลัก สูตรสถานศึกษา 2. มีความครบถ้วนของการจัดการเรียน การสอน 3. มีการตรวจสอบคุณภาพและกำหนด การวัดผล 4. จัดให้มีการนิเทศติดตาม การใช้หลักสูตร 5. จัดให้มีการปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตร 6. มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียน	ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาใน การบริหารจัดการ การจัดทำระเบียบการ วัดผลประเมินผลตรงตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้ ครูมีความรู้ความเข้าใจการวัดและ ประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา มีความชัดเจน เหมาะสมกับรายวิชาที่ตนรับผิดชอบ การ ติดตามประเมินผลผู้เรียนและมีการ ปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผล การ จัดทำระบบสารสนเทศการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนการสอน มีการเทียบ โอนความรู้และผลการเรียนจาก สถานศึกษาอื่นให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษา กำหนด	1. มีความเหมาะสมของระบบการวัด และประเมินผล 2. มีการจัดทำและใช้เครื่องมือวัดผล 3. มีการประเมินผลและปรับปรุงวิธี การวัดผล 5. มีความชัดเจนของกระบวนการเทียบโอน

ตารางที่ 2.6 ต่อ

ประสิทธิผล การบริหาร วิชาการในสถาน สถานศึกษา	นियามปฏิบัติการ	สาระการวัด
3. ด้านการ พัฒนา กระบวนการ เรียนรู้	ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มี แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ความสนใจความถนัดของผู้เรียน เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้เต็มตาม ศักยภาพ พร้อมทั้งมีการประเมินผลการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อนำมา ปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการจัดการ เรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	1.คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ 2.การจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นผู้เรียน 3.มีการใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรม 4.มีการนำผลการประเมินมาพัฒนา การสอน 5.มีผลลัพธ์การพัฒนา ผู้เรียนตามมาตรฐาน
4. ด้านการ พัฒนาระบบ ประกันคุณภาพ ภายในและ มาตรฐาน การศึกษา	ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาใน การประกันคุณภาพภายในที่มี กระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็น ระบบ มีกำหนดมาตรฐานให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพ การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศ ติดตามตรวจสอบและประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัด การศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ในสถานศึกษา	1.มีความชัดเจนของระบบประกันคุณภาพ 2.มีการจัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนา 3.ความมีประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ 4.มีการติดตามตรวจสอบและประเมิน คุณภาพ 5.มีการนำผลการประเมินไปพัฒนา 6.การมีส่วนร่วมของบุคลากร

2.3 บริบทข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

2.3.1 สภาพทั่วไป (ประวัติความเป็นมาของการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา)

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาในรูปแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของการศึกษา คณะสงฆ์เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของ (พระราชวรมุนี ๒๕๒๑ : ๓๕๕) ซึ่งมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดกล่าวคือภายหลังจากการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง คือ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย และสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๓๒ และ พ.ศ. ๒๔๘๙ ตามลำดับ ได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทางมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย จึงได้จัดแผนกมัธยมขึ้นมา เรียกว่าโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา กำหนดให้การเรียนบาลี นักธรรม และความรู้ชั้นมัธยม โดยรัฐผู้สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต่อมาเมื่อโรงเรียนบาลีมัศึกษานี้ได้แพร่ขยายออกไปยังต่างจังหวัดหลายแห่งมีพระภิกษุ และสามเณรเรียนกันมาก ทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษาจึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่า โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัด โดยมติดคณะสังฆมนตรี และกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกระเบียบกระทรวงให้โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดนี้ เปิดทำการสอบสมทบในชั้นตัวประโยค คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นต้นมา และเมื่อสอบได้แล้ว จะได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พระภิกษุและสามเณรนิยมเรียนกันมากโรงเรียนประเภทนี้จึงแพร่หลายออกไปยังจังหวัดต่างๆ อย่างกว้างขวาง จนทำให้ทางการคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษารวม และบาลีจะเสื่อมลง เพราะพระภิกษุและสามเณรต่างมุ่งศึกษาวิชาทางโลกมากเกินไป เป็นเหตุให้ต้องละทิ้งการศึกษารวมและบาลีเสีย แต่ทางการคณะสงฆ์ก็ยังพิจารณาเห็นความจำเป็นของการศึกษาวิชาในทางโลกอยู่

ดังนั้นแม่กองบาลีสนามหลวง พระธรรมปัญญาบดี (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ฟั้น ชุตินธรมหาเถระ) จึงได้ตั้งคณะกรรมการ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีขึ้นใหม่มีวิชาบาลี วิชาธรรม และวิชาทางโลก เรียกว่า บาลีศึกษาสามัญศึกษา และปริทัศน์ศึกษา ได้ประกาศเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ พร้อมกับได้ยกเลิกระเบียบของคณะสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดเสีย และกำหนดให้พระภิกษุสามเณรเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีที่คณะสงฆ์ได้จัดขึ้นใหม่ แต่การณปรากฏต่อมาว่า การตั้งสำนักเรียนตามแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีใหม่มีน้อย นักเรียนก็นิยมเรียนกันน้อย เพราะภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ยังพอใจที่จะเรียน โดยได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอยู่ ดังนั้น นักเรียนในโรงเรียนดังกล่าว จึงได้พากันเข้าชื่อกันเป็นนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ของวัดซึ่งตั้งขึ้นโดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการบ้าง สมัครสอบเทียบบ้าง

เข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้าง ทำให้การศึกษาของคณะสงฆ์ในช่วงนี้ระยะนั้นเกิดความสับสนเป็นอันมาก (กรมการศาสนา ๒๕๒๑ : ๗-๘)

ในขณะที่เดียวกันได้มีผู้แทนราษฎรได้ยื่นเรื่องราวขอให้กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอบสมทบในชั้นตัวประโยคให้แก่พระภิกษุสามเณร แต่กรมการศาสนาร่วมกับกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาลงความเห็นร่วมกันว่าควรจะต้องตั้งโรงเรียนขึ้นประเภทหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณร โดยให้เรียนทั้งวิชาธรรม และวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป โดยไม่มีการสอบสมทบ แต่ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสอบเอง และโดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้องอนุวัตไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมี หลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ได้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป”

ในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๔ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ปัจจุบันใช้ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้นักศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักร และฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรจะได้ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในสมณธรรม สมควรแก่ภาวะสามารถธำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป และถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาบไปแล้ว สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือเข้าราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าให้แก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกัน ในระยะเริ่มแรกมีเจ้าอาวาส ๕๑ แห่งรายงานเสนอจัดตั้งต่อกรมศาสนา (คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วิชัช ธรรมเจริญ, ๒๕๔๑ : ๓-๔)

เดิมนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดกรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบัน สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษารายวิชาเพิ่มเติม ภาษาบาลีและธรรมวินัย ภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๔๘

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นสถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และเป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาทั้งแผนกบาลีสนามหลวงและธรรมสนามหลวง ควบคู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีคณะกรรมการ

การศึกษาพระปริยัติธรรม (กศป.) เป็นผู้กำหนดนโยบาย แผนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและมาตรฐานสถานศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ควบคุมดูแลและกำกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยมีสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นหน่วยงานกลางในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานการศึกษาพระปริยัติธรรมและ มีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม (กศป.) มีหน้าที่ดำเนินงานธุรการและสนับสนุนงานวิชาการให้แก่คณะกรรมการ รวมทั้งมีหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2558 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้แก่ พระภิกษุ และ สามเณร ปัจจุบันสังกัด สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

2.3.2 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดตั้งขึ้นตาม ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม (กศป.) ว่าด้วย โครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2563 ข้อ 12 ข. การบริหารงานส่วนภูมิภาค ให้มีสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 14 เขต ประกอบด้วย ประกาศประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับที่ 1) เรื่อง หน้าที่และอำนาจของสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมวด ก เขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (เขต 1-14) ดังต่อไปนี้....

2.3.3 ข้อมูลพื้นฐานของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเขต 10

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ 4 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดนครพนม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งล้วนเป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานด้านพระพุทธศาสนา และมีวัดที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมกระจายอยู่อย่างหนาแน่น ปัจจุบันมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในสังกัดทั้งสิ้น 42 โรงเรียน และมีนักเรียนซึ่งเป็นพระภิกษุและสามเณรรวมประมาณ 2,500 รูป ทำให้เขต 10 เป็นหนึ่งในเขตการศึกษาที่มีขนาดใหญ่และมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับภูมิภาค

2.3.4 โครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้หลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2558 ควบคู่กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนแต่ละแห่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาสวัดหรือคณะสงฆ์ในพื้นที่ รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นประการหนึ่งของโรงเรียนในสังกัด คือ การที่ผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวนมากเป็นพระภิกษุสามเณรซึ่งมีพื้นฐานความรู้ด้านพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง แต่บางส่วนยังขาดประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสมัยใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบกับสภาพแวดล้อมในวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนมีข้อจำกัดบางประการด้านทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น อาคารสถานที่ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ทำให้โรงเรียนบางแห่งประสบความท้าทายในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน

2.3.5 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

จากรายงานประจำปีการศึกษา 2566 ของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดยังเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดในหลายมิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่าโรงเรียนจำนวน 15 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 35.7 ของโรงเรียนทั้งหมด ยังไม่มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งเป็นพระภิกษุสามเณรที่มีวิถีชีวิตและเป้าหมายการศึกษาแตกต่างจากนักเรียนสามัญทั่วไป หลักสูตรที่ใช้อยู่ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรกลางที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและบริบทของวัด อีกทั้งการบูรณาการเนื้อหาพระพุทธศาสนากับวิชาสามัญยังขาดความชัดเจนและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ทั้งสองมิติเข้าด้วยกันได้อย่างมีความหมาย

ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการประเมินคุณภาพภายในปีการศึกษา 2566 ชี้ให้เห็นว่ามีโรงเรียนถึง 18 แห่ง หรือร้อยละ 42.9 ที่มีผลการประเมินมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง สาเหตุสำคัญมาจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังยึดรูปแบบการสอนแบบบรรยายและการท่องจำเป็นหลัก ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและขาดความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสมรรถนะที่

จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ด้านการนิเทศการสอน ปรากฏว่ามีผู้บริหารถึง 22 คน หรือร้อยละ 52.4 ที่ไม่มีระบบการนิเทศการสอนที่เป็นระบบและต่อเนื่อง การนิเทศที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นลักษณะพิธีการ ไม่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการสอนอย่างจริงจัง ขาดการให้ข้อมูลป้อนกลับที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครู ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของครูในระยะยาว

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนหลายแห่งยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร เครื่องมือการประเมินที่ใช้อยู่ยังเน้นการวัดความจำเป็นหลัก มิได้ออกแบบมาเพื่อวัดทักษะการคิดวิเคราะห์หรือสมรรถนะระดับสูง และที่สำคัญคือขาดกระบวนการนำผลการประเมินไปใช้ในการออกแบบการช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคลและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในในช่วงปีการศึกษา 2565–2567 อย่างละเอียดพบว่าโรงเรียนจำนวน 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.8 ซึ่งมีคะแนนการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับสูง ล้วนเป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงวิชาการที่ชัดเจนและเข้มแข็ง ทั้งในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ การบริหารหลักสูตร การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการนิเทศกำกับติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hallinger และ Heck (2018) ที่ยืนยันว่าภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้จึงสะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 กำลังเผชิญกับความท้าทายอันซับซ้อนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งไม่เพียงแต่ต้องการการพัฒนาในระดับโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังต้องการการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การผลิตพระภิกษุสามเณรที่มีคุณภาพทั้งทางโลกและทางธรรม สามารถดำรงตนและเป็นประโยชน์แก่สังคมได้อย่างแท้จริง

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

ปวีณา บุทธิจักร์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และจำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง ของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 5) ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 6) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน ด้านการพัฒนานักเรียน และด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร มีอำนาจพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ โดยรวมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีอำนาจพยากรณ์การบริหารงานวิชาการร้อยละ 64.40 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ $\pm .23458$ 7) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน วางแผนเตรียมความพร้อมให้ครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2) การพัฒนานักเรียนติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และส่งเสริมให้ครูนำเสนอพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนมีการดำเนินการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียน 3) การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรควรมีการสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของโรงเรียน 4) การนิเทศการศึกษาต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรจัดอบรมเพื่อให้เกิดทักษะแก่บุคลากรในสถานศึกษา

ชลนิชา ศีลาพงษ์ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนครเขต 1 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ และจำแนกตามอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 4) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพประสบการณ์ในการทำงานและอำเภอที่ตั้งอยู่ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 5) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 6) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการพัฒนาครูและบุคลากรด้านวิชาการ และด้านการสร้าง บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 7) แนวทางการยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ดังนี้ 7.1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ทางด้านวิชาการมีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง จัดทำทำหลักสูตรสถานศึกษาและนำหลักสูตรไปใช้ 7.2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแผนในการพัฒนาครูและบุคลากรด้านวิชาการที่ชัดเจนที่ทำให้ครูพัฒนาตนเองเช่น การประชุม อบรม และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 7.3) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณธรรม และจริยธรรมและ 7.4) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทั้งทาง ด้านกายภาพและจิตวิทยา

เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 2)

ศึกษาประสิทธิผล การบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3) เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 4) เพื่อสร้าง สมการ พยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวแปรเท่ากับ 1.00 และมีค่าความเที่ยงของตัวแปรอยู่ระหว่าง .48 - .82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน 2) ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.580 - 0.713 อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า 4)ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.721 มีอำนาจพยากรณ์ (R²) ได้ร้อยละ 50.19 เขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้ ค่าที่ได้จากการพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ $1.951 + 0.428 (X4)$ ค่าที่ได้จากการพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ $0.560 (X4)$

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

He et al. (2024) ได้ศึกษาเรื่อง School Principals' Instructional Leadership as a Predictor of Teachers' Professional Development ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐ Anambra ประเทศไนจีเรีย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครู 304 คน และผู้บริหาร 19 คน ใช้แบบสอบถาม Principal's Instructional Leadership Practices and Teachers' Professional Development (PILPTPD) เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการถดถอย

พหุคุณ โดยอ้างอิงกรอบแนวคิด Instructional Leadership Model ของ Hallinger และ Murphy (1985) ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารกับการพัฒนาวิชาชีพของครู และภาวะผู้นำเชิงวิชาการสามารถพยากรณ์การพัฒนาวิชาชีพและการเติบโตของครูได้อย่างมีนัยสำคัญ Springer โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงสุด ได้แก่ การรักษาการมองเห็นสูง การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และการกำหนดและบังคับใช้มาตรฐานทางวิชาการ งานวิจัยนี้ยืนยันว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงวิชาการที่เข้มแข็งสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทั้งครูและนักเรียน และเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

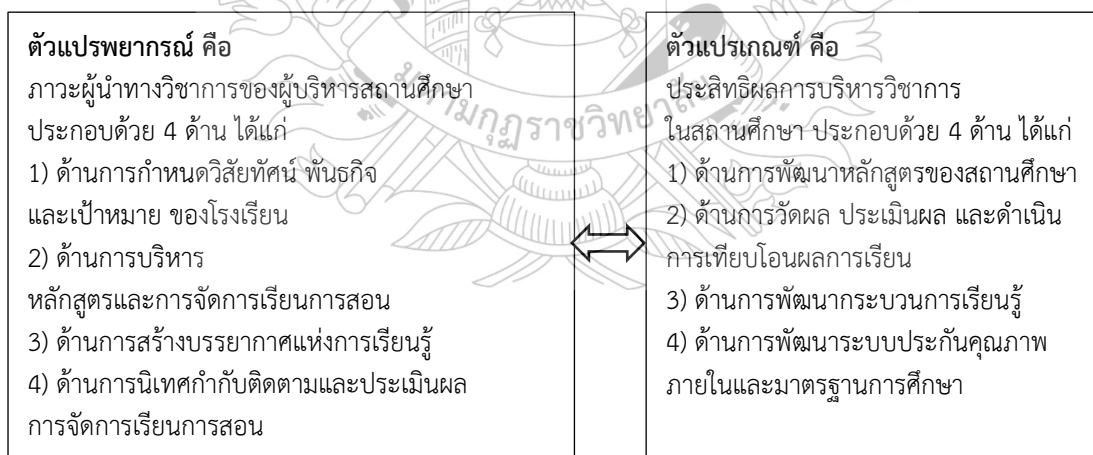
Gao et al. (2023) ได้ศึกษาเรื่อง Integrated Leadership for Coherent School Improvement in Ethiopia: The Moderating Role of Transformational Leadership on the Relationship Between Instructional Leadership and Student Academic Achievement Mediated by School Improvement Process ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในกรุง Addis Ababa ประเทศเอธิโอเปีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูจากโรงเรียนรัฐบาล 1,280 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยสมการโครงสร้าง (SEM) ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงวิชาการและภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลงส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลงทำหน้าที่เป็นตัวแปรกำกับที่สำคัญต่ออิทธิพลทางอ้อมของภาวะผู้นำเชิงวิชาการที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ResearchGate กล่าวคือ ผลของภาวะผู้นำเชิงวิชาการต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจะเพิ่มสูงขึ้นเมื่อภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนยังทำหน้าที่เป็นตัวแปรคั่นกลางที่สำคัญในความสัมพันธ์นี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบูรณาการภาวะผู้นำทั้งสองรูปแบบเข้าด้วยกันจะส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

Aregawi et al. (2025) ได้ศึกษาเรื่อง Influence of Principals' Instructional Leadership and Teachers' Efficacy on Students' Performance in Secondary Schools in the Wolaita Zone, South Ethiopia ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ 22 แห่ง ในเขต Wolaita ทางใต้ของประเทศเอธิโอเปีย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครู หัวหน้าภาควิชา ผู้นำหน่วย และนักเรียน รวม 369 คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้บริหาร 8 คน วิเคราะห์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ($R = 0.78$) และประสิทธิภาพตนเองของครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($R = 0.88$) Springer โดยทั้งภาวะผู้นำเชิงวิชาการและประสิทธิภาพตนเองของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในพื้นที่ที่มีทรัพยากรจำกัด งานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับบริบทของ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อย่างยิ่ง เนื่องจากทั้งสองบริบทต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความท้าทายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในลักษณะเดียวกัน

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการสังเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้องค์ประกอบจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน 2) การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน 3) การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ 4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน(ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษา คือ Krug (1992) Weber (1996) วิสูตร แสนกล้า (2566) สุกัญญา เทพินทร์ (2566) อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) อิงอร บัวขจร (2566) จีรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) ปรีชญา รูปต่ำ (2565) เรืองฤทธิ์ คำหมู่ (2565) วรณภา ไทยประยูร (2564) สรรเพชญ ไตรรงค์ (2564) และ ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) และได้สังเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาได้องค์ประกอบจำนวน 4 ด้าน ได้แก่) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 2) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ 4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักการศึกษา คือ Sergiovanni and Co-worker (2009), Kimbrough and Nunnery (1998), Gorton (1983), Miller (1965), ธีรธนพัชร ร้อยดาพันธ์ (2560), พระจรัสชัย ปญญาวิโร (2563), ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564), ปวีณา บุทธิจักร (2564), เรืองฤทธิ์ คำหมู่ (2565), กิตติชัย อัจหาญ (2565) ดังภาพ 2.3

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต ๑๐ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมาย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีขอบเขตการวิจัยด้านประชากรคือ กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายถึงบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 42 รูป 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 42 รูป/คน และ 3) หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ จำนวน 42 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 126 คน ประจำปีการศึกษา 2568

การเลือก 3 กลุ่มเป้าหมายนี้เพื่อให้ครอบคลุมผู้บริหารทุกระดับ ไม่ใช่แค่ผู้อำนวยการโรงเรียน แต่รวมถึงรองผู้อำนวยการและหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการบริหารวิชาการ และเพื่อความเที่ยงตรงของข้อมูล เนื่องจากการมีผู้ตอบ 3 รูป/คน ต่อโรงเรียน ช่วยลดอคติส่วนบุคคลและเพิ่มความน่าเชื่อถือ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เพื่อใช้สอบถามภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 โดยพิจารณาภาพรวม 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน จำนวน 6 ข้อ ด้าน3) การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ รวม 22 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิกเคอร์ต (Likert) ซึ่งกำหนดความหมาย ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิชาการของท่านอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิชาการของท่านอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิชาการของท่านอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิชาการของท่านอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิชาการของท่านอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 โดยพิจารณาภาพรวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จำนวน 6 ข้อ 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา จำนวน 6 ข้อ รวมจำนวน 22 ข้อ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี เอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการและประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

3.3.2 กำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือในการวิจัยแนวคิด ทฤษฎี เอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สร้างข้อคำถามแล้วนำมาเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและรับการเสนอแนะเพื่อแก้ไขให้เหมาะสม

3.3.3 กำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือในการวิจัยแนวคิดทฤษฎีเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

3.3.4 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาเรียบร้อยแล้วไปขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ประกอบด้วย

- 1) ดร.กฤษณา กิตติลาภ
- 2) ดร.สุพัฒน์ ศรีกงพาน
- 3) ดร. คชา ปราณีตพลกรัง

นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ ใช้สูตรค่า IOC (Index of item objective congruence) โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 เมื่อแน่ใจว่า แบบสอบถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมาเป็นข้อคำถามได้ค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 (แสดงผลการวิเคราะห์ในภาคผนวก ค)

3.3.6 นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 จำนวน 30 รูป/คน และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยกำหนดความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 0.80 ตามหลักวิธีการของครอนบาค (Cronbac],1984) ได้ค่าความเชื่อมั่นของของตัวแปรพยากรณ์ และค่าความเที่ยงของตัวแปรเกณฑ์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.984 ตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ความเชื่อมั่น (Reliability) รายด้านและทั้งฉบับ

ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ค่าความเชื่อมั่น
1.ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	.959
2.ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	.890
3.ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	.804
4.ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	.886
ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	
1.ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	.920
2.ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	.849
3.ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	.885
4.ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	.968
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	0.984

3.3.7 นำเครื่องมือที่ได้ทดลองใช้มาแล้วประมวลผลเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งและจัดเตรียมเครื่องมือที่สมบูรณ์เพื่อนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

3.4.2 ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือนำเสนอไปยังผู้บริหารโรงเรียนต่างๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยผ่าน Google form โดยผู้วิจัยได้สร้าง QR CODE และ Link ในการเข้าไปตอบแบบสอบถาม

3.4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามทั้งหมดจากกลุ่มเป้าหมายโรงเรียนในสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 โดยกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามเพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูล และได้รับข้อมูลคืนแบบออนไลน์ตรงตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ หากจะ

เลยกำหนดระยะเวลาได้ติดตามสอบถามออนไลน์หรือโทรศัพท์อีกครั้ง ผลปรากฏว่าได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามกลับมา จำนวน 126 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 100

3.4.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามภาย หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยความถี่และร้อยละ

3.5.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับของประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาด้วยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ระดับของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

4.51 – 5.00	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับ มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ระดับของประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

4.51 – 5.00	หมายถึง	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับ มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ

ในสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Bartz, 1999) ดังนี้

0.81 หรือสูงกว่า หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

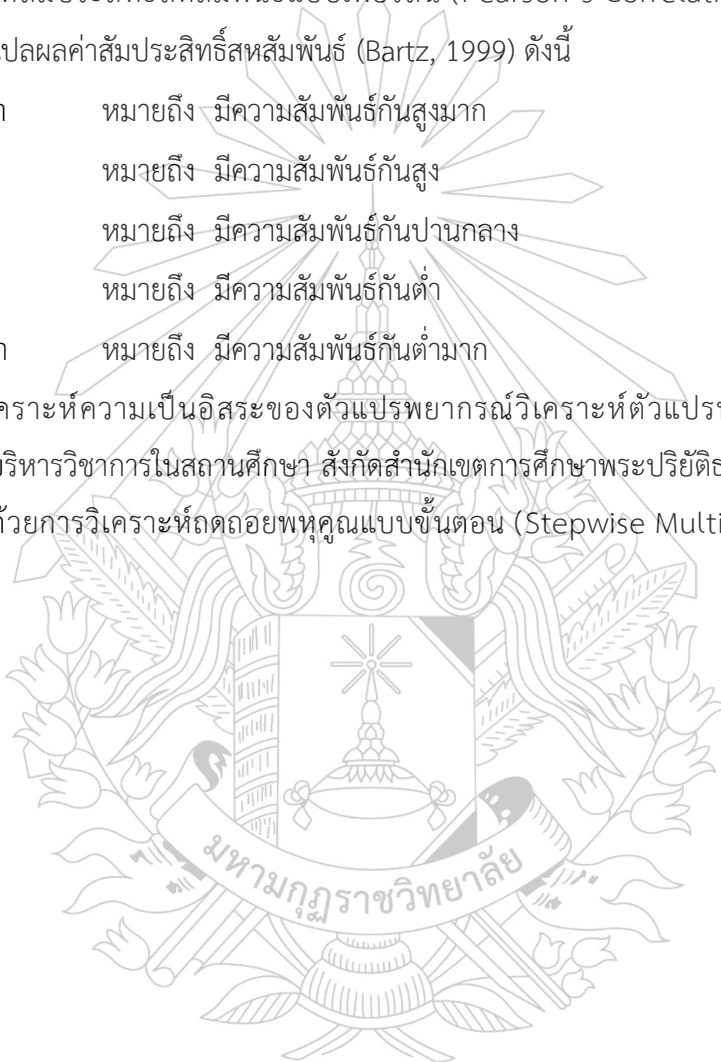
0.61 – 0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

0.41 – 0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

0.21 – 0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

0.20 หรือต่ำกว่า หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

3.5.4 วิเคราะห์ความเป็นอิสระของตัวแปรพยากรณ์วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทำนายประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 42 รูป 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 42 รูป/คน และ 3) หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ จำนวน 42 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 126 คน ประจำปีการศึกษา 2568 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

X_1	หมายถึง	การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน
X_2	หมายถึง	การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
X_3	หมายถึง	การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้
X_4	หมายถึง	ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน
Y	หมายถึง	ประสิทธิผล การบริหารวิชาการ

N	หมายถึง	กลุ่มเป้าหมาย
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r_{xy}	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
*	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	หมายถึง	ค่าอำนาจการพยากรณ์
SE_{est}	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution
b	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	หมายถึง	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
\hat{Y}	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ในรูปคะแนนดิบ
\hat{Z}	หมายถึง	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ในรูปคะแนนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขต

การศึกษาพระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ตอนที่ 3 ผลการหาประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product correlation Coefficient) และแปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

2. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4. 1 แสดงการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน	42	33.33
1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน	42	33.33
1.3 หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ	42	33.33
รวม	126	100.00
2. ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน		
2.1 น้อยกว่า 5 ปี	24	19.05
2.2 5-10 ปี	48	38.10
2.3 มากกว่า 10 ปี	54	42.86
รวม	126	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านตำแหน่งและประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ จำนวนตำแหน่งละ 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน เมื่อพิจารณาประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาคือ ผู้ที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 และผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ตารางที่ 4. 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ในภาพรวม

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	(N=126)		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)	4.12	0.36	มาก
2	ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4)	4.04	0.38	มาก
3	ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3)	3.99	0.37	มาก
4	ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2)	3.97	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (X_1) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.36) รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.38) และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.37) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2) ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.40)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)

ข้อที่	ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของ โรงเรียน (X_1)	(N=126)		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	มุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตาม มาตรฐานการศึกษา	4.15	0.52	มาก
2	มีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจการ เรียนรู้ในสถานศึกษาที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของ ทุกฝ่าย	4.14	0.45	มาก
3	มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้า ตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่าง สม่ำเสมอ	4.12	0.61	มาก
4	มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรทุก คน	4.10	0.48	มาก
5	ให้ความสำคัญสูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้และ ผลสัมฤทธิ์	4.10	0.53	มาก
โดยภาพรวม		4.12	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (X_1) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.12$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X}= 4.15$, S.D. = 0.52) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.45) และผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}= 4.12$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรทุกคน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. =

0.48) และผู้บริหารให้ความสำคัญสูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.53)

ตารางที่ 4. 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2)

ข้อที่	ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2)	(N=126)		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	มีความรู้และสามารถกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของโรงเรียนอย่างชัดเจน	4.04	0.60	มาก
2	มีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงานวิชาการและจัดระบบโครงสร้างการทำงานของครูอย่างชัดเจน	4.02	0.65	มาก
3	บริหารจัดการหลักสูตร ทั้งระบบให้เกิดการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.99	0.63	มาก
4	มีการกำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	3.95	0.60	มาก
5	ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลายเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะตามความต้องการของผู้เรียน	3.94	0.56	มาก
6	ส่งเสริมให้มีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมิน	3.85	0.66	มาก
โดยภาพรวม		3.97	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้และสามารถกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของโรงเรียนอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.60) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงานวิชาการและ

จัดระบบโครงสร้างการทำงานของครูอย่างชัดเจน (\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.65) และผู้บริหารจัดการหลักสูตรทั้งระบบให้เกิดการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (\bar{X} = 3.99, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครูให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง (\bar{X} = 3.95, S.D. = 0.60) และ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลายเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะตามความต้องการของผู้เรียน (\bar{X} = 3.94, S.D. = 0.56) ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ มีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมิน (\bar{X} = 3.85, S.D. = 0.66)

ตารางที่ 4. 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3)

ข้อที่	ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3)	(N=126)		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	สร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจครูในการพัฒนาการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่อง	4.15	0.51	มาก
2	สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ของครูอย่างเป็นระบบ	4.10	0.57	มาก
3	ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อน ผลงานระหว่างครู	4.06	0.60	มาก
4	กระตุ้นและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการของ โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.98	0.64	มาก
5	จัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อ ส่งเสริมการเรียน	3.65	0.68	มาก
โดยภาพรวม		3.99	0.37	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.99, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจครูในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง (\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.51) รองลงมา ได้แก่

ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.57) และผู้บริหารส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนผลงานระหว่างครู ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.64) และผู้บริหารจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.68) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4. 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4)

ข้อที่	ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4)	(N=126)		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	มีการกำกับ ติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการไปสู่การปฏิบัติจริง	4.13	0.64	มาก
2	มีการดำเนินการนิเทศและประเมินผลทำให้บรรลุเป้าหมายและคุณภาพตามหลักสูตร	4.06	0.51	มาก
3	มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง	4.03	0.63	มาก
4	มีการให้คำปรึกษา เสนอแนะ และช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ	4.01	0.60	มาก
5	มีการติดตามและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอน	4.01	0.54	มาก
6	มีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์แก่ครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ	3.98	0.61	มาก
โดยภาพรวม		4.04	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

ได้แก่ ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการไปสู่การปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.64) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีการดำเนินการนิเทศและประเมินผลให้บรรลุเป้าหมายและคุณภาพตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.51) และผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารมีการให้คำปรึกษา เสนอแนะ และช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.60) และผู้บริหารมีการติดตามและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.54) ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์แก่ครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.61)

ตอนที่ 3 ผลการหาประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ตารางที่ 4. 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูล ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ในภาพรวม

ด้านที่	ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ (Y)	(N=126)		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.08	0.44	มาก
2	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.06	0.31	มาก
3	ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.01	0.43	มาก
4	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.03	0.39	มาก
โดยภาพรวม		4.05	0.30	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.44)

รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.31) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.39) และด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.43) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูล ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัด สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา

ด้านที่	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	(N=126)		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนครบทุกสาระวิชาตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.13	0.61	มาก
2	สถานศึกษามีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและ กำหนดการวัดผล ประเมินผลอย่างเป็นระบบ	4.07	0.60	มาก
3	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและนำหลักสูตร สถานศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.06	0.55	มาก
4	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.02	0.51	มาก
5	สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการ	3.99	0.56	มาก
6	สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับ หลักสูตรแกนกลางและสะท้อนบริบทท้องถิ่น	3.92	0.60	มาก
โดยภาพรวม		4.03	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน ครบทุกสาระวิชาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและกำหนดการวัดผล ประเมินผลอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} =$

4.07, S.D. = 0.60) และครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ (\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.51) และสถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับ ความต้องการ (\bar{X} = 3.99, S.D. = 0.56) ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษามีหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสะท้อนบริบทท้องถิ่น (\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.60)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูล ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัด สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ด้านที่	ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน	(N=126)		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	ครูสามารถประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงและมีการ ปรับปรุงวิธี การวัดผลอยู่เสมอ	4.06	0.49	มาก
2	สถานศึกษาทำและใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลแต่ ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ชัดเจน	4.02	0.59	มาก
3	สถานศึกษามีกระบวนการเทียบโอนความรู้และผลการ เรียนที่ชัดเจนและเป็นธรรม	4.01	0.64	มาก
4	สถานศึกษามีระบบสารสนเทศการวัดผลและประเมินผล ที่มีประสิทธิภาพ	4.00	0.64	มาก
5	สถานศึกษามีระบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้อง กับหลักสูตรและเป็นธรรม	3.98	0.57	มาก
โดยภาพรวม		4.01	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ

ครูสามารถประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงและมีการปรับปรุงวิธีการวัดผลอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.49) รองลงมา คือ สถานศึกษาทำและใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.59) และสถานศึกษามีกระบวนการเทียบโอนความรู้และผลการเรียนที่ชัดเจนและเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ สถานศึกษามีระบบสารสนเทศการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.64) และสถานศึกษามีระบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรและเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.57) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4. 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูล ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ด้านที่	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	(N=126)		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	การจัดการเรียนรู้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและเต็มศักยภาพ	4.17	0.49	มาก
2	ครูมีการใช้ผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.10	0.53	มาก
3	ครูมีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	4.06	0.60	มาก
4	ครูมีการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้	4.05	0.64	มาก
5	ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน	4.03	0.56	มาก
โดยภาพรวม		4.08	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.44) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.49) รองลงมา คือ ครูมีการใช้ผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.53) และครูมีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ตอบสนองต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ครูมีการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.64) และครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.56) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูล ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ด้านที่	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	(N=126)		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	สถานศึกษาติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง	4.10	0.46	มาก
2	สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพไปพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม	4.07	0.44	มาก
3	สถานศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ	4.06	0.52	มาก
4	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ เหมาะสมกับบริบทและดำเนินการตามแผน	4.06	0.49	มาก
5	สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการ บริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	4.06	0.48	มาก
6	บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในระบบประกันคุณภาพและ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.02	0.51	มาก
โดยภาพรวม		4.06	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษามีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.46) รองลงมา คือ สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพไปพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.44) สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.52) และสถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและดำเนินการตามแผน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ ส่วนสถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.48) และบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในระบบประกันคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.51) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product correlation Coefficient) และแปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ตารางที่ 4. 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y
X ₁	1.000				
X ₂	0.471**	1.000			
X ₃	0.417**	0.405**	1.000		
X ₄	0.413**	0.337**	0.444**	1.000	
Y	0.439**	0.454**	0.518**	0.589**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษา พระปรีดิธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 มีค่า r_{xy} อยู่ระหว่าง 0.439 – 0.589 โดยด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารวิชาการสูงที่สุด ($r_{xy} = 0.589$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (X_3) ($r_{xy} = 0.518$) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2) ($r_{xy} = 0.454$) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (X_1) ($r_{xy} = 0.439$) ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัว มีค่า r_{xy} อยู่ระหว่าง 0.337 – 0.471 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรพยากรณ์แต่ละคู่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ตรวจสอบความเป็นอิสระของตัวแปรพยากรณ์ด้วยค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor (VIF) เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวมีความเป็นอิสระต่อกัน และไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (Multicollinearity)

ตารางที่ 4. 13 แสดงผลการวิเคราะห์ความเป็นอิสระของตัวแปรพยากรณ์ ค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor: VIF

ที่	ตัวแปรพยากรณ์	Collinearity Statistics	
		Tolerance	VIF
1	ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4)	0.773	1.294
2	ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3)	0.729	1.371
3	ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2)	0.806	1.241

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3) และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2) มีค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.729–0.806 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) อยู่ระหว่าง 1.241–1.371 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ พบว่า ค่า Tolerance ของตัวแปรทุกตัวมีค่ามากกว่า 0.10 และค่า VIF มีค่าน้อย

กว่า 10 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรพยากรณ์ไม่มีปัญหาความสัมพันธ์เชิงพหุ (Multicollinearity) และมีความเป็นอิสระต่อกัน สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารวิชาการได้อย่างเหมาะสม

2. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 การค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 โดยใช้ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี stepwise ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับแก้ และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.589 ^b	0.347	0.342	0.24724
2	0.655 ^c	0.429	0.420	0.23211
3	0.683 ^d	0.467	0.454	0.22524

a. Dependent Variable: ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ

b. Predictors: (Constant), ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X₄)

c. Predictors: (Constant), ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X₄), ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X₃)

d. Predictors: (Constant), ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X₄), ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X₃), ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X₂)

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise) มีการคัดเลือกตัวแปรเข้าสมการทั้งหมด 3 โมเดล โดยในโมเดลที่ดีที่สุดคือโมเดลที่ 3 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.683 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ 0.467 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X₄) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X₃) และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สอน (X_2) สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารวิชาการได้ร้อยละ 46.70 เมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (Std. Error of the Estimate) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.22524 ซึ่งมีค่าลดลงจากโมเดลที่ 1 และโมเดลที่ 2 แสดงให้เห็นว่าโมเดลที่ 3 มีความเหมาะสมในการพยากรณ์มากที่สุด

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของค่า R^2 ในแต่ละโมเดล พบว่า เมื่อมีการเพิ่มตัวแปรเข้าสมการ จะทำให้ค่า R^2 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 0.347 ในโมเดลที่ 1 เป็น 0.429 ในโมเดลที่ 2 และเพิ่มเป็น 0.467 ในโมเดลที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มตัวแปรแต่ละตัวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพยากรณ์

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

ชื่อตัวแปร	b	SE _b	β	t	Sig.
(Constant)	1.268	0.272	-	4.667	0.000
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4)	0.326	0.061	0.405	5.385*	0.000
ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3)	0.205	0.063	0.251	3.245*	0.002
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2)	0.163	0.056	0.216	2.935*	0.004
R = 0.683			$R^2 = 0.467$		
SE _{est} = 0.225			$R^2_{adj} = 0.454$		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3) และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.683 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.467 ดังนั้นสามารถ

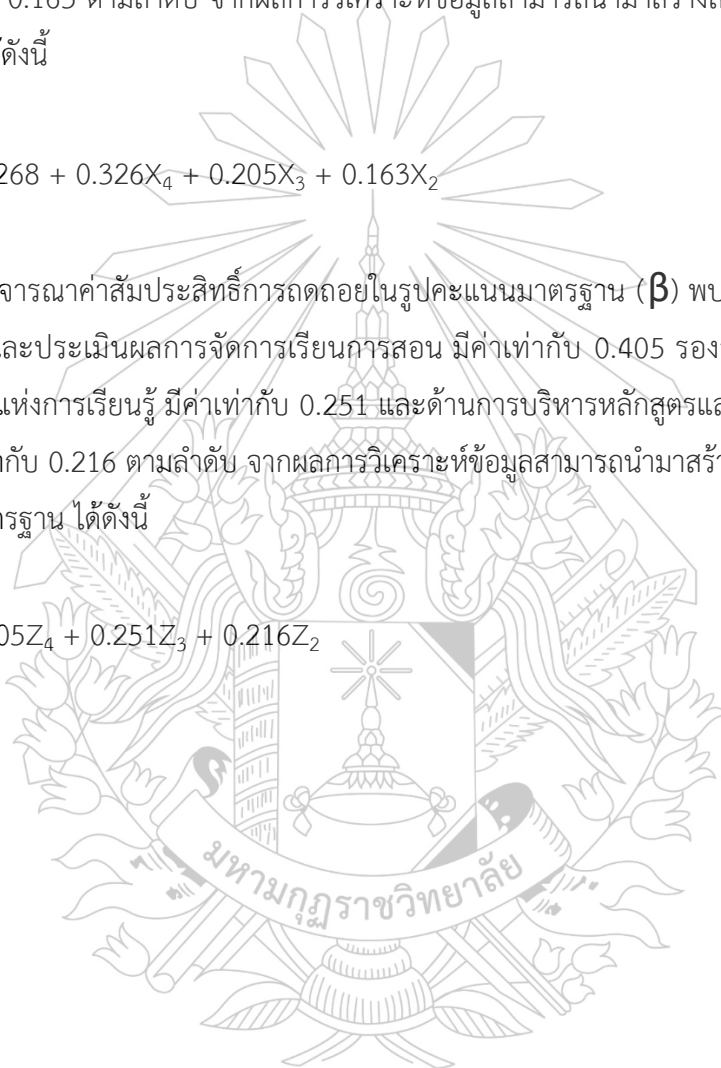
พยากรณ์ ได้ร้อยละ 46.70 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ปรับค่า (R^2_{adj}) เท่ากับ 0.454 มีค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ 1.268 และปัจจัยทั้ง 3 ด้านดังกล่าวร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารวิชาการ (\hat{Y})

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 0.326 รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.205 และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 0.163 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.268 + 0.326X_4 + 0.205X_3 + 0.163X_2$$

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 0.405 รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.251 และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 0.216 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Z} = 0.405Z_4 + 0.251Z_3 + 0.216Z_2$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 10 และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทำนายประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 กลุ่มเป้าหมายคือ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 42 รูป 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 42 รูป/คน และ 3) หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการจำนวน 42 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 126 คน ประจำปีการศึกษา 2568

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Regression Analysis โดยวิธี Enter) สามารถสรุปผล อภิปรายการวิจัย ได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาในระดับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (X)

ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (X_1) รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4) และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านมุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา รองลงมา ได้แก่ ท่านมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนไว้ในสถานศึกษาที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และ ท่านมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรทุกคน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ท่านให้ความสำคัญสูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์

5.1.1.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านมีความรู้และสามารถกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของโรงเรียนอย่างชัดเจน รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงานวิชาการและจัดระบบโครงสร้างการทำงานของครูอย่างชัดเจน และ ท่านบริหารจัดการหลักสูตรทั้งระบบให้เกิดการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ท่านมีการกำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง และ ท่านส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลายเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะตามความต้องการของผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ท่านส่งเสริมให้มีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมิน

5.1.1.3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านสร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจครูในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รองลงมา

ได้แก่ ท่านสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างเป็นระบบ และ ท่านส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนผลงานระหว่างครู ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ท่านกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ท่านจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

5.1.1.4 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ท่านมีการกำกับ ติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการไปสู่การปฏิบัติจริง รองลงมา ได้แก่ ท่านมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนของครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง และ ท่านมีการให้คำปรึกษา เสนอแนะ และช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ท่านมีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์แก่ครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ

5.1.2 ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม (Y)

ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อบรม รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน สรุปผลได้ดังนี้

5.1.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนครบทุกสาระวิชาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและกำหนดการวัดผล ประเมินผลอย่างเป็นระบบ และ ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสะท้อนบริบทท้องถิ่น

5.1.2.2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า

ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูสามารถประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงและมีการปรับปรุงวิธีการวัดผลอยู่เสมอ รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาทำและใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ชัดเจน และ สถานศึกษามีกระบวนการเทียบโอนความรู้และผลการเรียนที่ชัดเจนและเป็นธรรม ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีระบบสารสนเทศการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีระบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรและเป็นธรรม

5.1.2.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

ได้แก่ การจัดการเรียนรู้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและเต็มศักยภาพ รองลงมา ได้แก่ ครูมีการใช้ผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง และ ครูมีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ครูมีการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน

5.1.2.4 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพไปพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม และ สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและดำเนินการตามแผน และ สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในระบบประกันคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product correlation Coefficient)

แปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษา

พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.439 – 0.589 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าเมื่อพิจารณาค่าที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

5.1.4. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ภาวะผู้นำเชิงวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X_4) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X_3) และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.683 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.467 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ปรับค่า (R^2_{adj}) เท่ากับ 0.454 มีค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ 1.268 และปัจจัยทั้ง 3 ด้านดังกล่าวร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารวิชาการ (\hat{Y}) ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 46.70 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.225

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 0.326 รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.205 และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 0.163 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.268 + 0.326X_4 + 0.205X_3 + 0.163X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.405Z_4 + 0.251Z_3 + 0.216Z_2$$

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 สามารถนำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (X)

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยดังกล่าวอาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยเฉพาะการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและบริบทของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ผู้บริหารยังให้ความสำคัญกับการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งมีการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา บุทธิจักร์ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพครู นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ชลนิชา ศีลาพงษ์ (2564) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บริหารควรมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาครู และการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ในขณะเดียวกัน ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ เรืองฤทธิ์ คำห่ม (2565) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพครู นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ He et al. (2024) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพของครู โดยเฉพาะการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนและการกำหนดมาตรฐานทางวิชาการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

5.2.2 ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม (Y)

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวอาจเนื่องมาจากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน โดยครูมีการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และใช้ผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ เรืองฤทธิ์ คำหมู่ (2565) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Aregawi et al. (2025) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพและภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสามารถส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล การบริหารวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.439 – 0.589 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงวิชาการในระดับสูง จะส่งผลให้ประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษาสูงขึ้นตามไปด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวอาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ปวีณา บุทธิจักร์และ ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ เรืองฤทธิ์ คำหมู่ (2565) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ

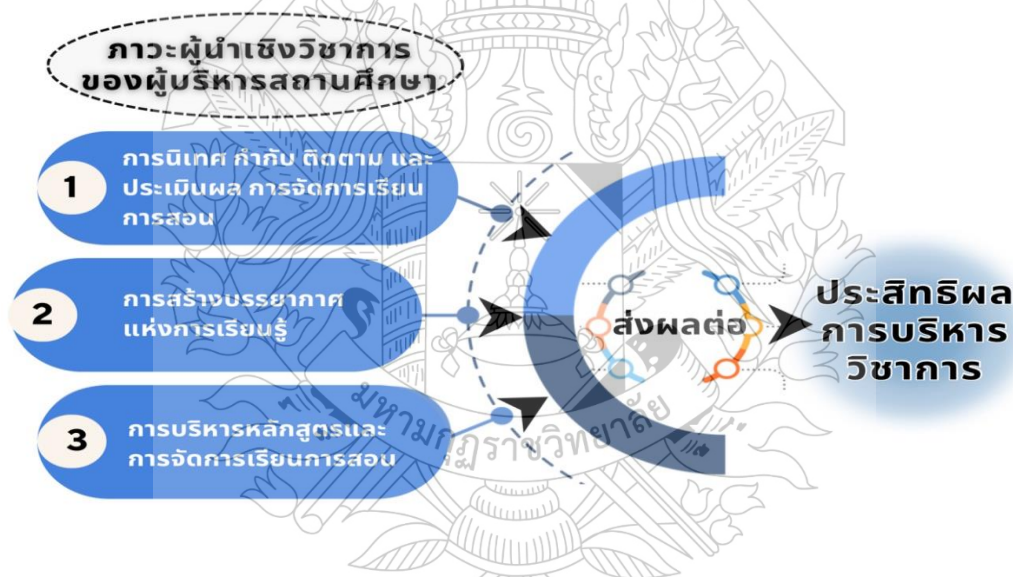
ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.580 – 0.713 ในระดับนานาชาติ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ Gao et al. (2023) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการพัฒนาโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษา

5.2.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (X4) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X3) และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.683 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.467 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ปรับค่า (R^2_{adj}) เท่ากับ 0.454 มีค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ 1.268 และปัจจัยทั้ง 3 ด้านดังกล่าวรวมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารวิชาการ (\hat{Y}) ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 46.70 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.225 ผลการวิจัยดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู รวมทั้งการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู และการบริหารหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ปวีณา บุทธิจักร์ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจพยากรณ์การบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ เรืองฤทธิ์ คำหมู่ (2565) ที่พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษาคือตัวแปรสำคัญที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้ ในระดับนานาชาติ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ He et al. (2024) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสามารถพยากรณ์การพัฒนาวิชาชีพของครูได้อย่างมีนัยสำคัญ และ Aregawi et al. (2025) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5.2.5 องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารวิชาการ โดยภาวะผู้นำเชิงวิชาการประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักที่ทำงานเชื่อมโยงกันเป็นกระบวนการ ได้แก่ 1) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารให้การส่งเสริม ชี้แนะ และตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ 2) การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมการจัดสภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาวิชาชีพของครู และ 3) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการวางแผน ควบคุม และพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน เมื่อผู้บริหารดำเนินการครบทั้งสามองค์ประกอบอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสถานศึกษาในระดับสูง

ภาพที่ 5.1 องค์ความรู้จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัด สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

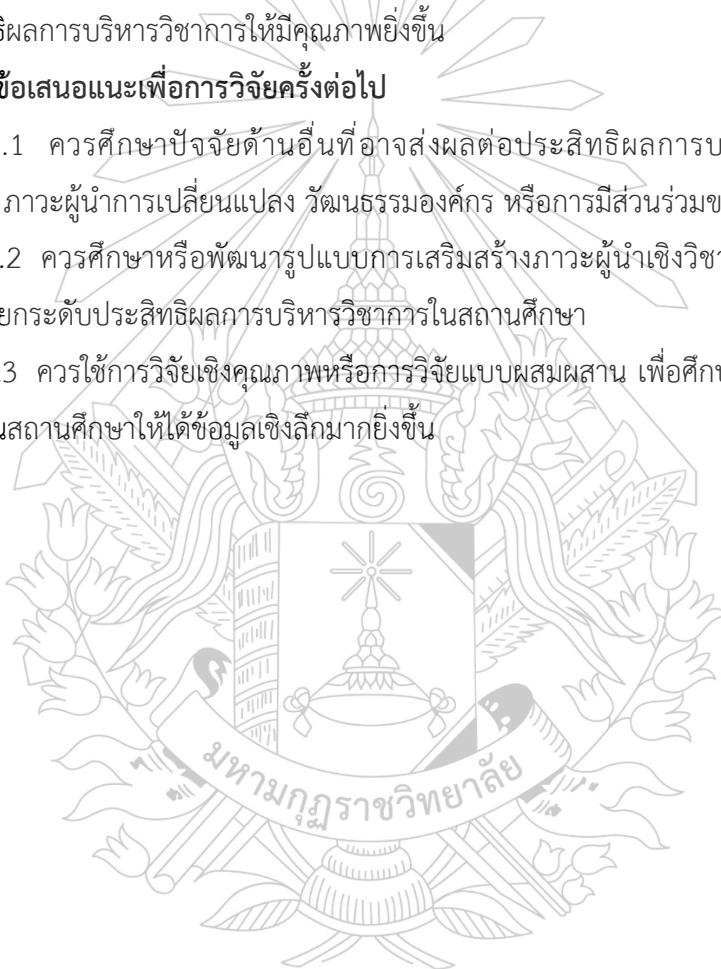
จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การจัดการเรียนการสอน (X₄) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (X₃) และด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X₂) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารวิชาการใน สถานศึกษาได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการนิเทศ กำกับ และติดตามการ จัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการ พัฒนาครูและนักเรียน และสนับสนุนการบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อ ยกระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการใน สถานศึกษา เช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมองค์กร หรือการมีส่วนร่วมของครู

5.3.2.2 ควรศึกษาหรือพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา เพื่อยกระดับประสิทธิผลการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

5.3.2.3 ควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพหรือการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อศึกษาประสิทธิผลการ บริหารวิชาการในสถานศึกษาให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมการศาสนา. (2521). เอกสารประกอบการบริหารงานการศึกษาพระปริยัติธรรม. กรมการศาสนา.
- กรมการศาสนา. (2565). รายงานผลการดำเนินงานด้านการศึกษาพระปริยัติธรรม. กรมการศาสนา.
- กิตติชัยอาจหาญ. (2565). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครวิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จตุรงค์ชนสีลังกูร.(2563). การบริหารการศึกษา:แนวคิดและทฤษฎี. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- จินตนา บุญบงการ. (2561). ภาวะผู้นำและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 5). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา.
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จีรวรรณ เสาวคนธ์.(2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
[วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชลนิชา ศิลางษ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การบริหาร งานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชูชัย สมितिไกร. (2561). ภาวะผู้นำและการจูงใจในองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 3).จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทพนา ป้อมหิน. (2562). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
[วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธัญญลักษณ์ ฝาภูมิ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหาร
งานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
[วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ธิดารักษ์ โมเล็ก. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2560). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 7). ข้าวฟ่าง.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2564). *ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- นิตติยา ไชยพิเดช. (2568). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น[วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิภา แก้วศรีงาม. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 16(2), 45-62.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชญา รูปต่ำ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปวีณา บุทธิจักร์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์. (2562). *การบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ปิยธิดา ทาปลัด. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยะ โควินท์ทวีวัฒน์. (2560). *ภาวะผู้นำและการบริหารองค์การยุคใหม่*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พรนภา บุราณมย์. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3*[วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระจรัสชัย ปญญาวิโร (ทองปิว). (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่ม 10 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระราชวรมณี. (2521). *ประวัติการศึกษาพระปริยัติธรรมในประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พิมพ์ใจ ใจเย็น. (2564). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 23(1), 112-125.
- พิมพ์ใจ ศรีสุข. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภัสรา ชูเสน. (2558). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2560). *สถิติการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เริงฤทธิ์ คำหมู่. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- วรรณกร โขมขุนทด. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วรรณภา ไทยประยูร. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วันชัย มีชาติ. (2561). *การบริหารองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ธรรมเจริญ. (2541). *คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรมการศาสนา.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการศึกษา*. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 16(2), 45-62.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2563). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา: กรณีที่คณะและแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). ทิพย์วิสุทธิ์.
- วิสูตร แสนกล้า. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- เศรษฐพงศ์ นันถิวงศ์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตดอยสามหมื่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศศิกรณ ศรีเขาล้าน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมชาย จันทร์เจริญ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 15(1), 112-128.
- สมควร ชุมชอบ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สมเดช สีแสง. (2561). ภาวะผู้นำและทักษะการบริหารยุคใหม่. โอเดียนสโตร์.
- สมรรถนะชัย เรื่องตั้งญาณ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สรพรเพชญ ไตรรงค์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาบึงกาฬ [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สาธิตา เรือนทัพ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในอำเภอสรรคบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาชัยนาท เขต 1 [การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี.
- สุกัญญา เทพินทร์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสกลนคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2562). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 3).

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สุรียา วงษ์ตา. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*

[วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. (2563). *ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม (กคป.) ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2563*. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. (2566). *รายงานสถิติการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2566*. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *รายงานการพัฒนาการศึกษาของไทย*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2558). *หลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2558*. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546*. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10. (2566). *รายงานประจำปีการศึกษา 2566*. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10.

อรรถพล ประเสริฐสังข์. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อัจฉรา วงศ์โสธร. (2562). *ภาวะผู้นำในองค์การทางการศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อิงอร บัวขจร. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Aregawi, T., Tadesse, M., & Woldeamanuel, G. (2025). Influence of principals' instructional leadership and teachers' efficacy on students' performance in secondary schools in the Wolaita Zone, South Ethiopia. *Discover Sustainability*, 6, Article 797. <https://doi.org/10.1007/s43621-025-01797-3>
- Bartz, A. E. (1999). *Basic statistical concepts* (4th ed.). Prentice Hall.
- Bass, B. M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. Free Press.
- Bass, B. M., & Bass, R. (2008). *The Bass handbook of leadership: Theory, research, and managerial applications* (4th ed.). Free Press.
- Blake, R. R., & Mouton, J. S. (1964). *The managerial grid*. Gulf Publishing.
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.
- Day, C., Gu, Q., & Sammons, P. (2020). The impact of leadership on student outcomes: How successful school leaders use transformational and instructional strategies to make a difference. *Educational Administration Quarterly*, 56(4), 521–558.
- Fiedler, F. E. (1967). *A theory of leadership effectiveness*. McGraw-Hill.
- Gao, C., Khalid, S., Lianyu, C., Bin, L., & Akram, Z. (2023). Integrated leadership for coherent school improvement in Ethiopia: The moderating role of transformational leadership on the relationship between instructional leadership and student academic achievement mediated by school improvement process. *Psychology in the Schools*, 61(2), 455–474. <https://doi.org/10.1002/pits.23071>
- Goleman, D. (2000). Leadership that gets results. *Harvard Business Review*, 78(2), 78–90.
- Gorton, R. A. (1983). *School administration and supervision: Leadership challenges and opportunities* (2nd ed.). Wm. C. Brown.

- Hallinger, P., & Heck, R. H. (2018). Collaborative leadership and school improvement: Understanding the impact on school capacity and student learning. *School Leadership & Management, 38*(5), 531–549.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. *The Elementary School Journal, 86*(2), 217–247.
<https://doi.org/10.1086/461445>
- He, X., Achebe, C. J., Achebe, N. L., Obi, E. J., & Okafor, C. F. (2024). School principals' instructional leadership as a predictor of teachers' professional development. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education, 9*, Article 63. <https://doi.org/10.1186/s40862-024-00290-0>
- Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1977). *Management of organizational behavior: Utilizing human resources* (3rd ed.). Prentice Hall.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Educational administration: Theory, research, and practice* (4th ed.). McGraw-Hill.
- Katz, R. L. (1955). Skills of an effective administrator. *Harvard Business Review, 33*(1), 33–42.
- Kimbrough, R. B., & Nunnery, M. Y. (1998). *Educational administration: An introduction* (3rd ed.). Macmillan.
- Kirkpatrick, S. A., & Locke, E. A. (1991). Leadership: Do traits matter? *Academy of Management Executive, 5*(2), 48–60.
- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2019). Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management, 40*(1), 5–22.
<https://doi.org/10.1080/13632434.2019.1596077>
- Leithwood, K., Louis, K. S., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2004). *How leadership influences student learning*. Wallace Foundation.
- Lewin, K., Lippitt, R., & White, R. K. (1939). Patterns of aggressive behavior in experimentally created social climates. *Journal of Social Psychology, 10*(2), 271–301.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. McGraw-Hill.
- Miller, V. (1965). *The public administration of American school systems*. Macmillan.
- Northouse, P. G. (2016). *Leadership: Theory and practice* (7th ed.). SAGE Publications.

- Robinson, V. M. J., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2018). The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types. *Educational Administration Quarterly*, 44(5), 635–674.
<https://doi.org/10.1177/0013161X08321509>
- Sergiovanni, T. J. (2009). *The principalship: A reflective practice perspective* (6th ed.). Pearson.
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership: A survey of theory and research*. Free Press.
- UNESCO. (2021). *Education in a post-COVID world: Nine ideas for public action*. UNESCO Publishing.
- Yukl, G. (2010). *Leadership in organizations* (7th ed.). Pearson Education
- This is Mendeley biography

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ ในสังกัดสำนัก
เขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

เนื่องด้วย ภัทรวดี ชันธะมุล นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผศ.ดร.อัครเดช
นิละโยธิน ซึ่งการทำสารนิพนธ์ดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับความกรุณาข้อมูลจากท่าน ดังนั้น ข้าพเจ้า
ขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ผ่านทาง google forms ตามลิงค์หรือ QR
Code ที่แนบมาด้วย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล
ต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระ
ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไป
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน

ในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากท่านในการตอบ
แบบสอบถามทุกข้อที่ตรงตามสภาพความเป็นจริง เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ คำตอบของท่านที่ได้จาก
แบบสอบถามนี้จะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยนำข้อมูลไปวิเคราะห์และประมวลผลแล้วนำเสนอในภาพรวม เพื่อใช้
ประโยชน์สำหรับการวิจัยเท่านั้น จึงไม่มีผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่และหน่วยงานของท่านแต่ประการใด ในกรณีที่
ท่านไม่สบายใจในการตอบคำถามบางคำถาม หรือคำถามบางข้ออาจทำให้ท่านเกิดความรู้สึกเครียดหรือซึมเศร้าได้
ท่านสามารถไม่ต้องตอบคำถามในข้อเหล่านั้น และสามารถขอยกเลิกในตอบแบบถามได้ตลอดเวลาที่ต้องการ หวัง
เป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

นางสาวภัทรวดี ชันธะมุล

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

โทร.086-2256961

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย P ลงในหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ

2. ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน

น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง

1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 โดยพิจารณาภาพรวม 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ รวม 22 ข้อ

โปรดพิจารณาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของท่าน และทำเครื่องหมาย P ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิชาการของท่านอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิชาการของท่านอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิชาการของท่านอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิชาการของท่านอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิชาการของท่านอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน						
1.	ท่านมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย					
2.	ท่านมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรทุกคน					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
3.	ท่านให้ความสำคัญสูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นหลัก					
4.	ท่านมุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา					
5.	ท่านมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						
6.	ท่านมีความรู้และสามารถกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของโรงเรียนอย่างชัดเจน					
7.	ท่านบริหารจัดการหลักสูตรทั้งระบบให้เกิดการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ					
8.	ท่านมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงานวิชาการและจัดระบบโครงสร้างการทำงานของครูอย่างชัดเจน					
9.	ท่านมีการกำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง					
10.	ท่านส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลายเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะตามความต้องการของผู้เรียน					
11.	ท่านส่งเสริมให้มีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมิน					
ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้						
12.	ท่านจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้					
13.	ท่านกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
14.	ท่านส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนผลงานระหว่างครู					
15.	ท่านสร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจครูในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง					

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ/คุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
16.	ท่านสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของครู อย่างเป็นระบบ					
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน						
17.	ท่านมีการกำกับ ติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการไปสู่ การปฏิบัติจริง					
18.	ท่านมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนของครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง					
19.	ท่านมีการให้คำปรึกษา เสนอแนะ และช่วยเหลือครูในการจัดการ เรียนการสอนอยู่เสมอ					
20.	ท่านมีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์แก่ครูเพื่อพัฒนา การจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ					
21.	ท่านมีการติดตามและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และ นำผลไปพัฒนาการเรียนการสอน					
22.	ท่านมีการดำเนินการนิเทศและประเมินผลทำให้บรรลุเป้าหมาย และคุณภาพตามหลักสูตร					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน
คำชี้แจง ประกอบด้วย

**1. แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา** สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 โดย
พิจารณาภาพรวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จำนวน 6 ข้อ 2) ด้าน
การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน
การศึกษา จำนวน 6 ข้อ รวมจำนวน 22 ข้อ

โปรดพิจารณาสภาพการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนท่าน และทำเครื่องหมาย P
ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ระดับ ดังนี้
5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ/ประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับการปฏิบัติ/ประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา						
23.	สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสะท้อนบริบทท้องถิ่น					
24.	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนครบทุกสาระวิชาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
25.	สถานศึกษามีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและกำหนดการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบ					
26.	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
27.	สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการ					
28.	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ					
ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน						
29.	สถานศึกษามีระบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรและเป็นธรรม					
30.	สถานศึกษาทำและใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ชัดเจน					
31.	ครูสามารถประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงและมีการปรับปรุงวิธีการวัดผลอยู่เสมอ					
32.	สถานศึกษามีระบบสารสนเทศการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ					

33.	สถานศึกษามีกระบวนการเทียบโอนความรู้และผลการเรียนที่ชัดเจนและเป็นธรรม						
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้							
34.	ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน						
35.	ครูมีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของผู้เรียน						
36.	ครูมีการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้						
37.	ครูมีการใช้ผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง						
38.	การจัดการเรียนรู้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและเต็มศักยภาพ						
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา							
39	สถานศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ						
40	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและดำเนินการตามแผน						
41	สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ						
42	สถานศึกษาติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง						
43	สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพไปพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม						
44	บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในระบบประกันคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา						

AF 04-03

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา

เลขที่ 91 ถนนเทศบาล 1 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000 โทรศัพท์ 0 7321 2863 ต่อ 131

E-mail: scphylirb@yala.ac.th Website: http://www.yala.ac.th/IRB-SCPHYL/

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ชื่อโครงการวิจัย	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10		
รหัสจริยธรรมการวิจัย	SCPHYLIRB-2568/942		
ผู้วิจัยหลัก	นางสาวภัทรวดี ชันธะมูล		
สังกัด	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน		
วิธีการพิจารณา	Expedited		
วันที่ส่ง	11 ธันวาคม 2568	วันที่พิจารณา	20 ธันวาคม 2568
วันที่รับรอง	30 ธันวาคม 2568	วันหมดอายุ	30 ธันวาคม 2569

เอกสารที่รับรอง

1. โครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงข้อมูลอาสาสมัครวิจัย
4. เอกสารแสดงความยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าว
5. ประวัตินักวิจัย/คณะนักวิจัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา ได้พิจารณาโครงการวิจัยแล้ว ตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ตามระเบียบแนวทางและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุ:

1. กำหนดส่งรายงานความก้าวหน้า 30 มิถุนายน 2569 แบบฟอร์ม AF 03-19
2. กำหนดส่งรายงานสิ้นสุดโครงการ 30 มกราคม 2570 แบบฟอร์ม AF 03-20
3. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัยหลังได้รับการรับรอง ให้นักวิจัยขออนุมัติปรับรายละเอียด และ AF 07-01 และ AF 07-02
4. หากดำเนินการวิจัยไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลารับรอง ให้นักวิจัยขออนุมัติขยายระยะเวลา แบบฟอร์ม AF 03-18

(นายอวิรุทธ์ สิงห์กุล)

เลขาธิการคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม
การวิจัยในมนุษย์

(ผศ.ดร.ภคณัฐ วีระจร)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม
การวิจัยในมนุษย์

(หนังสือรับรองมีป็นอนุตราสัญลักษณ์วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา)

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. **ชื่อ-สกุล :** ดร.กฤษณา กิตติลาภ
ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็อยน้อยศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
คุณวุฒิ : บธ.บ. (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ)
 บธ.ม. (เทคโนโลยีสารสนเทศ)
 ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)
 กศ.ด. (การบริหารและพัฒนการศึกษา)
2. **ชื่อ-สกุล :** ดร.สุพัฒน์ ศรีกงพาน
ตำแหน่ง : รองผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำพอง
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
คุณวุฒิ : ศษ.บ. (การวัดและประเมินผลการศึกษา)
 บธ.ม. (การบริหารจัดการ)
 ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)
 ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา)
3. **ชื่อ-สกุล :** ดร. คชา ปราณีตพลกรัง
ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการสอนภาษาไทย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
คุณวุฒิ : (ศษ.ด.) (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 (ศษ.ม.) (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 (ศน.บ.) (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๐๐๔๔

โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย
 ๕๙
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 ๔/๓๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
 โทร ๐๔๓-๒๔๑-๔๔๔, ๐๔๓-๒๕๒-๑๕๖

๘ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.กฤษณา กิตติลาภ

ด้วย นางสาวภัทรวดี ชั้นระมุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๐ นักศึกษา
 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๓/๒๕๖๓ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง
 “ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติ
 ธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต ๑๐” ซึ่งในการศึกษา
 ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บ
 รวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอ
 ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่ง
 ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย

๑. อ.กฤษณา กิตติลาภ
รองคณบดีฝ่ายบริหาร
โรงเรียนปิยะมหาราชาลัยเขตอีสาน (พระสุวิจิตรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

เรียนมาเพื่อโปรดทราบ
 เรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 ๐๔๓-๒๔๑๔๔

ที่ อว ๗๙๑๔/ว ๐๐๔๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 ๙/๑๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
 จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
 โทร ๐๔๓-๒๕๑-๘๔๔, ๐๔๓-๒๕๒-๓๔๖

๘ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.สุพัฒน์ ศรีกงพาน

ด้วย นางสาวภัทรวดี ชันธมมูล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๐ นักศึกษา
 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วันที่ ๑๓/๒๕๖๗ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง
 “ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติ
 ธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต ๑๐” ซึ่งในการศึกษา
 ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บ
 รวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอ
 ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่ง
 ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุวิจิตรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย
 อุดมการณ์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๐๔๓-๒๕๑๔๔๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ...มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐๔๓ ๒๔๑๘๕๕

ที่ ...อา ๗๙๑๔/ว ๐๐๔๔

วันที่ ...๘ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.คชา ปราณีตพลกรัง

ด้วย นางสาวภัทรวดี ชันธะมุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๓/๒๕๖๗ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง
“ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต ๑๐” ซึ่งในการศึกษา
ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บ
รวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

(พระสุธีวีรธรรม, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

มหาวิทยาลัย

๐๘๖ ๘๖๒๐๔๔๕๕

ภาคผนวก จ

ค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ(IOC)ของแบบสอบถาม

แบบตรวจสอบการใช้ภาษาของข้อคำถาม
และดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับสาระการวัดและนิยามเชิงปฏิบัติการ
สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ

เนื่องด้วย ภัทรวดี ชันธะมูล นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผศ.ดร.อัครเดช นิละโยธิน ซึ่งการทำสารนิพนธ์ดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับความกรุณาข้อมูลจากท่าน ดังนั้น ข้าพเจ้า ขอความอนุเคราะห์ท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ภาษาของข้อคำถามและตรวจสอบความ สอดคล้องของข้อคำถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ผ่านทางเอกสารที่แนบมาด้วย

คำชี้แจง

- 1) ขอความกรุณาท่านให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ภาษาของข้อคำถามว่าสามารถใช้สื่อสารได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน หรือไม่ เพียงใด
- 2) ขอความกรุณาท่านตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามในตาราง (คอลัมน์ที่ 3) ว่ามีเนื้อหาและใจความ สอดคล้องกับสาระการวัด (คอลัมน์ที่ 2) และนิยามเชิงปฏิบัติการ (คอลัมน์ที่ 1) หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย / ลงใน ช่อง +1 หรือ 0 หรือ -1 โดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้
 - +1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้อง
 - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจในความสอดคล้อง
 - 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้อง

ขอขอบคุณ

นางสาวภัทรวดี ชันธะมูล

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

**ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการ สารการวัดและข้อความของแต่ละองค์ประกอบหลัก
ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา**

ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการและพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำในการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้เกิดความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และ 4) ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ (1)	สารการวัด (2)	ข้อความ (3)	การใช้ภาษา ของข้อความ	ความสอดคล้อง		
				-1	0	+1
1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด ทิศทางและเป้าหมายทางการศึกษาของ สถานศึกษาอย่างชัดเจนโดยการมีส่วน ร่วมของครูและบุคลากร ทุกฝ่าย สร้าง ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ให้ความสำคัญสูงสุดต่อ การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตาม	1.มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจอย่างมีส่วนร่วม	1. ท่านมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจการ เรียนรู้ในสถานศึกษาที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย				
	2.มีการสร้างความเข้าใจ ร่วมเกี่ยวกับวิสัยทัศน์	2. ท่านมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรทุกคน				
	3.มีการให้ความสำคัญกับ การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์	3. ท่านให้ความสำคัญสูงสุดต่อ การจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนเป็นหลัก				
	4.มีการมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนตามมาตรฐาน	4. ท่านมุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตาม มาตรฐานการศึกษา				

มาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้งกำกับติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ	5.มีการกำกับติดตามและประเมินความก้าวหน้า	5. ท่านมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ				
--	--	--	--	--	--	--

องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ (1)	สาระการวัด (2)	ข้อความถาม (3)	การใช้ภาษาของคำถาม	ความสอดคล้อง		
				-1	0	+1
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทั้งระบบ ตั้งแต่การกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของโรงเรียน การบริหารจัดการและวางแผนงานวิชาการร่วมกับครู การกำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ การส่งเสริม ให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลาย ไปจนถึงการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมิน	1.มีความรู้ความสามารถในการกำหนดหลักสูตร	1. ท่านมีความรู้และสามารถกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของโรงเรียนอย่างชัดเจน				
	2.มีการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ	2. ท่านบริหารจัดการหลักสูตรทั้งระบบให้เกิดการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
	3.มีการวางแผนและจัดโครงสร้างงานวิชาการ	3. ท่านมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงานวิชาการและจัดระบบโครงสร้างการทำงานของครูอย่างชัดเจน				
	4.มีการกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน	4. ท่านมีการกำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง				
	5.มีการส่งเสริมการใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลาย	5. ท่านส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลายเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะตามความต้องการของผู้เรียน				
	6.มีการส่งเสริมการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตร	6. ท่านส่งเสริมให้มีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมิน				

องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ (1)	สาระการวัด (2)	ข้อความ (3)	การใช้ภาษา ของคำถาม	ความ สอดคล้อง		
				-1	0	+1
3. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพและจิตใจที่ เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ของครู โดยการจัดหาทรัพยากรและ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นให้มี กิจกรรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างครู สร้างแรงจูงใจ และสร้าง บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพ อย่างเป็นระบบ	1.มีการจัดหาทรัพยากรและ แหล่งเรียนรู้	1. ท่านจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้				
	2.มีการส่งเสริมกิจกรรมทาง วิชาการ	2. ท่านกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม ทางวิชาการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ				
	3.มีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อะหว่างครู	3. ท่านส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ สะท้อนผลงานระหว่างครู				
	4.มีการสร้างแรงจูงใจและ กำลังใจครู	4. ท่านสร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจครูในการ พัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง				
	5.มีการสร้างบรรยากาศเอื้อ ต่อการพัฒนาวิชาชีพ	5. ท่านสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างเป็นระบบ				

องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ (1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ภาษา ของคำถาม	ความ สอดคล้อง		
				-1	0	+1
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำ ในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนให้ เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาและ บรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยกำกับ ติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการไป ปฏิบัติจริง นิเทศการจัดการเรียนการ สอนอย่างจริงจัง ให้คำปรึกษาและข้อมูล ย้อนกลับที่สร้างสรรค์ ติดตามและ ประเมินผลคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้ บรรลุเป้าหมายและคุณภาพตาม หลักสูตร	1.มีการกำกับติดตามการนำ แผนงานไปปฏิบัติ	1. ท่านมีการกำกับ ติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการไปสู่ การปฏิบัติจริง				
	2.มีการนิเทศและกำกับการจัดการเรียนการสอน	2. ท่านมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียน การสอนของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง				
	3.จัดให้มีการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือครู	3. ท่านมีการให้คำปรึกษา เสนอแนะ และช่วยเหลือครู ในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ				
	4.มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อ พัฒนาการสอน	4. ท่านมีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์แก่ครูเพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ				
	5.มีการติดตามประเมินผล และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	5. ท่านมีการติดตามและประเมินผลคุณภาพผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง และนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอน				
	6.มีการนิเทศและประเมินผล ให้บรรลุเป้าหมาย	6. ท่านมีการดำเนินการนิเทศและประเมินผลทำให้ บรรลุเป้าหมายและคุณภาพตามหลักสูตร				

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานด้านวิชาการที่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ มีจำนวน 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ (1)	สาระการวัด (2)	ข้อความ (3)	การใช้ภาษา ของคำถาม	ความสอดคล้อง		
				-1	0	+1
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการบริหารจัดการหลักสูตร รวมถึงการจัดการเรียนการสอนครบทุกสาระวิชาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและกำหนดการวัดและการประเมินผล การนิเทศ ติดตาม ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสถานศึกษา	1. มีความสอดคล้องของหลักสูตรสถานศึกษา	1. สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสะท้อนบริบทท้องถิ่น				
	2. มีความครบถ้วนของการจัดการเรียนการสอน	2. สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนครบทุกสาระวิชาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน				
	3. มีการตรวจสอบคุณภาพและกำหนดการวัดผล	3. สถานศึกษามีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและกำหนดการวัดผล ประเมินผลอย่างเป็นระบบ				
	4. จัดให้มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร	4. สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง				
	5. จัดให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	5. สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการ				
	6. มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร	6. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ				

องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ (1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ภาษา ของคำถาม	ความสอดคล้อง		
				-1	0	+1
<p>2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง ผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาในการ บริหารจัดการ การจัดทำระเบียบการวัดผล ประเมินผลตรงตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจการวัดและประเมินผลแต่ละ รายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มี ความชัดเจน เหมาะสมกับรายวิชาที่ตน รับผิดชอบ การติดตามประเมินผลผู้เรียนและ มีการปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผล การ จัดทำระบบสารสนเทศการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนการสอน มีการเทียบโอนความรู้และผลการเรียนจาก สถานศึกษาอื่นให้สอดคล้องกับมาตรฐานการ เรียนรู้ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษากำหนด</p>	1.มีความเหมาะสมของระบบ การวัดและประเมินผล	1. สถานศึกษามีระบบการวัดและประเมินผลที่ สอดคล้องกับหลักสูตรและเป็นธรรม				
	2.มีการจัดทำและใช้เครื่องมือ วัดผล	2. สถานศึกษาทำและใช้เครื่องมือวัดผลและ ประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ที่ชัดเจน				
	3.มีการประเมินผลและปรับปรุง วิธีการวัดผล	3. ครูสามารถประเมินผลผู้เรียนตาม สภาพจริงและมีการปรับปรุงวิธี การวัดผลอยู่เสมอ				
	4. สถานศึกษามีระบบสารสนเทศ การวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ					
	5.มีความชัดเจนของกระบวนการ การเทียบโอน	5. สถานศึกษามีกระบวนการเทียบโอนความรู้และ ผลการเรียนที่ชัดเจนและเป็นธรรม				

องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ (1)	สาระการวัด (2)	ข้อความ (3)	การใช้ภาษา ของคำถาม	ความ สอดคล้อง		
				-1	0	+1
3. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้เต็มตามศักยภาพ พร้อมทั้งมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	1.คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้	1. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน				
	2.การจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นผู้เรียน	2. ครูมีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของผู้เรียน				
	3.มีการใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรม	3. ครูมีการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้				
	4.มีการนำผลการประเมินมาพัฒนาการสอน	4. ครูมีการใช้ผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง				
	5.มีผลลัพธ์การพัฒนาพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	5. การจัดการเรียนรู้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและเต็มศักยภาพ				

องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ (1)	สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม (3)	การใช้ภาษา ของคำถาม	ความสอดคล้อง		
				-1	0	+1
4. ด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา หมายถึง ผลของการ ดำเนินงานของสถานศึกษาในการ ประกันคุณภาพภายในที่มี กระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็น ระบบ มีกำหนดมาตรฐานให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัด การศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ไว้ ภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคลากร ทุกฝ่ายในสถานศึกษา	1.มีความชัดเจนของระบบ ประกันคุณภาพ	1. สถานศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในที่ ชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ				
	2.มีการจัดทำและดำเนินการ ตามแผนพัฒนา	2. สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทและดำเนินการตามแผน				
	3.ความมีประสิทธิภาพ ของระบบ สารสนเทศ	3. สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ				
	4.มีการติดตามตรวจสอบและ ประเมินคุณภาพ	4. สถานศึกษาติดตามตรวจสอบและประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง				
	5.มีการนำผลการประเมิน ไปพัฒนา	5. สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพไป พัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม				
	6.การมีส่วนร่วมของบุคลากร	6. บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในระบบประกัน คุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา				

ผลการพิจารณาแบบประเมินค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบสอบถามการวิจัย

ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10

	ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่1	คนที่2	คนที่ 3		
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน						
1.	ท่านมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.	ท่านมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรทุกคน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.	ท่านให้ความสำคัญสูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นหลัก	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.	ท่านมุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.	ท่านมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	1	0	1	0.67	ใช้ได้
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน						
6.	ท่านมีความรู้และสามารถกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และบริบทของโรงเรียนอย่างชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา		ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
		คนที่1	คนที่2	คนที่ 3		
7.	ท่านบริหารจัดการหลักสูตร ทั้งระบบให้เกิดการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมี ประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8.	ท่านมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงานวิชาการ และจัดระบบโครงสร้างการทำงานของครูอย่าง ชัดเจน	0	1	1	0.67	ใช้ได้
9.	ท่านมีการกำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10.	ท่านส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่ หลากหลายเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะตาม ความต้องการของผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11.	ท่านส่งเสริมให้มีการทบทวนและปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามผลการ ประเมิน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้						
12.	ท่านจัดหาทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13.	ท่านกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมทาง วิชาการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14.	ท่านส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสะท้อนผลงานระหว่างครู	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15.	ท่านสร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจครูในการ พัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16.	ท่านสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และ พัฒนาวิชาชีพของครูอย่างเป็นระบบ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา		ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
		คนที่1	คนที่2	คนที่ 3		
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน						
17.	ท่านมีการกำกับ ติดตามให้ครูนำแผนงาน วิชาการไปสู่การปฏิบัติจริง	1	1	0	0.67	ใช้ได้
18.	ท่านมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียน การสอนของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่าง จริงจัง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19.	ท่านมีการให้คำปรึกษา เสนอแนะ และ ช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนอยู่ เสมอ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20.	ท่านมีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์แก่ครู เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21.	ท่านมีการติดตามและประเมินผลคุณภาพ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และนำผลไปพัฒนาการ เรียนการสอน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22.	ท่านมีการดำเนินการนิเทศและประเมินผลทำให้ บรรลุเป้าหมายและคุณภาพตามหลักสูตร	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา						
23.	สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับหลักสูตรแกนกลางและสะท้อนบริบท ท้องถิ่น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24.	สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนครบทุกสาระ วิชาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25.	สถานศึกษามีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร และกำหนดการวัดผล ประเมินผลอย่างเป็น ระบบ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
26. สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27. สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการ	0	1	1	0.67	ใช้ได้
28. ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน					
29. สถานศึกษามีระบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรและเป็นธรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30. สถานศึกษาทำและใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
31. ครูสามารถประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงและมีการปรับปรุงวิธีการวัดผลอยู่เสมอ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32. สถานศึกษามีระบบสารสนเทศการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33. สถานศึกษามีกระบวนการเทียบโอนความรู้และผลการเรียนที่ชัดเจนและเป็นธรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
34. ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
35. ครูมีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม		ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
		คนที่1	คนที่2	คนที่ 3		
36.	ครูมีการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ หลากหลายในการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37.	ครูมีการใช้ผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุง กระบวนการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่าง ต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38.	การจัดการเรียนรู้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพตามมาตรฐานและเต็มศักยภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา						
39	สถานศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในที่ ชัดเจนสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติ	1	0	1	0.67	ใช้ได้
40	สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่เหมาะสม กับบริบทและดำเนินการตามแผน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
41	สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อ การบริหารจัด การที่มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
42	สถานศึกษาติดตามตรวจสอบและประเมิน คุณภาพการศึกษาภายใน อย่างต่อเนื่อง	1	1	0	0.67	ใช้ได้
43	สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพไป พัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
44	บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในระบบประกัน คุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1	1	0	0.67	ใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น(Cronbach's alpha coefficient)ของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และคุณภาพทั้งฉบับ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient: α) สรุปผลการวิเคราะห์ดังตาราง

๑) สรุปผลการวิเคราะห์ดังตาราง

Scale: ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.959	5

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1)ท่านมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ การเรียนรู้อในสถานศึกษาที่ชัดเจนโดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	17.1667	12.626	.925	.942
2)ท่านมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาให้แก่ครู และบุคลากรทุกคน	17.1667	12.489	.873	.952
3)ท่านให้ความสำคัญสูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	16.9000	14.369	.809	.961
4)ท่านมุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา	17.1000	12.783	.913	.944
5)ท่านมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายของ สถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	17.0000	13.586	.921	.944

Scale: ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Cronbach's Alpha	N of Items
.890	6

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1.ท่านมีความรู้และสามารถกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสื่อยุคใหม่และบริบทของโรงเรียนอย่างชัดเจน	21.7333	12.409	.896	.837
2.ท่านบริหารจัดการหลักสูตร ทั้งระบบใหม่และการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	21.7333	12.133	.869	.842
3.ท่านมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงานวิชาการและจัดระบบโครงสร้างการทำงานของคุณอย่างชัดเจน	21.4667	13.982	.805	.856
4.ท่านมีการกำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	21.6667	12.575	.883	.840
5.ท่านส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลายเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะตามความต้องการของผู้เรียน	21.5667	13.220	.915	.838
6.ท่านส่งเสริมให้มีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมิน	21.3333	20.368	-.155	.959

Scale: ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Cronbach's Alpha	N of Items
.804	5

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1)งานจัดทำทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้	17.0000	13.586	.130	.944
2)ทำนกระตุนและส่งเสริมให้มีการจัดทำกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	17.3000	7.734	.845	.677
3)ทำนส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนผลงานระหว่างครู	17.3000	7.528	.816	.684
4)ทำนสร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจครูในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	17.0333	8.9996	.744	.724
5)ทำนสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างเป็นระบบ	17.2333	7.702	.869	.670

Scale: ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ๑

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Cronbach's Alpha	N of Items
.886	6

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1)ท่านมีการกำกับ ติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการ ไปสู่ การปฏิบัติจริง	21.3000	13.666	.897	.836
2)ท่านมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียน การสอนของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่าง จริงจัง	21.3333	20.368	-.092	.959
3)ท่านมีการให้คำปรึกษา เสนอแนะ และช่วยเหลือ ครูในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ	21.4667	12.533	.933	.824
4)ท่านมีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์แก่ครูเพื่อ พัฒนา การจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ	21.4667	12.533	.858	.838
5)ท่านมีการติดตามและประเมินผลคุณภาพผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง และนำไปพัฒนาการเรียนการสอน	21.2000	14.717	.737	.861
6)ท่านมีการดำเนินการนิเทศและประเมินผลทำให้ บรรลุเป้าหมายและคุณภาพตามหลักสูตร	21.4000	12.731	.914	.828

Scale: ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.920	6

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสะท้อนบริบทท้องถิ่น	22.0000	13.586	.921	.885
2สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนครบทุกสาระวิชาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	21.3333	20.368	.000	.959
3สถานศึกษามีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและกำหนดการวัดผล ประเมินผลอย่างเป็นระบบ	22.1667	12.626	.925	.883
4สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	22.1667	12.489	.873	.893
5สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการ	21.9000	14.369	.809	.901
6ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	22.1000	12.783	.913	.885

Scale: ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Cronbach's Alpha	N of Items
.849	5

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1.สถานที่ศึกษามีระบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรและเป็นธรรม	17.6667	11.057	.063	.956
2.สถานที่ศึกษาทำและใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ชัดเจน	17.6000	7.421	.818	.774
3.ครูสามารถประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงและมีการปรับปรุงวิธี การวัดผลอยู่เสมอ	17.5000	7.362	.878	.759
4.สถานที่ศึกษามีระบบสารสนเทศการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ	17.6333	7.482	.761	.789
5.สถานที่ศึกษามีกระบวนการเทียบโอนความรู้และผล การเรียนที่ชัดเจนและเป็นธรรม	17.6000	7.214	.928	.745

Scale: ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.885	5

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1.ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน	17.7667	7.495	.931	.808
2.ครูมีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ตอบสนองความสนใจและความสนใจของผู้เรียน	17.1000	12.783	.000	.944
3.ครูมีการใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้	17.9333	6.961	.888	.817
4.ครูมีการใช้ผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง	17.9333	6.754	.860	.828
5.การจัดการเรียนรู้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถตามมาตรฐานและเต็มศักยภาพ	17.6667	8.092	.810	.839

Scale: ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.968	6

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1.สถานการณ์ระบบประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติ	21.3333	20.368	.924	.959
2.สถานการณ์จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ เหมาะสม กับบริบทและดำเนินการตามแผน	21.0667	23.237	.801	.971
3.สถานการณ์การมีกระบวนข้อมูลสารสนเทศเพื่อ การบริหารจัดการ การมีประสิทธิภาพ	21.2667	21.168	.910	.960
4.สถานการณ์ติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพ การศึกษภายใน อย่างต่อเนื่อง	21.1667	22.282	.903	.961
5.สถานการณ์นำผลการประเมินคุณภาพไป พัฒนาการจัดการศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม	21.3333	20.920	.926	.958
6.บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในระบบประกัน คุณภาพและการพัฒนา คุณภาพการศึกษา	21.3333	20.368	.924	.959

Scale: ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.984	44

จากตารางพบว่า แบบสอบถาม จำนวน 44 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (วิธี Item Total Correlation) ตั้งแต่ 0.505 ถึง 0.883 มีคุณภาพผ่านเกณฑ์จำนวน 44 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.505 ถึง 0.883 แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.984

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

ที่ ๑๖๙๘๔/๐๑๐๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๘/๘๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๔๓-๒๕๑๙๘๘, ๐๔๓-๒๕๒๓๖๖

สำนักศึกษาระเบียบวิธีธรรมา เขต ๗
วันที่ ๑๖/๑๑/๒๕๖๙
วันที่ ๑๖.๑๑.๒๕๖๙

๓๓ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ประธานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต ๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม แบบ QR Code จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวภัทรวดี ชันธะมุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๒๓๒๐๔๔๐๔๓๒๐๓๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๓๓/๒๕๖๗ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง
"ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต ๑๐" ซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.อัศรินทร์ นิลละโยธิน เป็นที่ปรึกษา
สารนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์
และเป็นไปตามกระบวนการของการทำสารนิพนธ์ ดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้น ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย
(Try out) ในการทำสารนิพนธ์ แลขออนุญาตให้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำสารนิพนธ์ เป็นลำดับ
ต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

เรียน ประธานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม เขต ๗
เพื่อโปรดทราบและเห็นควรพิจารณาตอบ
พิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(พระสุธีวิจิตรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

พระมหานฤฤทธิ์ นริสสุโร

ผู้อำนวยการกองเทคโนโลยีสารสนเทศ
ปฏิบัติหน้าที่แทน ผู้อำนวยการกองอำนวยการ
๑๔ ก.พ. ๒๕๖๙

(พระครูศรีสุทธิวัฒน์)

ประธานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมฯ เขต ๗
๑๔ ก.พ. ๒๕๖๙

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : นางสาวภัทรวดี ชันธะมุล

๒๕๖๙๓๓๑๖ ๑/๒๐ ๑๔ ก.พ. ๒๕๖๙

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา เขต 10

QR Code

ภาคผนวก ช

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ อว ๗๙๓๔/๐๓๔๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๘/๗๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐๕๓-๒๕๑-๕๕๕, ๐๕๓-๒๕๒-๓๘๖

แบบคดี: ๑๐/๖๙
วันที่ ๙ ก.พ. ๖๙

๒๖ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ประธานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา เขต ๑๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย QR Code แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวภัทรวดี ชันชะมูล เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๓/๒๕๖๗ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต ๑๐” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช นิลละโยธิน เป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นางสาวภัทรวดี ชันชะมูล ได้ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย คือ คู่มือประกอบโครงการ แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเครื่องมือวิจัยดังกล่าวผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว และขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต ๑๐ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ทำสารนิพนธ์ ได้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ นักศึกษาผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์

พระสุวิจิตรธรรม, ผศ.ดร.
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ขอเจริญพร
(พระสุวิจิตรธรรม, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

๑๙ ก.พ. ๖๙
๑๖ ก.พ. ๖๙
๑๖ ก.พ. ๖๙
๑๖ ก.พ. ๖๙
๑๖ ก.พ. ๖๙
๑๖ ก.พ. ๖๙

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : นางสาวภัทรวดี ชันชะมูล โทร. ๐๕๖-๒๒๕๖๔๖๑

นางลำไย-จรเจริญ
๑ ก.พ. ๖๙

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา เขต 10

QR Code

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

		ตำแหน่ง			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ผู้อำนวยการโรงเรียน	42	21.9	33.3	33.3
	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	42	21.9	33.3	66.7
	หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ	42	21.9	33.3	100.0
	Total	126	65.6	100.0	
Missing	System	66	34.4		
Total		192	100.0		

		ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยกว่า 5 ปี	24	12.5	19.0	19.0
	5-10 ปี	48	25.0	38.1	57.1
	มากกว่า 10 ปี	54	28.1	42.9	100.0
	Total	126	65.6	100.0	
Missing	System	66	34.4		
Total		192	100.0		

ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลรวมด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปานกลาง	1	.5	.8	.8
	3.40	1	.5	.8	1.6
	3.60	7	3.6	5.6	7.1
	3.80	21	10.9	16.7	23.8
	มาก	44	22.9	34.9	58.7
	4.20	19	9.9	15.1	73.8
	4.40	13	6.8	10.3	84.1
	4.60	10	5.2	7.9	92.1
	4.80	5	2.6	4.0	96.0
	มากที่สุด	5	2.6	4.0	100.0
	Total	126	65.6	100.0	
	Missing	System	66	34.4	
Total		192	100.0		

ผลรวมด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปานกลาง	2	1.0	1.6	1.6
	3.17	3	1.6	2.4	4.0
	3.33	2	1.0	1.6	5.6
	3.50	14	7.3	11.1	16.7
	3.67	15	7.8	11.9	28.6
	3.83	16	8.3	12.7	41.3
	มาก	37	19.3	29.4	70.6
	4.17	13	6.8	10.3	81.0
	4.33	9	4.7	7.1	88.1
	4.50	4	2.1	3.2	91.3
	4.67	5	2.6	4.0	95.2
	4.83	2	1.0	1.6	96.8
	มากที่สุด	4	2.1	3.2	100.0
	Total		126	65.6	100.0
Missing	System	66	34.4		
Total		192	100.0		

ผลรวมด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้						
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	ปานกลาง	2	1.0	1.6	1.6	
	3.20	1	.5	.8	2.4	
	3.40	4	2.1	3.2	5.6	
	3.60	20	10.4	15.9	21.4	
	3.80	21	10.9	16.7	38.1	
	มาก	42	21.9	33.3	71.4	
	4.20	14	7.3	11.1	82.5	
	4.40	11	5.7	8.7	91.3	
	4.60	5	2.6	4.0	95.2	
	4.80	2	1.0	1.6	96.8	
	มากที่สุด	4	2.1	3.2	100.0	
	Total		126	65.6	100.0	
	Missing	System	66	34.4		
	Total		192	100.0		

ผลรวมด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.17	3	1.6	2.4	2.4
	3.33	5	2.6	4.0	6.3
	3.50	7	3.6	5.6	11.9
	3.67	8	4.2	6.3	18.3
	3.83	16	8.3	12.7	31.0
	มาก	38	19.8	30.2	61.1
	4.17	19	9.9	15.1	76.2
	4.33	10	5.2	7.9	84.1
	4.50	12	6.3	9.5	93.7
	4.67	3	1.6	2.4	96.0
	4.83	1	.5	.8	96.8
	มากที่สุด	4	2.1	3.2	100.0
	Total	126	65.6	100.0	
	Missing	System	66	34.4	
Total		192	100.0		

ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ

Frequency Table

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	42	21.9	33.3	33.3
	รอง ผู้อำนวยการ โรงเรียน	42	21.9	33.3	66.7
	หัวหน้ากลุ่ม งานวิชาการ	42	21.9	33.3	100.0
	Total	126	65.6	100.0	
Missing	System	66	34.4		
Total		192	100.0		

ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	น้อยกว่า 5 ปี	24	12.5	19.0	19.0
	5-10 ปี	48	25.0	38.1	57.1
	มากกว่า 10 ปี	54	28.1	42.9	100.0
	Total	126	65.6	100.0	
Missing	System	66	34.4		
Total		192	100.0		

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	2	1.0	1.6	1.6
	3.33	3	1.6	2.4	4.0
	3.50	8	4.2	6.3	10.3
	3.67	10	5.2	7.9	18.3
	3.83	19	9.9	15.1	33.3
	4.00	43	22.4	34.1	67.5
	4.17	11	5.7	8.7	76.2
	4.33	13	6.8	10.3	86.5
	4.50	6	3.1	4.8	91.3
	4.67	2	1.0	1.6	92.9
	4.83	4	2.1	3.2	96.0
	5.00	5	2.6	4.0	100.0
		Total	126	65.6	100.0
Missing	System	66	34.4		
Total		192	100.0		

ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน						
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	3.00	1	.5	.8	.8	
	3.20	8	4.2	6.3	7.1	
	3.40	8	4.2	6.3	13.5	
	3.60	9	4.7	7.1	20.6	
	3.80	12	6.3	9.5	30.2	
	4.00	47	24.5	37.3	67.5	
	4.20	12	6.3	9.5	77.0	
	4.40	16	8.3	12.7	89.7	
	4.60	3	1.6	2.4	92.1	
	4.80	4	2.1	3.2	95.2	
	5.00	6	3.1	4.8	100.0	
		Total	126	65.6	100.0	
	Missing	System	66	34.4		
Total		192	100.0			

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	3.00	1	.5	.8	.8	
	3.20	3	1.6	2.4	3.2	
	3.40	8	4.2	6.3	9.5	
	3.60	7	3.6	5.6	15.1	
	3.80	15	7.8	11.9	27.0	
	4.00	49	25.5	38.9	65.9	
	4.20	11	5.7	8.7	74.6	
	4.40	11	5.7	8.7	83.3	
	4.60	7	3.6	5.6	88.9	
	4.80	2	1.0	1.6	90.5	
	5.00	12	6.3	9.5	100.0	
	Total		126	65.6	100.0	
	Missing	System	66	34.4		
Total		192	100.0			

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา						
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	3.33	3	1.6	2.4	2.4	
	3.50	4	2.1	3.2	5.6	
	3.67	4	2.1	3.2	8.7	
	3.83	15	7.8	11.9	20.6	
	4.00	64	33.3	50.8	71.4	
	4.17	14	7.3	11.1	82.5	
	4.33	7	3.6	5.6	88.1	
	4.50	4	2.1	3.2	91.3	
	4.67	6	3.1	4.8	96.0	
	4.83	1	.5	.8	96.8	
	5.00	4	2.1	3.2	100.0	
	Total		126	65.6	100.0	
	Missing	System	66	34.4		
Total		192	100.0			

Notes

Output Created		01-APR-2026 11:16:28
Comments		
Input	Data	D:\Downloads\ข้อมูลดิบ.sav
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	192
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on cases with no missing values for any variable used.
Syntax		REGRESSION /DESCRIPTIVES MEAN STDDEV CORR SIG N /MISSING LISTWISE /STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL CHANGE /CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) /NOORIGIN /DEPENDENT รวมนย /METHOD=STEPWISE sumx1 sumx2 sumx3 sumx4 /RESIDUALS DURBIN NORMPROB(ZRESID).
Resources	Processor Time	00:00:00.48
	Elapsed Time	00:00:00.19
	Memory Required	3564 bytes
	Additional Memory Required for Residual Plots	288 bytes

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
y	4.0476	.30479	126
x1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียน	4.1222	.35864	126
x2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	3.9656	.40404	126
x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	3.9873	.37416	126
x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน	4.0370	.37824	126

Correlations

		y	x1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียน	x2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน
Pearson Correlation	y	1.000	.439	.454	.518	.589
	x1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียน	.439	1.000	.471	.417	.413
	x2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	.454	.471	1.000	.405	.337
	x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	.518	.417	.405	1.000	.444
	x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน	.589	.413	.337	.444	1.000
Sig. (1-tailed)	y	.	.000	.000	.000	.000
	x1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียน	.000	.	.000	.000	.000

	x2 ด้านการบริหาร หลักสูตรและการ จัดการเรียนการสอน	.000	.000	.	.000	.000
	x3 ด้านการสร้าง บรรยากาศแห่งการ เรียนรู้	.000	.000	.000	.	.000
	x4 ด้านการนิเทศ กำกับติดตามและ ประเมินผล การ จัดการเรียนการสอน	.000	.000	.000	.000	.
N	y	126	126	126	126	126
	x1 ด้านการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของ โรงเรียน	126	126	126	126	126
	x2 ด้านการบริหาร หลักสูตรและการ จัดการเรียนการสอน	126	126	126	126	126
	x3 ด้านการสร้าง บรรยากาศแห่งการ เรียนรู้	126	126	126	126	126
	x4 ด้านการนิเทศ กำกับติดตามและ ประเมินผล การ จัดการเรียนการสอน	126	126	126	126	126

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	x4 ด้านการนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการ สอน		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
2	x3 ด้านการสร้าง บรรยากาศแห่งการ เรียนรู้		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
3	x2 ด้านการบริหาร หลักสูตรและการ จัดการเรียนการสอน		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).

a. Dependent Variable: y

Model Summary^d

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics					Durbin-Watson
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	.589 ^a	.347	.342	.24724	.347	65.963	1	124	.000	
2	.655 ^b	.429	.420	.23211	.082	17.694	1	123	.000	
3	.683 ^c	.467	.454	.22524	.038	8.617	1	122	.004	1.917

a. Predictors: (Constant), x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน

b. Predictors: (Constant), x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน , x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

c. Predictors: (Constant), x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน , x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้, x2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

d. Dependent Variable: y

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	4.032	1	4.032	65.963	.000 ^b
	Residual	7.580	124	.061		
	Total	11.612	125			
2	Regression	4.986	2	2.493	46.269	.000 ^c
	Residual	6.627	123	.054		
	Total	11.612	125			
3	Regression	5.423	3	1.808	35.629	.000 ^d
	Residual	6.190	122	.051		
	Total	11.612	125			

a. Dependent Variable: y

b. Predictors: (Constant), x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน

c. Predictors: (Constant), x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน , x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

d. Predictors: (Constant), x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน , x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้, x2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1 (Constant)	2.131	.237		8.988	.000		
x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน	.475	.058	.589	8.122	.000	1.000	1.000
2 (Constant)	1.554	.261		5.946	.000		
x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน	.360	.061	.447	5.882	.000	.803	1.246
x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	.261	.062	.320	4.206	.000	.803	1.246
3 (Constant)	1.268	.272		4.667	.000		
x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน	.326	.061	.405	5.385	.000	.773	1.294
x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	.205	.063	.251	3.245	.002	.729	1.371
x2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	.163	.056	.216	2.935	.004	.806	1.241

a. Dependent Variable: y

Excluded Variables^a

Model	Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics			
					Tolerance	VIF	Minimum Tolerance	
1	x1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียน	.237 ^b	3.070	.003	.267	.830	1.205	.830
	x2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	.288 ^b	3.957	.000	.336	.886	1.128	.886
	x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	.320 ^b	4.206	.000	.355	.803	1.246	.803
2	x1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียน	.160 ^c	2.073	.040	.184	.762	1.313	.737
	x2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	.216 ^c	2.935	.004	.257	.806	1.241	.729
3	x1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียน	.097 ^d	1.212	.228	.110	.679	1.472	.679

a. Dependent Variable: y

b. Predictors in the Model: (Constant), x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน

c. Predictors in the Model: (Constant), x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน , x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

d. Predictors in the Model: (Constant), x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน , x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้, x2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

Collinearity Diagnostics^a

Model	Dimension	Eigenvalue	Condition Index	Variance Proportions			
				(Constant)	x4 ด้านการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน	x3 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	x2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
1	1	1.996	1.000	.00	.00		
	2	.004	21.478	1.00	1.00		
2	1	2.991	1.000	.00	.00	.00	
	2	.005	24.949	.00	.71	.73	
	3	.004	26.766	1.00	.29	.27	
3	1	3.985	1.000	.00	.00	.00	.00
	2	.006	24.877	.01	.28	.04	.87
	3	.005	29.023	.01	.44	.88	.05
	4	.004	31.330	.98	.29	.09	.08

a. Dependent Variable: y

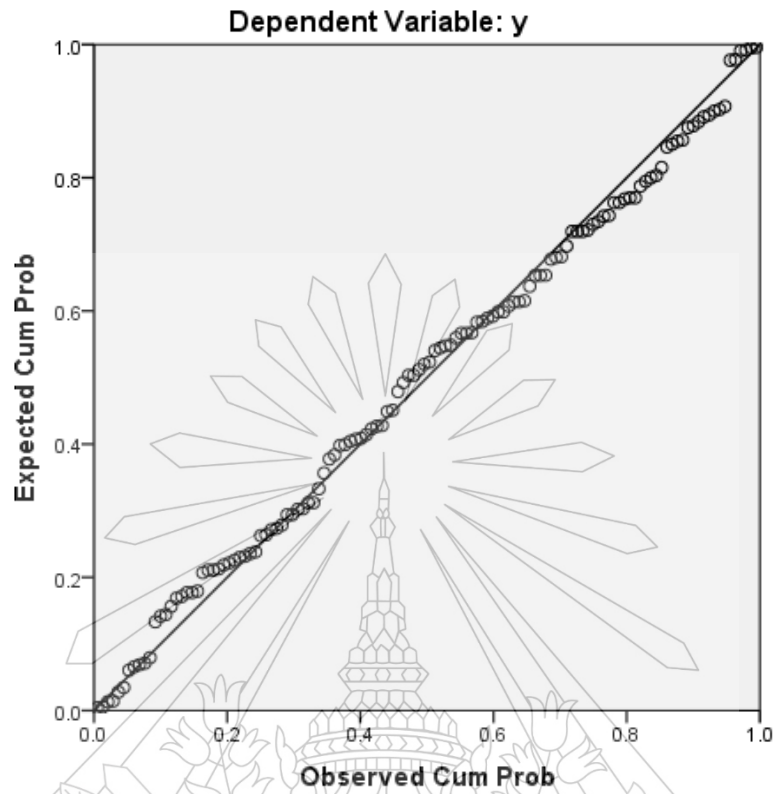
	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	3.5539	4.7377	4.0476	.20828	126
Residual	-.58978	.59579	.00000	.22252	126
Std. Predicted Value	-2.371	3.313	.000	1.000	126
Std. Residual	-2.618	2.645	.000	.988	126

a. Dependent Variable: y

Charts

Normal P-P Plot of Regression Standardized Residual

ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวภัทรวดี ชันระมูล
วัน เดือน ปี เกิด	3 กรกฎาคม 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบริหารรัฐกิจและกิจการ สาธารณะ (ร.บ.) คณะการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ที่อยู่ปัจจุบัน	จังหวัดมหาสารคาม
ผลงานตีพิมพ์	-
รางวัลที่ได้รับ	

